Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo Bibliotekа

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, July 25, 1989

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr.30-31 (2057-8) 1989 LIEPA–JULY 25 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Laisvasis žodis

Išsikalbėti, pasipasakoti, atsiverti, laisvai pareikšti savo mintis žmogui yra įgimtas noras, kurio patenkinimas daro jį laimingu. Atsiradusias žinias, susikaupusias mintis, sujudintus jausmus visada norima kaip nors išreikšti, nors dalelę to perleisti kitam, kad širdis palengvėtų. Jeigu nėra sąlygų su kuo gyvu žodžiu pasikalbėti, dažnas rašo laiškus, dienoraščius. Kūrėjai save išreiškia, išsilieja per savo kūrybą – žodį, garsą, spalvą, liniją. Kiekvienu atveju, kaip žmogus save beišreikštų, jis jaučiasi patenkintas, galėdamas tai padaryti.

GALIMYBĖ laisvai ir viešai reikšti savo mintis žodžiu ar raštu yra įstatymais apsaugota žmogaus teisė Vakarų demokratijose. Tai tarytum pagrindas visom kitom laisvėm, nes iš tikrųjų be laisvo žodžio kokios gi kitos laisvės galėtų reikštis? Jei burna užrišta, daug dalykų virsta bereikšmiais, nes žmogaus minties kalėjimas paverčia kaliniu ir patį žmogų. Juk visi sumanymai, visos idėjos kyla iš žmogaus minčių rato, kuris kaip prigimtinis negali būti nei siaurinamas, nei kuo kitu pakeičiamas. O atliekami veiksmai remiasi sumanymais, planavimais, teorijų pritaikymais. Pažeidus laisvos minties reiškimą ir plėtotę, stabdomi veiksmai, silpninama pažanga, skurdinamas savarankiškumas, ypač reikalingas ekonominio lygio išlaikymui ir tobulinimui. Tuo būdu laisvas minčių reiškimas, laisvas žodis, laisva spauda normalesnio gyvenimo kūrimui yra pati pirmoji būtinybė.

GALIMAS dalykas, kad gorbačiovinio viešumo ir persitvarkymo (net demokratėjimo) idėjų rikiuotojai laisvesnio žodžio būtinumą pastatė pirmon vieton, atleido varžtus. Gyventojai šitai sutiko su dideliu džiaugsmu ir jau nebetikėto laimėjimo pasitenkinimu. Laisvesnį atokvėpį patvirtina okupuotos Lietuvos lankytojai, nebesidairantys viešbučiuose ir parkuose įtaisytų mikrofonų. O laisvėjimo sujudime su atsisteigiančiomis organizacijomis ar naujomis besikuriančiomis pasipylė gausybė laisvos periodikos leidinių. Skaičiuojama net virš 130. Laisvesnis žodis ėmė reikštis oficialioje respublikos spaudoje. Jis sklinda ir plečiasi kaip kokia atgaiva po sunkių nužmoginimo ir persekiojimo dešimtmečių. Iš palėpių ir stalčių traukiami poezijos ir beletristikos deimančiukai, buvę slėpti ir drausti, kaip brangūs unikumai vartomi A. Miškinio ant cementui pilti maišų surašyti eilėraščiai. Tarytum koks kūrybinės laisvės simbolis B. Brazdžionis Vilniuje nešiojamas ant rankų. Pilni laikraščių puslapiai išeivijos poetų, rašytojų, publicistų, pamirštų, o jauniesiems visai nežinomų, dabar jau įjungiamų bendrinės lietuvių literatūros pynėn.

ŠITOJE laisvojo žodžio ir pagaliau teisingo kūrėjų vertinimo bei "reabilitacijos" pakopoje atsidūrus, šviesėja ir tolimesnių žingsnių kelias. Laisvasis žodis griauna užtvaras, skiepija drąsą, atriša prispaustųjų rankas. Išsprendė jis ir ryšių su išeivija sunkiuosius klausimus be jokių "apskritų stalų" ar kokio kito formalaus ieškojimo, kaip suartėti. Tautiečių bendravimas plačiausiu mastu prasiveržė per laisvąjį žodį, kuriuo tik ir teįmanoma susikalbėti. Laisvasis žodis spontaniškai suartino kraštą su išeivija. Tauta pasijuto esanti vienalytė, tų pačių siekių ir vieninga kaip niekada. Abiejose Atlanto pusėse giedamas tas pats Tautos himnas, su vienoda pagarba keliama tautinė vėliava, kabinami valstybiniai ženklai, tariamas tas pats tiesos žodis, Lietuvos istoriją vertinant. Per laisvąjį žodį išreiškiama ta pati nepriklausomybės siekių orientacija. Išsiskleidė abipusis atvirumas, nebedangstomas priverstinės propagandos paraudusiais šydais. Brolis broliui daugiau nebemeluoja. Brolis brolį supranta. Dievui ačiū už tokią didelę dovaną. **Č.S.**

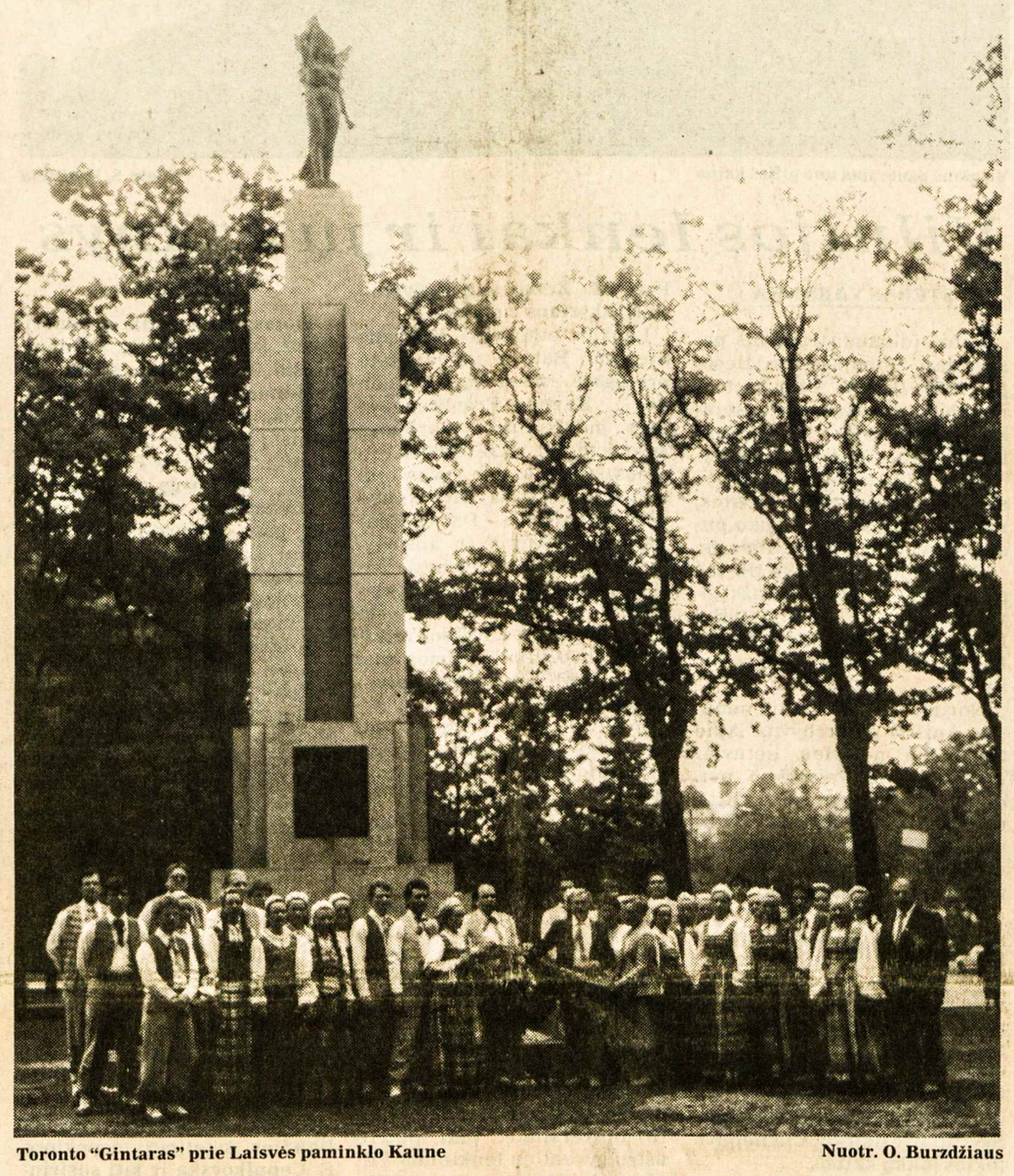

Toronto "Gintaras" prie Laisvės paminklo Kaune — Nuotr. O. Burzdžiaus

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

Estai atstatė prezidento paminklą

Buvusio nepriklausomos Estijos respublikos prezidento Konstantino Paetso paminklas vėl stovi jo gimtinėje, Tahkuranos miestelyje, netoli Pernu. Apie 30.000 estų 1989 m. birželio 25-ją dalyvavo iškilmingame atstatytojo paminklo atidengime. Lygiai prieš 50 metų tą pačią dieną buvo atidengtas toje pačioje vietoje panašus paminklas, kurį po metų, 1940-jų vasarą, vos Estiją prijungus prie Sov. Sąjungos, naujasis režimas sunaikino.

Prezidento Paetso paminklą atstatyti dar pernai vasarą pasiūlė Estijos istorijos saugojimo draugija. Jos iniciatyvą rėmė Estijos nepriklausomybės partija. Pernai spalio mėnesį buvo padėtas kertinis akmuo toje vietoje, kur anksčiau stovėjo paminklas. Tuojau prasidėjo septynių metrų aukščio paminklo atstatymo darbai, kuriems išleista 113.000 rublių.

Populiari asmenybė

"Laisvosios Europos" radijo tyrimo skyriaus bendradarbis Velas Petajis, komentuodamas šį įvykį, pažymėjo, kad tai dar vienas ženklas, kuris rodo Estijoje plintantį nepriklausomybės sąjūdį. Paetsas, vienintelis Estijos respublikos prezidentas, yra labai populiari asmenybė. Jo atminimas gerbiamas, nors ne visi vienodai vertina jo vaidmenį lemtingomis okupacijos dienomis 1940-jų birželio mėnesį.

Niekas neabejoja dėl Paetso nuopelnų, kai 1918-tais metais buvo skelbiama Estijos nepriklausomybė, ir ją reikėjo apginti nuo besikuriančios Raudonosios armijos pasikėsinimų. Šiandien daugelis estų mano, kad Paetsas 1939-jų rugsėjo mėnesį neturėjo nusileisti Maskvos reikalavimui steigti Raudonosios armijos įgulas Estijoje.

Kai kurie istorikai teigia, kad jaunesnieji Estijos karininkai norėjo ultimatumą atmesti ir kovoti, kaip suomiai padarė. Tačiau prezidentas Paetsas realistiškai vertino padėtį. Jis nenorėjo, kad Estija būtų sutriuškinta beviltiškame kare su Sov. Sąjunga. Estija būtų galėjusi sumobilizuoti nuo aštuoniasdešimties iki šimto tūkstančių karių, bet veikiausiai būtų buvusi greitai nugalėta. Paetsas norėjo apsaugoti estų tautą nuo masiškų Stalino represijų.

Reformų linkme

Paminklo atidengimas dabar prilygsta viešam Paetso reabilitavimui ir simbolizuoja kylantį nepriklausomybės atkūrimo sąjūdį. Ryžtingos estų visuomenės nuotaikos verčia ir estus komunistus energingiau reikalauti reformų politikos. Respublikos ministeris pirmininkas Indrekas Tomė, birželio pabaigoje kalbėdamas per Vakarų Vokietijos radiją, pasisakė už kompartijos vadovavimo monopolio panaikinimą Sov. Sąjungoje. Jis teigė, kad vienos partijos valdymas nuvedė šalį į ūkio krizę. Antra vertus, jei žmonės nori daugiau partijų, reikia jų noro paisyti. Estijoje, sakė Tomė, per praėjusius metus įsisteigė daug politinių sambūrių. Rengiamas naujas rinkimų įstatymas, kuris leis šiem sambūriam dalyvauti ateinančiuose Aukščiausios tarybos rinkimuose.

Demokratiniai balsai

Karšta reformų šalininkė, Estijos aukščiausios tarybos deputatė, sociologijos profesorė Marju Lauristin per tą patį Vakarų Vokietijos radiją teigė, esą Sov. Sąjungoje pamažu stiprėja įsitikinimas, jog demokratija — tai tautos apsisprendimas. Kiekviena tauta turi savo teises ir pareigas, turi savarankiškai tvarkyti savo ūkį. Tai ir turi užtikrinti naujoji sovietinė konstitucija. Be naujos tvarkos vidaus konfliktai, Lauristin nuomone, tikrai aštrės. Ji mano, kad Gorbačiovo reformų politikos žlugimas reikštų katastrofą ne tik Sov. Sąjungai, bet ir visai Europai. Esą išsiplėstų naujas totalizmas su represijomis, kaip Kinijoje.

Tarptautinis suvažiavimas

Kai birželio antroje pusėje Švedijos sostinėje vyko socialistų internacionalo suvažiavimas, jo darbus stebėjo ir trys beatsikuriančios Estijos socialdemokratų partijos nariai. Jie, kaip ir kitų Rytų Europos kraštų atstovai, buvo "neformalūs" suvažiavimo svečiai. Vienas jų, 54-rių metų inžinierius Vello Saatpalu, mano, kad jau atėjo laikas Estijoje atkurti socialdemokratų partiją. Laikas praėjusių metų skambias deklaracijas apie viešumą ir savarankiškumą paversti konkrečiais veiksmais — sakė jis pasikalbėjime su dienraščio "Dagens Nyheter" korespondente.

Įdomu, kad nelaukdami formalaus įteisinimo savo respublikoje, estai socialdemokratai jau sėkmingai mezga ryšius su jiems artimomis kitų kraštų partijomis. Socialistų internacionalo suvažiavimas jiems sudarė puikiausias sąlygas. Internacionalo pirmininkas Vilis Brandtas ir suvažiavimo rengėjas Švedijos ministeris pirmininkas Ing-

(Nukelta į 2-rą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Suvaržys bingo lošimus?

Ontario vyriausybė nutarė peržiūrėti šioje provincijoje labai paplitusius bingo lošimus. Vartotojų ir komercinių reikalų ministeris W. Wrye pranešė, kad nuo š.m. rugpjūčio 1 d. bus laikinai sustabdytas naujų leidimų išdavimas bingo lošimams, kol juos ištirs speciali šešių asmenų komisija. Jon yra įjungti du Ontario provincinės policijos seržantai A. Stinnissenas ir C. Woodas su advokatais ir revizoriais. Rūpestį vyriausybei atnešė labdaros reikalams skirtų bingo lošimų per didelis ir per staigus augimas. 1987 m. Ontario provincijoje buvo 118 salių, turinčių leidimus bingo lošimams. Dabar jų yra apie 240. Bingo lošimams 1975 m. išleista $80 milijonų suma dabar jau yra pasiekusi pusę bilijono dolerių. Bingo lošimuose Ontario provincija pralenkė visas kitas krūvon sudėtas Kanados provincijas. Jos visos neturi tiek bingo lošimams skirtų salių ir neišleidžia tiek dolerių kaip Ontario provincija. Kyla rimtas įtarimas, kad yra prasidėjęs labdaros tikslams leidžiamų bingo lošimų piktnaudojimas, į kurį, galimas dalykas, spėjo įsijungti ir organizuoti kriminaliniai nusikaltėliai.

Ontario įstatymai reikalauja, kad iš kiekvieno bingo lošimams panaudoto dolerio 20 centų tektų labdarai, 65 centai būtų išleisti lošimų laimikiams ir tik 15 centų padengti visoms išlaidoms, įskaitant ir salės nuomą. Spėjama, kad ne visi ir ne visada laikosi tų įstatymų. Pvz. yra salių, kurios į bingo lošimus nesutraukia pakankamai dalyvių, bet neužsidaro, nes išlaidoms padengti turbūt gauna dalį labdarai skirtų lėšų. Kalbama, kad kai kurių salių savininkai oficialiai labdaros organizacijoms atiduoda kiekvieno išleisto dolerio 20 centų, bet paskui slapta atsiima atitinkamą dalį grasinimų būdu. Labdaros organiza-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

SMŪGIU M. GORBAČIOVO PERSITVARKYMO PROGRAMAI tapo netikėtas angliakasių streikas, prasidėjęs vakarinio Sibiro Kuznetsko srityje ir persimetęs į Donetsko sritį Ukrainoje. Vadovų deryboms su streikuojančiais angliakasiais M. Gorbačiovas pasirinko kompartijos politbiuro narį N. Sliunkovą. Sibire į streiką įsijungė apie 150.000 angliakasių, Ukrainoje – 300.000. Streiko priežastis ta pati ir Sibire, ir Ukrainoje – chroniškas maisto trūkumas, blogos gyvenimo ir darbo sąlygos. M. Sliunkovui pažadais pavyko nuraminti ir grąžinti darban Sibire streikavusius angliakasius. Tačiau streiko neskubėjo užbaigti Ukrainos angliakasiai. Jie nesitenkino vien tik pažadu gauti daugiau ir geresnio maisto, susilaukti geresnių gyvenimo sąlygų, bet taip pat pareikalavo sumažinti biurokratų skaičių kasyklų administracijoje, palikti didesnę pelno dalį kasyklų rajonuose. Nebuvo užmiršta ir pensijos, kurias angliakasiai nori gauti po 20 metų. Jie taipgi reikalauja ir specialaus 40% atlyginimo papildo už darbą naktinėje pamainoje. Vakariečiams televizijos atstovams buvo parodytos iš tikrųjų labai liūdnos angliakasių gyvenimo sąlygos Ukrainoje. Daugiaaukščiuose pastatuose šeimos nariai turi tenkintis vienu kambariu. Vandentiekis įvestas tik į koridorius, kur juo naudojasi kelios šeimos, o į kai kuriuos pastatus vandenį tenka atsinešti iš lauko kibirais. Kitaip atrodo kasyklų vadovų darbo kabinetai ir butai, turintys net ir suomiško stiliaus pirtis. Tad netenka stebėtis M. Gorbačiovo priekaištais, kad pati partija atsilieka nuo jo pradėtų reformų. Esą jai reikia naujo kraujo, naujų energingų vadų. Į streikuojančius angliakasius jis prabilo specialioje televizijos laidoje, prašydamas grįžti darban, kad vėl būtų galima tęsti reformas.

Įtampa Gruzijoje

Naują problemą M. Gorbačiovui atnešė praėjusią savaitę prasidėjusi politinė įtampa Gruzijoje tarp gruzinų ir abchazų. Pastarieji turi autonominę 8.600 kvadratinių kilometrų ploto Abchazijos respubliką Gruzijos teritorijoje su 535.000 gyventojų ir sostine Suchumiu prie Juodosios jūros. Tačiau autonomiją turinčioje Abchazijoje yra 240.000 gruzinų ir tik 95.000 abchazų. Riaušes atnešė Suchumyje atidarytas Tbilisio universiteto skyrius tik su dėstomąja gruzinų kalba. Abchazai pasijuto nuskriausti, nes jų kalba buvo išjungta, ir bandė sustabdyti į stojamuosius egzaminus einančius studentus. Riaušėse žuvo 14 abchazų ir gruzinų, o buvo sužeista apie 200. Abi pusės pradėjo ginkluotis užimtose milicijos nuovadose, išleisti kalnius. Buvo padaryta įsilaužymų ir į ginklų krautuves. Tvarką bando atstatyti gen. plk. J. Šatalino vadovaujama vidaus reikalų kariuomenė, iš gyventojų atėmusi 2.700 ginklų. Tačiau pas abiejų pusių ekstremistus dabar yra nemažai pasigrobtų šautuvų ir automatų. Nerimą atnešė dviejų patruliavusių milicijos kadetų nušovimas, traukinių apšaudymas ir netgi hidroelektrinės jėgainės užtvankos atidarymas, visiškai sumažinęs jos pajėgumą. Šie įvykiai trukdo maisto pristatymą vasarotojams Juodosios jūros kurortuose bei jų atvykimą ir išvykimą.

20 metų sukaktis

Floridoje ir Vašingtone buvo prisimintas istorinis JAV astronautų N. Armstrongo, B. Aldrino ir M. Collinso skrydis į mėnulį 1969 m. liepos 16-20 d.d. Pirmuosius žmonijos pėdsakus ten paliko N. Armstrongas ir B. Aldrinas. Laimėjimas buvo pasiektas velionies prez. J. F. Kennedžio dėka. Jis išjudino nuo Sovietų Sąjungos atsilikusią JAV raketų ir skrydžių į erdves programą. Deja, pastarajame dvidešimtmetyje ji vėl sulietėjo, pasibaigdama tik iš žemės pakylančio ir jon nusileidžiančio erdvėlaivio skrydžiais. Tačiau ir juos ilgam laikui buvo nutraukęs tragiškas kylančio erdvėlaivio raketos sprogimas. Dabar klaida ištaisyta, skrydžiai atnaujinti, bet lig šiol trūko tolimesnių planų ateičiai. Sukakties minėjime juos paskelbė JAV prez. G. Bushas. Esą JAV astronautų laukia kelionė į Marsą, bet jai pasiruošti reikės daug laiko. Pirmiausia skrydžiams į Marsą reikės specialios bazės mėnulyje. Mat kelionė į Marsą truks ne kelias dienas, o keliolika mėnesių. Bazę mėnulyje tikimasi įrengti XXI-jo šimtmečio pirmajame dešimtmetyje. Tačiau skrydį į Marsą teks atidėti ilgesniam laikui, kol bus išspręstos sudėtingos problemos. Keliolika mėnesių matuojamiems skrydžiams reikės didelių deguonies ir kuro atsargų. Galimas dalykas, Marse pirmiausia teks nuleisti įgulos neturintį erdvėlaivį, skirtą vėliau atskridusių atstronautų grįžimui. Planus pradės ruošti speciali komisija, vadovaujama viceprez. D. Quaylo. Žygis į Marsą esąs svarbus, nes jame gali būti gyvybės ženklų. Sovietų Sąjungos televizija tik dabar parodė JAV astronautų nusileidimą mėnulyje.

Šiame numeryje:

Laisvasis žodis
Jis griauna užtvaras
Estai atstatė prezidento paminklą
Konstantino Paetso paminklas vėl stovi jo gimtinėje
Vilnijos lenkai ir jų šaknys
Pasivadinusieji lenkais daugiausia yra sulenkėję lietuviai
Idėja ir žygis
Pokalbis su buriuotojų vadovu Ignu Miniotu
Toronto "Gintaro" viešnagė Lietuvoje
Gintariečių koncertai Kaune ir Vilniuje
Vasario šešioliktosios gimnazija
Pokalbis su gimnazijos direktorium A. Šmitu
Juodąjį žemyną aplankius
Kelionė per Keniją, Zimbavę ir Botswaną
Žvelgiant į prūsų likimą
Tragiška tautos istorija

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: regular $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Estai atstatė prezidento paminklą

(Atkelta iš 1-mo psl.)

varas Karlsonas padrąsino estus ir juos užtikrino, kad socialistų internacionalas labai domisi įvykių raida Rytų Europoje.

Dėmesys baltiečiams

Baltijos kraštų reikalais ypač domėjosi Kalevio Sorsos vadovaujama suomių socialistų delegacija. Suvažiavimo baigiamasis dokumentas atskirai paminėjo Baltijos valstybių kovą už apsisprendimą, demokratišką, ekonomišką ir ekologišką atsinaujinimą. Internacionalo vadovai pasižadėjo vesti dialogą ne tik su vyriausybėmis, bet ir su opozicijos partijomis bei naujai besikuriančiais liaudies fronto sąjūdžiais.

Visi trys estų socialistų atstovai priklauso liaudies frontui. Jie ryžosi atkurti demokratinę Estijos Darbo partiją, kuri veikė nepriklausomybės metais.

Liaudies frontas į Estijos nepriklausomybės klausimą žiūri labai atsargiai. Daugeliui estų toks santūrumas nepatinka. Ypač jaunimas nekantriai reikalauja nedelsiant skelbti nepriklausomybės šūkį. Estų socialdemokratų Darbo partija šiuo klausimu ieško tarpinio sprendimo. Estijos nepriklausomybė ir neutralumas yra galutinis partijos tikslas, tačiau kelias į jį veda siekiant pirmiausia savarankiškos padėties Sov. Sąjungos sudėtyje. Tuo tarpu Darbo partija turi tik nedidelį skaičių narių, bet tikisi, kad jis padidės, kai partija bus formaliai Estijoje įteisinta. **Lmb.**

Kurkime lietuviškas šeimas

Vienišas žmogus – nelaimingas žmogus. Todėl visada buvo rūpinamasi, kad vienišų būtų mažiau.

Mūsų dienomis atsiranda naujos galimybės pasirūpinti vienišais, padėti jiems rasti gyvenimo draugą ar draugę.

Vilniaus santuokų rūmuose veikia psichologinio konsultavimo kooperatyvas nr. 20 S. Jo darbuotojai pataria, kaip auklėti vaikus, padeda sutuoktiniams įveikti nesutarimus, o vienišiems žmonėms padeda sukurti šeimas. Kooperatyve paruošiami vedybiniai skelbimai, kuriuos spausdina "Reklamos" laikraštis ir "Buities" žurnalas. Patirtis liudija, jog šis būdas sukurti šeimą yra efektyvus.

Kooperatyvas siūlo ir tautiečiams gyvenantiems ne Lietuvoje, bet norintiems surasti gyvenimo draugę ar draugą iš Lietuvos pasinaudoti jo paslaugomis. Norintys tai padaryti gali savo skelbimą atsiųsti šiuo adresu: 232600 Vilnius K. Kalinausko 21 "Pažinčių tarnyba". Patogiausia siunčiamą skelbimą parašyti mašinėle, nes ne kiekvieno raštas yra lengvai išskaitomas, o tokiame skelbime klaidų neturėtų įsivelti. Labai ilgo skelbimo rašyti neverta, 50-70 žodžių visiškai pakanka apibūdinti save ir savo pageidavimus.

Kooperatyvas už vieną skelbimo išspausdinimą sumoka laikraščio ar žurnalo redakcijai 30 rublių. Norėdamas paremti lietuviškų šeimų kūrimą, kooperatyvas iš tautiečių, gyvenančių užsienyje, skelbimus priims nemokamai ir apmokės jų spausdinimą.

Jeigu kas norėtų atsilyginti už šią paslaugą, gali paremti Lietuvos kultūros fondą, pasiųsdamas pinigų Vilniaus pilių atstatymui. Lietuvos kultūros fondo sąskaitos numeris 70200001 TSRS ekonominių ryšių su užsieniu banko Lietuvos respublikiniame skyriuje. Banko kodas 800142.

Pasinaudokite proga sukurti lietuvišką šeimą!

G. Navaitis,
kooperatyvo nr. 20 S
pirmininkas,
psichologijos mokslų kandidatas

Vilniaus panorama nuo pilies kalno — Nuotr. S. Paukščio

Vilnijos lenkai ir jų šaknys

STEPAS VARANKA

Labai įdomus straipsnis paskelbtas "Komjaunimo tiesoje" 1989. III. 30 "Teisybė turi nugalėti", liečiąs pagausėjusias Lietuvoje "diskusijas" tarp lietuvių ir Lietuvos lenkų.

Žodį "diskusijos" redakcija sąmoningai paėmė į kabutes, nes tos diskusijos iš lenkų pusės buvo paprastas plūdimasis.

Paaiškėjo, kad lenkų tikslus ginantiems labiausiai užkliuvo primenama jų lietuviška kilmė, kad jų protėviai kalbėjo lietuviškai ir save laikė lietuviais.

Norint tuo įsitikinti, nebūtina knistis po archyvus. Apie tai kalba ne vien lietuviai mokslininkai. Paimkime pvz. duomenis P. Kepeno, A. Ritticho, lenko A. Pliatero, J. Rozwadowskio, O. Chominskio ir etnografinius žemėlapius ir palyginkime juos su dabartine padėtimi Vilniaus krašte. Jeigu to per mažai, pažvelkime į istoriniame Lenkijos atlase XVI š. pabaigoje Žečpospolitos kalbų žemėlapį ir pamatysime, kad prieš 400 metų lietuvių kalbos plotui priklausė visas dabartinis Vilniaus kraštas ir Gudijos pakraščiai iki Gardino, Lydos, Ašmenos, Svyrių, Breslaujos. Čia nebuvo jokios lenkų kalbos.

Štai ką rašo lenkų istorikas J. Ochmanskis, nagrinėjantis Lietuvos istoriją, etnografinę lietuvių ribą viduramžiais: *Vilniaus kraštas nuo amžių sudarė etnografinės Lietuvos branduolį, tai tikroji Lietuva.*

Vilniaus krašto lenkų gyventojų neįtikina jokie mokslininkų įrodymai, kad jie esą iš kartos į kartą sulenkėję lietuviai, ir tai sukelia nenormalų pasipiktinimą bei neapykantą lietuviams.

Mokslininkų pasisakymai

Petras Gaučys, kartografijos laboratorijos vedėjas, surinkęs gausius istorinius faktus apie Lietuvos lenkus, paimtus iš žinomų Lenkijos ir Rusijos mokslininkų veikalų, surašė juos ir paskelbė dabartinės Lietuvos spaudoje. Jį už tai Vilniaus krašto lenkai inteligentai išplūdo, apšaukdami nacionalistu, stokojančiu blaivaus proto.

Vincą Martinkėną, seną vilnietį, nukentėjusį lenkų okupacijos metais dėl lietuvybės, istorijos mokytoją, už jo iškeltas spaudoje anuometinės lenkų valdžios skriaudas, padarytas Vilniaus krašto lietuviams, lenkų visuomeninės draugijos pirm. J. Stankevičius, mokytoja K. Kšivicka, mokytoja L. Božozovska ir kiti lenkų veikėjai apkaltino šovinizmu, sakydami, kad jis yra pašvinkęs lietuvis, siekiąs sukiršinti abiejų tautų žmones. Reiškia, lenkams galima lietuvius juodinti, plūsti, o lietuviams negalima praeities ir lenkų skriaudų prisiminti. Lenkų okupacijos metais nukentėję lietuviai neskleidžia gandų.

Lenkas Jan Ciechanowicz, pasivadinęs Ivanu Tichonovičiumi, neva rusu, "Jedinstvos" įsteigėju, skelbia, kad Vilniaus kraštas — tai nuo amžių lenkų gyvenama žemė. Jis lietuvių mokslininkus, kurie moksliškai įrodinėja, kad taip nėra, išvadino nemokšomis. Prof. Z. Zinkevičių palygino su III skyriaus mokiniu.

Lenkų etnologė Vilniaus Stepono Batoro universiteto profesorė Cezarija Boduen de Kurtene-Erenkrencova savo moksliniuose darbuose rašo, kad dar 1925-1930 m. Vilniaus krašte kaimo gyventojai neturėjo aiškaus savo tautybės supratimo. Dažniausiai bažnyčia, dvaras ir aplinkybės pakreipdavo gyventoją pasisakyti lenku. Daugelis kaimiečių nebuvo prisirišę prie savo tėvų kalbos. Kalbos reikšmė nebuvo giliai įsisąmoninta. Kalba buvo tik vargingo gyvenimo būtinumas.

Profesorė Cezarija, vienu metu dalyvaudama mokslinėje ekspedicijoje, provincijoje užklausė keletą kaimiečių, mylinčių savo tėviškės žemę, kodėl jie nustojo kalbėti lietuviškai ir nemoko savo vaikų tėvų kalbos. Atsakymas buvo: 'su lietuvių kalba toliau kaip į Dūkštą nenuvažiuosi!' Valstiečiai priėmė lenkų kalbą, kuri jiems buvo prievarta primesta.

Vilnietės pasisakymas

Vilnietė prof. dr. Pranė Dundulienė, kuri 1935-1939 m. studijavo Vilniaus Stepono Batoro universitete, pati patyrė aštrų gyventojų lenkinimą Vilniaus krašte. Ji etnografinių tyrinėjimų metu patyrė, kad vyriausios kartos žmonės Nemenčinės, Širvintų, Maišiagalos ir kt. apylinkėse seniau kalbėjo tik lietuviškai.

Prof. Dundulienė straipsnyje "Ieškoti savo šaknų" žurnale "Mokslas ir gyvenimas" 1989 m. 3 nr. rašo: "Mano studijų metais lenkų policija saugodavo, kad uždarius lietuviškas kaimo mokyklas mokytojai nemokytų vaikų lietuviškai skaityti ir rašyti. Sugautam mokytojui surašydavo protokolą ir atiduodavo į teismą, o šį, tariamą nusikaltėlį, nubausdavo kalėjimu ar pinigine bausme. Toks likimas ištiko mano seserį Emiliją Stankevičiūtę, kuri dirbo įvairiose vietose — Breslaujos, Lydos, Vilniaus, Trakų apylinkėse. Kelis kartus ji buvo sugauta mokant vaikus lietuviškai. Už tai buvo teisiama. Vienoje byloje ją teisė kaltindami, kad ji nelegaliai mokė vaikus lietuviškai skaityti, rašyti ir net dainuoti. Už tai buvo nubausta sėdėti metus Lukiškių kalėjime."

Studijos

Tiems, kurie netiki ir nenori tikėti, kaip iš tikrųjų Vilniaus krašte buvo skriaudžiami ir lenkinami lietuviai, yra būtina pasiskaityti 1986 m. Lenkijoje išleistą Bronislavo Makowskio studiją "Litwini w Polsce 1920-1939". Toji knyga yra praplėsta disertacija, už kurią autorius gavo daktaro laipsnį. Autoriui Lenkijos valdžia leido naudotis visa archyvine slapta medžiaga, kuri lietė lietuvius, gyvenančius Lenkijoje, ypač Vilniaus krašte.

Apie lenkų kalbos "plitimą" veikalą parašė lenkė, buvusi Vilniaus Stepono Batoro universiteto docentė, Halina Turska. Ji pati buvo slaptosios lenkų pogrindžio "Armija Krajowa" narė.

Apie tai nemažai yra rašęs ir pasakojęs Vilniaus krašto veikėjas, matematikas, Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorius Marcelinas Šikšnys ir kiti gyvi išlikę liudininkai, kurie dabar Vilniuje yra įsteigę "Vilnijos" draugiją.

Antilietuviški išpuoliai

Ažulaukės vidurinės mokyklos mokytojas J. Zdanovičius, Nemenčinės pedagogas J. Mincevičius, Vilniaus rajono liaudies švietimo inspektorė E. Cepulkovska ir kiti susirinkimus paverčia į priešlietuviškas agitacijas.

1988 m. spalio 29 d. sukurstyti Nemenčinės vidurinės mokyklos mokiniai primušė lietuvį mokinį. Mokykloje buvo išniekinti tautiniai lietuvių simboliai. Lietuvos valstybinė vėliava buvo nuplėšta nuo rajoninių pastatų — Mickūnuose, Lavariškyje, Vaidotuose, Sužionyse ir kitur. Vėliavos ne tik buvo niekinamos, bet ir deginamos.

Taigi lietuvių-lenkų "diskusijos" ne tik Lietuvoje, bet ir išeivijoje atsimuša į lenkų tvirtinimą, kad Vilnius ir jo kraštas yra lenkų žemė nuo amžių.

Lenkai niekur Sov. Sąjungoje neturėjo ir neturi tokių plačių politinių ir kultūrinių teisių, kokias jie turi Lietuvoje. Štai Gudijoje, pagal 1979 m. statistiką, lenkų tautybės gyventojų buvo 403.169. Ten jie neturi jokios mokyklos, jokios kultūrinės organizacijos, jokios tautinės veiklos ir nešaukia, kad yra skriaudžiami.

Lietuvoje lenkai turėjo ir dabar turi mokyklas, kultūrines organizacijas, lenkišką laikraštį "Czerwony Sztandar", radijo ir televizijos programą, pamaldas. Lenkai eina įstaigose ir įmonėse aukštas pareigas. Lenkai Lietuvoje nėra traktuojami blogiau, negu kitų mažumų gyventojai, jie turi tas pačias teises kaip ir lietuviai. Ir vis dėlto Lietuvos lenkai prisijungė prie įsisteigusios Sąjūdžiui priešingos organizacijos "Jedinstvo", kuri yra priešinga Lietuvos nepriklausomybei ir lietuvių kalbai.

P.S. Šiame straipsnyje pateiktos žinios yra paimtos iš Lietuvoje išeinančios spaudos "Gimtasis kraštas", "Mokslas ir gyvenimas", "Czerwony Sztandar".

Norite susipažinti su savaitraščiu "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Lougheed & Barnard
Funeral Home
252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Baltistikos studijų įkūrėjui

A†A
prof. dr. EDGAR ANDERSON

Kalifornijoje mirus,

jo žmoną su šeima nuoširdžiai užjaučiame –

AABS Toronto skyrius

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 500,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: ***"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"***

Toli paliko žemė ir sapne girdėti žodžiai.
Paliko soduose diena, pilna ugnies ir rožių;
Paliko šuliniai neišgerti
giliai gelsvoj smilty.

Tragiškai žuvus mylimai žmonai

a. a. RAMUTEI PABREŽIENEI,

mielas TEODORAI, volungiečiai Tave myli, atjaučia ir kartu liūdi skausmo valandoje –

Toronto "Volungės" choras

Brangiai mamai

A†A
MONIKAI GRABIENEI

mirus,

mūsų valdybos vicepirmininką jos sūnų JUOZĄ GRABĮ su žmona, dukrą EUGENIJĄ FEDARIENĘ ir žentą EVARESTĄ, vaikaičius, visus gimines ir draugus nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

KLB Winnipego apylinkė

A†A
VINCUI BAČĖNUI

iškeliavus amžinybėn,

broliui VLADUI, svainiui VYTAUTUI URBONUI, jų šeimoms, giminėms Lietuvoje, Kanadoje ir Amerikoje reiškiame gilią užuojautą –

V. ir G. Stabingiai
A. Žulys

A†A
SIGUTĘ RUDIENĘ

mirties angelui pakvietus amžinybėn,

dukras – MARYTĘ ir RŪTELĘ, jos vyrą, seserį DANUTĘ su šeima nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

"Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai,
skautininkių ir skautininkų draugovės

A†A
RAMUTEI PABREŽIENEI

tragiškai mirus Lietuvoje,

mūsų mielą TEODORĄ nuoširdžiai užjaučiame, dalinamės jo skausmu ir liūdime kartu –

L. Dambrauskaitė — *I. ir M. Sungailos*
S. Dubickas — *Ž. ir V. Vaičiūnai*
P. Dunderas — *D. ir J. Valaičiai*
J. Melnykaitė — *D. Vaškevičiūtė*

D. ir R. Puteriai

IGNALINOS BIČIULIUI

A†A
JUOZUI GIRĖNUI

mirus,

jo žmonai ir giminėms reiškiu gilią užuojautą –

Senas pažįstamas
Juozas Dilys

Canadian Art Memorials Ltd.
76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Dabarties įvykiai Lietuvoje

ELTOS pranešimu, Lietuvos nepriklausomybės sąjunga, kurią sudaro Laisvės lyga, Helsinkio grupė ir kitos politinės bei visuomeninės organizacijos, liepos 12 d. sušaukė masinį susirinkimą Lukiškių aikštėje Vilniuje paminėti taikos sutartį, kurią pasirašė Leninas su Lietuvos respublika 1920 m. liepos 12 d. Susirinkimas priėmė nutarimą ir su įgaliojimais persiuntė VLIKui: 1. griežtai pareikalauti iš Sov. Sąjungos vyriausybės, kad būtų tuojau atšaukti po Lenino mirties įvykdyti sutarties nukrypimai bei sulaužymai; 2. kad būtų sugrąžintos visos Lietuvos žemės, kurias sutiko Leninas pripažinti Lietuvai; 3. nieko nelaukiant turi būti iš Lietuvos išvesta sovietinė kariuomenė; 4. turi būti sugrąžintos visos meno vertybės, bet kuriuo laiku išvežtos į Rusiją; 5. prašo Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą veikti pagal susirinkime priimtą rezoliuciją, žadinant pasaulio sąžinę, kad konkrečiai ir aiškiai būtų pasisakyta už nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimą.

Lietuvių informacijos centro pranešimu, šiame susirinkime, kuriame dalyavo 10.000 žmonių, kalbėjo ir Sąjūdžio Kauno tarybos narys, Sov. Sąjungos Aukščiausiosios tarybos deputatas Eugenijus Klumbys, pažymėdamas, kad Lietuvoje "susiduria šalies okupanto interesai su okupuotos šalies interesais" ir tik per liepos 12 d. sutarties tęstinumo pripažinimą "baigsis visi nesupratimai" santykiuose su Lietuva. "Prieš metus visa tauta pajudėjo į nepriklausomybę. Kas prieš metus buvo daug nesuprantama tapo realybe. Konsoliduojasi patriotinės jėgos. Už vieno stalo susėdo Sąjūdis, Laisvės lyga, Helsinkio grupė, krikščionys demokratai, socialdemokratai ir eilė kitų organizacijų. Visi pagaliau supratome, kad būtina vienybė, tarpusavio supratimas bei pakantumas, nes jungia mus bendras tikslas – nepriklausomos Lietuvos atkūrimas", – kalbėjo E. Klumbys, kuris drįso Maskvoje deputatų suvažiavime protestuoti prieš sovietų armijos generolą.

Tarp kalbėtojų buvo Lietuvos politinių kalinių gelbėjimo komiteto pirm. Povilas Pečeliūnas, Laisvės lygos atstovai – Edvardas Vilkas, Jurijus Rodovičius, Tautinės jaunimo sąjungos narys Gytis Karalius, buvęs politinis kalinys, neseniai paleistas Boleslovas Lizūnas, padėkojęs Petrui Cidzikui, badavusiam dėl jo išlaisvinimo, Helsinkio grupės narė Nijolė Sadūnaitė, taip pat svečiai iš Gardino, Latvijos ir Armėnijos.

Sąjūdžio ir Lietuvos nepriklausomybės sąjungos nariai renka parašus po peticija, reikalaujančia, kad Sov. Sąjungos, Vakarų ir Rytų Vokietijų vyriausybės panaikintų Molotovo-Ribbentropo slapto susitarimo pasekmes. Peticija bus įteikta ir Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui. Iki liepos 20 d. tikėtasi surinkti du milijonus parašų. Peticijoje pabrėžiama, kad ryšium su minėtu susitarimu 1940 m. birželio 15 d. Lietuva buvo okupuota Raudonosios armijos, o rugpjūčio 3 d. prijungta prie Sov. Sąjungos. Vokietijos Reicho ir Sov. Sąjungos politiniai ir kariniai veiksmai Lietuvos, Latvijos ir Estijos atžvilgiu buvo grubus tarptautinės teisės pažeidimas. Reikalaujama, kad Sov. Sąjungos, Vakarų ir Rytų Vokietijų vyriausybės paskelbtų Molotovo-Ribbentropo slaptuosius susitarimus neturinčius juridinės galios nuo pat jų pasirašymo. Reikalaujama, kad Sov. Sąjunga panaikintų Molotovo-Ribbentropo susitarimų pasekmes – išvestų iš Baltijos valstybių okupacinę kariuomenę ir leistų tų valstybių tautoms pačioms nusistatyti politinę-socialinę santvarką. Ir KLB valdyba rinks parašus po peticija Kanados lietuvių kolonijose.

Vilniuje "Gaublio" klube birželio 2 d. Humanistinio jaunimo sąjungos ir Lietuvos savitarpio pagalbos sąjungos nariai įsteigė *Lietuvos humanizmo ir pažangos partiją*. Ši partija yra savarankiška politinė organizacija, siekianti įgyvendinti žmogiškuosius idealus. Humanizmas-žmoniškumas, visuomeninis žmogiškųjų vertybių, žmogaus laisvių garantijų pripažinimas. Pažanga – tai nesibaigiantis visuomenės tobulėjimas.

Devyni Sąjūdžio seimo nariai liepos 13 d. Maskvoje susitiko su JAV pasiuntiniu Jack Matlock. Susitikime dalyvavo dar pasiuntinio sūnus ir du padėjėjai. Sąjūdžio nariai pasiuntinį informavo apie Sąjūdžio struktūrą, tikslus bei visuomeninę veiklą ir jo poveikį Lietuvos gyvenime. Taip pat nušvietė veiklą Sąjūdžio išrinktų deputatų Lietuvoje ir Maskvoje. JAV pasiuntinys apibūdino Amerikos Baltijos valstybių inkorporavimo nepripažinimo politikos tradicijas, pabrėždamas, kad Amerika buvo ir bus už laisvą tautų apsisprendimą. Romualdas Ozolas apie susitikimą Amerikos balso laidoje atsiliepė taip: "Buvo . . . apsikeista mintimis apie galimybę rasti naują pereinamąjį iš satelitinės į nepriklausomą Lietuvą bendravimo pobūdį, nekeičiant tarptautinio Lietuvos statuso, nekvestijonuojant nusistovėjusių normų ir ypač jokiais atvejais nepakenkiant Amerikos pagrindiniam . . . nepripažinimo principui ir, reiškia, vis dėlto pabandant rasti būdus kaip šiose kintančiose pereinamose sąlygose glaudesnius ryšius palaikyti. Tai visų pirma turbūt skatinant privačią verslininkystę, kultūrinio bendradarbiavimo formas, daugiau privačias, žinoma, valstybinių čia kol kas negali būt . . ."

"Southtown Ekonomist" liepos mėn. išspausdino straipsnį "Nepriklausomybės diena artėja". Tokią žinią, rašoma, Čikagos lietuviai patyrė iš prof. Vytauto Landsbergio, Sąjūdžio pirmininko. Pasak Landsbergio, Sąjūdis taikingomis priemonėmis siekia ekonominės ir politinės nepriklausomybės Lietuvai, kariškai neutralioje zonoje. Lietuva kovojanti už nepriklausomybę nuo 1940 metų, kai Sov. Sąjunga aneksavo Baltijos valstybes. Lietuvos aukščiausioji taryba yra paskelbusi, kad Sovietų aneksavimas Lietuvos yra nelegalus. Nors Gorbačiovui valdant padaryta daug pakeitimų, bet jų reikia dar daug daugiau, dar nė iš tolo nepasiekta, kas turėtų būti pasiekta.

"Chicago Tribune" liepos 10 d. laidoje rašo, kad sovietų kongreso atstovas Vytautas Landsbergis kritikavo Amerikos vyriausybę, kuri vengia aiškiai pasisakyti už Lietuvos siekius – tapti nepriklausoma valstybe. Amerikos nepripažinimo politikos neužtenka. Lietuva turi būti atiduota žmonėms, iš kurių ji buvo pagrobta 1940 m. Teisingumas reikalauja – kas pavogta, turi būti grąžinta. Landsbergis pažymėjęs, kad suvereni Lietuva šalia Sov. Sąjungos nereiškia, kad ji turi būti savo kaimynei priešiška. Jos tik ekonomika ir politinė struktūra būtų vakarietiška. Taip pat pastebėjęs, kad Gorbačiovo "perestroikos" pradėtas procesas yra jau nesustabdomas.

"Los Angeles Times" liepos 17 d. rašo, kad Vytautas Landsbergis, muzikos profesorius, Sąjūdžio pirmininkas, kalbėjo keliems šimtams žmonių Šv. Kazimiero parapijos patalpse ir įspėjęs Amerikos lietuvius būti kantriais. Nepriklausomybės siekimas turi vykti evoliucijos, o ne revoliucijos keliu. "Tačiau mums neužtenka mažų laisvių, kurios pagerintų gyvenimo sąlygas. Mes norim tokios laisvės, kurią bet koks laisvas kraštas norėtų suteikti savo piliečiams" – pasakęs profesorius. Jis taip pat išreiškęs viltį, kad komunistų partijoje bus pasikeitimų, kurie įgalins pasitarimus su Maskva. Paklaustas, ką galvoja apie Gorbačiovą, atsakė, kad stebisi sovietų lyderio dinamiškumu ir noru išbandyti naujas idėjas. Tačiau manąs, kad jo tautų ir respublikų teisių supratimas yra ribotas. **J. A.**

TRANSPAK praneša, kad dabar galima pasiųsti tikrai reikalingo ir naudingo maisto **siuntinį**

Produktų šviežumas garantuotas. Siuntinys bus pristatytas jūsų giminėms ir draugams į namus Lietuvoje.

18 svarų mėsos gaminių: šalto rūkymo sprandinė (palendvica), karšto rūkymo sprandinė, karšto rūkymo jautienos filė, aukščiausios kokybės rūkyta dešra.

11 svarų maltos pupelių kavos, kavos be nuosėdų (instant), kakavos, chalvos (trinti riešutai su sirupu, aplieti šokoladu).

6 svarai šokoladinių saldainių ir kitų saldumynų.

Reikia pabrėžti, kad visi minėti gaminiai yra **deficitiniai** (dažnai vartojamas žodis Lietuvoje), reiškia – jų parduotuvėse **NĖRA.** Šokoladiniai gaminiai naudojami ne vien tik sau, bet taip pat, kaip ir labai vertingos dovanos.

Siuntinį sudaro 35 svarai delikatesinių maisto gaminių. Pilna kaina su pristatymu $185. Galima užsakyti pusę viso to siuntinio už $120. Visos kainos yra amerikietiškais doleriais.

Ilgainiui galėsim ką nors pakeisti. Tai priklausys nuo vartotojų pageidavimo ir galimybių.

SIUNTINIAI. Siunčiam į Lietuvą video, stereo magnetofonus, siuvimo, mezgimo mašinas ir pn. Minėtas prekes persiunčiam UPS ir į kitus JAV miestus.

Video aparatūra, siunčiant iš JAV, yra žymiai pigiau negu iš Kanados. Pvz., Toshiba 83 cz su persiuntimu $415. Hitachi 600 E video kamera tik $1210.– pilna kaina su persiuntimu.

VAISTAI. Siunčiame Lietuvių katalikų labdarių sąjungos sudarytą rinkinį reikalingiausių vaistų Lietuvoje: Bayer aspiriną, multi-vitaminus ir pn. Siunčiame ir receptinius vaistus arba medicinines priemones.

"DOLERINĖS". Turime tiesioginį susitarimą su "dolerinėmis" parduotuvėmis. Jūsų pinigai saugiai pervedami per banką arba asmeniškai jūsų giminėms Lietuvoje. Šis būdas tinka įsigyti įvairioms prekėms, automobiliams, palikimams sutvarkyti ir išvengti muitinės išlaidų.

DAIKTŲ PERVEŽIMAS. Susidarius jūsų svečiui per daug daiktų, viešnagės pabaigoje galime daiktus persiųsti į Maskvą arba į Vilnių ir iš kitų JAV miestų.

Rašydami **būtinai** praneškite ir savo telefono numerį – greičiau gausit atsakymą į savo klausimus – arba skambinkite:

Romas Pukštys

TRANSPAK
2655 W. 69th St.
Chicago, Il 60629
1-312-436-7772

Įstaiga veikia kasdien 10-6 v.v.
Šeštad. 10-2 v.p.p.
arba susitarus
Namų tel. 1-312-430-4145

ŠĮ SKELBIMĄ IŠSIKIRPKITE IR PASILAIKYKITE!

ENCHANTÉ Inc.

2938 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1Y8
Tel. 769-0631 **Fax 769-0586**

Daugiarūšė sistema 110-220 voltų 50–60 Hz

Tinka Lietuvai ir kitiems Europos kraštams

*Video *Namų apyvokos reikmenys (šaldytuvai ir kt.)
*Televizijos *Stereo

Įpakavimo patarnavimas į visus pasaulio kraštus

Prof. VYTAUTAS LANDSBERGIS, Sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas
Nuotr. Vyt. Maželio

Sąjūdžio pirmininkas Amerikoje

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis ir žmona Gražina liepos 2 d. iš V. Vokietijos, kur dalyvavo Europos lietuvių dienose, atskrido į Vašingtoną. Buvo apsistojęs Lietuvos pasiuntinio St. Lozoraičio rezidencijoje. Prieš išvykdamas į Niujorką, susitiko su "The Washington Post" vienu vedamųjų redaktoriumi ir amerikiečių filmų bendrovių atstovu. Svarstoma galimybė sukurti filmą apie Lietuvą.

Niujorke liepos 5-7 d.d. Lietuvių informacijos centro vedėja Gintė Damušytė, žurnalistė Jūratė Kazickaitė, advokatas William Hough III talkino profesoriui informuoti amerikiečių spaudą ir visuomenę apie Lietuvos būklę. Buvo priimtas Niujorko burmistro E. Koch, su kuriuo vyko pokalbis 15 korespondentų ir miesto rotušės tarnautojų akivaizdoje. Burmistrą domino Sąjūdžio veikla, deputatų susirinkimas Maskvoje ir lietuvių deputatų pozicija.

Profesorius susitiko su "The New York Times" ir "The Wall Street Journal" redakcijų žmonėmis ir turėjo pokalbį su "National Review" korespondentu. Nuolat amerikiečiai kartojo klausimą. Ar norite nepriklausomybės? Ar Suomija Lietuvai tinkamas pavyzdys? Žinoma, atsakymas buvo teigiamas. Landsbergis jiems aiškino, kad Sąjūdžio tikslas yra sudaryti sąlygas, kad žmonės patys galėtų apsispręsti. Nepriklausomybės siekimo kelias nėra lengvas, tačiau lietuviai ryžtasi juo eiti. Maskva turės su tuo apsiprasti, o taipogi turės apsiprasti ir amerikiečiai.

Profesorius susitiko su akademikais, spaudos, profsąjungų ir baltiečių atstovais Freedom House patalpose. Jis čia kalbėdamas pažymėjo, kad Lietuva nors dar nepasiekė politinės nepriklausomybės, tačiau ji jau turi dvasinę nepriklausomybę, sugretindamas Lietuvos atgimimą su Laisvės statulos atstatymu Kaune.

Po kalbos pasipylė daug klausimų. Pvz. kaip reaguoti į Gorbačiovo pareiškimą, pasisakantį prieš respublikų politinę autonomiją. Ką Gorbačiovas sako, tai jo reikalas, kalbėjo profesorius. Mūsų teisė yra mūsų. Jos iš niekieno nereikia prašyti. Ši teisė yra mums duota, ją galima tik paminti. Kai kurie dideli vadai galvoja, kad jie teises gali duoti ir atimti. Tai sena baudžiavos galvosena.

Ko nesupranta amerikiečiai, buvo kitas klausimas. Ne tai, kad jie nesupranta, aiškino profesorius, bet jie nežino. Užsienio spaudą skaitant, susidaro įspūdis, kad korespondentai klaidina savo skaitytojus, ypač kai jie naudoja Maskvos terminologiją. Pvz. "mažumos", "etninės problemos". Lietuviai nėra mažuma, nėra ir etninė grupė.

Dėl Sąjūdžio ir Laisvės lygos santykių profesorius pareiškė, kad Laisvės lyga, nedidelė grupė, tačiau turi svarbių nuopelnų. Lyga laikosi savo politinės linijos – kartais palaiko Sąjūdį, kartais kritikuoja. Lyga irgi padaro klaidų, bet Sąjūdis nekritikuoja. Lyga yra reikalinga grupė ir atlieka reikšmingą vaidmenį.

Sąjūdžio pirmininkas susitiko su amerikiečių žmogaus teisių organizacijos "Watch" nariais. Pietuose ir pokalby dalyvavo 25 įvairių profesijų žymūs žmonės. Čia savo kalboje profesorius daug dėmesio skyrė lietuvių kareivių persekiojimui sovietų kariuomenėje. Lietuvoje pasiekta žymių laimėjimų, įskaitant ir Bažnyčią. Bet lyginant su demokratinėmis šalimis, nesą kuo didžiuotis. Jis pabrėžė, kad JAV Helsinkio grupė turėtų įsidėmėti, kad individo teisės glaudžiai siejasi su tautos teisėmis. Helsinkio federacija turėtų priimti savo tarpan ir Lietuvos Helsinkio grupę. Amerikiečiai sutiko, kad tai esąs "rimtas argumentas".

Lydimas PLB vicepirm. Algimanto Gurecko, adv. William Hough III, BATUNo atstovės estės Sirje Ainso Sąjūdžio pirmininkas susitiko su prie Jungtinių Tautų D. Britanijos ambasados pirmuoju sekretoriumi Martin Raven, V. Vokietijos ambasados patarėju Rudolf Smidt, švedų ambasadoriumi Stromholm. Buvo paliesta įvairūs klausimai. O apie Molotovo-Ribbentropo paktą Rudfolf Smidt pareiškė, kad jo vyriausybė niekad jo nepripažino ir jį laiko kriminaliniu aktu.

Niujorke Sąjūdžio pirmininkas Kultūros židiny susitiko su maždaug 300 lietuvių. Juos stebino profesoriaus intelektas, demokratiškumas ir taktas. Profesorius dar lankėsi Čikagoje, Klivlande ir Los Angeles mieste. (LIC) **J.**

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Idėja ir žygis

Pasikalbėjimas su buriuotojų žygio per Atlantą vadovu Ignu Miniotu

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Nebuvo daug laiko pokalbiui, todėl ir pieštukas mano rankoje beveik nervingai virpėjo, kad suspėčiau užrašyti visa tai, ką mano garbusis svečias inž. Ignas Miniotas pasakojo, atsakinėdamas į mano klausimus.

— Įdomu patirti, kaip ir kada kilo mintis burinėmis jachtomis skrosti Atlanto stichiją, ant stiebo iškėlus Lietuvos trispalvę, tuo žygiu garsinant Lietuvos vardą pasaulyje?

— Idėją gavome iš kanadiečio Broniaus Stundžios, susitikę Kauno "Metropolio" restorane. Jis patarė plaukti ne į Kanadą, bet į Ameriką. Tuo reikalu lankiausi net kelis kartus Amerikoje. Lietuvoje tariausi su Valdu Adamkum, prašydamas mūsų žygiui dėmesio ir paramos. Paskutinis mano apsilankymas buvo 1989 m. kovo mėnesį. Tariausi su jūros skautais. Pagaliau galutinai paruošėme tris burlaivius. "Lietuva" rūpinosi Klaipėdos sporto klubas. Klaipėdiečiai ją ypatingai rėmė aukomis, ir prie jų prisidėjo visa Lietuva. "Audrą" finansavo Kauno dirbtinio pluošto gamyklos klubas. "Daile" rūpinosi Vilniaus dailininkų sąjunga. Užmezgėme ryšius su Niujorko sporto klubo pirmininku Pranu Gvildžiu. Mūsų tikslas yra užmegzti draugystę tarp išeivijos ir Lietuvos visų šakų komandų. Tiesioginė draugystė jau užmegzta tarp Kauno pluošto gamyklos ir Niujorko atletikos klubo.

— Kada išplaukėte iš Klaipėdos ir kaip vyko kelionė?

— Iš Klaipėdos išplaukėme gegužės 13 d., išlydėti šimtatūkstantinės minios. Visi namai buvo pasipuošę trispalvėmis. Mus atlydėjo vyriausybės atstovai, o Brazauskas, atsisveikindamas su įgula, aplankė kiekvieną burlaivį. Vokietijos vandenyse teko kiek palaukti "Lietuvos", kuri buvo sustojusi Gdynėje (Dancige) paimti naujų burių. Pagaliau plaukėme visi kartu, tarpusavy palaikydami nuolatinį radijo ryšį. Kelionės metu mus ištiko nepaprastai stipri audra. Bangos viršijo dešimtį metrų (virš 30 pėdų) ir vėjas pūtė 55 jūrmylių per valandą jėga. Nepasimetėme . . . Plaukėme tik su burių pagalba, bet turėjome ir motorus, kurie buvo reikalingi plaukiant be vėjo.

Pirmoji Amerikos krantus birželio 19 d. pasiekė "Audra" ir sustojo New Jersey "Atlantic Haven". "Lietuva" atvyko birželio 20 ir "Dailė" — birželio 22 d. Birželio 24 d. vidurdienį visos trys jachtos įplaukė į Niujorko uostą. Mus pasitiko Amerikos lietuvių laivas ir sveikino su lietuviška muzika, gėlėmis ir šampanu. Visą laiką virš mūsų burlaivių plevėsavo trispalvės . . . Taip pat susitikome su Amerikos buriuotojais ir susidraugavome. Atsivežėme su savim simbolinių dovanų. Buvome priimti Niujorko burmistro Edward Koch, kuriam įteikėme Laisvės statulos repliką. Lietuvos aviacijos veteranai mus įgaliojo ties Dariaus ir Girėno skrydžio pradžios vieta padėti simbolinę dovaną. Tai mes ir padarėme. Taip pat mums buvo įteikta senate priimta rezoliucija, kurioje sveikina "atvykusius į laisvę ir linki Lietuvai atgauti nepriklausomybę".

— Kaip apsirūpinote maistu ir geriamu vandeniu? Kas gamino maistą?

— Lietuvoje neturime tinkamo jūros kelionei maisto, kurį galima būtų pagaminti tik atskiedus vandeniu. Pasitenkinome lietuviškais gaminiais ir konservais. Vandens užteko ir dar net atliko. Būsit nustebinta, kokie mūsų įgulos puikūs "kulinarai". Nebadavome . . .

— Pas mus kalbama, kad jūsų išvyka yra savotiškai siejama su Dariaus ir Girėno skrydžiu per Atlantą.

— Ne, taip nėra. Tai tik istoriškas sutapimas: ir jų, ir mūsų žygiai yra pirmieji lietuvių žygiai per Atlantą. Prieš karą Lietuvos laivai plaukiojo visuose Europos vandenyse, tačiau nė vienas neperplaukė Atlanto.

— Papasakokite apie įgulą. Kas ją sudarė? Kiek profesionalų jūrininkų? — paklausiau žinodama, kad Ignas Miniotas yra inžinierius.

— Įguloje buvo tik du jūrininkai profesionalai. Visi kiti yra mėgėjai ir vandens sporto mylėtojai. Jų tarpe yra gydytojai, kompiuterių specialistai, miškininkas, keli inžinieriai, literatūros kritikas, žurnalistai, studentai . . . "Dailę" sudaro Lietuvos menininkai. Jų tarpe ir vitražistas Algirdas Dovydėnas, kuris bijojo savo kelis vitražus gabenti burlaiviuose, todėl juos atskraidino su pamainine įgula. Deja, atidarius dėžę, rado tik šukes. Kiekviename burlaivyje buvo po vieną gydytoją. Mūsų dideliam džiaugsmui, jų paslaugomis neteko pasinaudoti. Plaukiant į Ameriką, burlaiviams vadovavo kapitonai — Osvaldas Kubiliūnas, Žvaigždras Drėma ir aš pats. Grįžimui vadovaus Arūnas Kazakevičius, Steponas Kuzevičius ir Jurgis Vroblevičius.

— Kokį įspūdį jums padarė Amerikos lietuviškoji išeivija?

— Buvau nustebintas baisiu visuomenės susiskaldymu. Dėl asmeninės ambicijos ar tariamos garbės yra aukojamas bendras reikalas. Mes Lietuvoje esame vieningi ir remiame kiekvieną, kuris siekia Lietuvai laisvės. Taip pat pasigedome mūsų kelionės Amerikoje centrinio koordinavimo ir pastebėjome informacijos stoką. Kai mūsų išvykimo laikas buvo net keliomis valandomis pakeistas, laukiantiems mūsų atvykimo nebuvo pranešama, kaip tai atsitiko Klivlande. Esu sujaudintas nuoširdumo, vaišingumo ir dėmesio.

Deja, pokalbį turėjome nutraukti, nes pagal nustatytą dienotvarkę reikėjo vykti į miesto centrą . . .

— Kaip gaila, kad mes Klivlande tebūsime vieną parą . . . O dar norėčiau daug ką pamatyti, daug apie ką pasikalbėti . . . — pakilo Ignas Miniotas ir iš spintos išsiėmė savo tamsiai mėlyną jūrininko švarką . . . Po to tik važiavome, važiavome, važiavome . . .

Mintyse tiktai tariu: "Iki pasimatymo nepriklausomoje Lietuvoje . . ."

Lietuvos buriuotojų, perplaukusių Atlantą, sutikimas Niujorko uoste **Nuotr. Vyt. Maželio**

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

"KANKLIŲ" DRAUGIJA

Lietuvių liaudies instrumentinės muzikos atstovai, susirinkę Vilniuje, įsteigė "Kanklių" draugiją. Jos nariai skatins kompozitorius rašyti lietuvių liaudies instrumentams, garsins ją vaikų darželiuose ir mokyklose, ieškos galimybių įsteigti liaudies muzikos instrumentų orkestrą, rūpinsis instrumentų gamybos reikalais. "Kanklių" draugijos pirmininku išrinktas Alfonsas Vidugiris.

VILNIUS — BALTSTOGĖ

Susisiekimą su Lenkija paspartins gegužės 4 d. pradėta nauja autobusų linija, Vilnių sujungianti su Baltstoge, kurią lenkai vadina Bialystoku. Į abi puses kasdien važiuos po vieną autobusą. Kelionė, truksianti pusdevintos valandos, vyks per Lazdijus ir Suvalkus. Keliautojams iš Lietuvos ji kainuos 12 rublių. Numatyta, kad jiems apie 40 minučių teks praleisti muitinėje. Bilietus bus galima įsigyti Vilniaus ir Lazdijų autobusų stotyse. Autobusu galės važiuoti 42 keleiviai. Naują susisiekimo sutartį pasirašė Vilniaus autobusų parko ir Baltstogės apygardos autotransporto direkcijos. Ją sudaryti paskatino pastaraisiais metais padidėjęs keleivių srautas Lenkijon.

KRYŽIŲ PAMINKLAS

Dabar daug rašoma apie Trijų kryžių kalną Vilniuje, kur vėl buvo atstatyti pokaryje sunaikinti architekto ir skulptoriaus Antano Vivulskio (1877-1919) sukurti kryžiai. Šia proga prisimintina, kad trijų viršūnėmis sujungtų kryžių paminklas, taip pat sunaikintas pokario metais, buvo ir Vilkaviškio apskrities Bartininkų valsčiaus Būdavonės kaimo miškelyje. Ten 1941 m. birželio 22 d. pasitraukiantys sovietų kariai prie medžių prikalė ir žiauriai nukankino tris Langeliškių parapijos kunigus: kleboną kun. Vaclovą Balsį, vikarą kun. Joną Petriką ir kun. Justiną Dabrilą. Atstatytas paminklas vėl atidengtas birželio 24 d. prie jo atnašautomis Mišiomis. Į jas suvažiavo nemažas skaičius ne tik Vilkaviškio, Marijampolės, bet ir tolimesnių rajonų gyventojų. Įrašas atstatytame paminkle skelbia: "Šioje vietoje bolševikų nukankinti 1941. VI. 22 kunigai V. Balsys, J. Dabrila, J. Petrika".

BURĖS VIRŠ VANDENYNŲ

Išeivijos ir Lietuvos spaudoje plačiai nuskambėjo "Lietuvos", "Audros" ir "Dailės" jachtų iš Klaipėdos atplaukimas į Niujorką. Klastingą Atlantą 1933 m. įveikė sparnuotieji lietuviai Steponas Darius ir Stasys Girėnas, o dabar per jo bangas kelią prasiskynė buriuotojai. Šia proga Eugenijus Danilevičius "Valstiečių laikraščio" skaitytojams primena dar vieną buriuotoją, įveikusį Ramųjį vandenyną 1939 m. Jis yra Vytautas Brazė-Brazulevičius, dirbęs fizinės kultūros instruktoriumi Havajuose, Honolulo universitete. Apie jo žygdarbį rašė savaitraštis "Lietuvos ūkininkas". V. Brazulevičius per aštuonerius metus pats pasistatė 36 pėdų ilgio ir 13 pėdų gilumo laivą "Kuala" su 700 kvadratinių pėdų burėmis. Kad jo neapverstų bangos, į dugną buvo įdėtos septynios tonos švino. Tokio dydžio ir talpumo laivas "Kuala", turėjęs bures ir motorą, tokiu būdu buvo paruoštas 3.200 mylių kelionei per Ramųjį vandenyną, kuris, deja, audromis yra pavojingesnis už Atlantą. V. Brazulevičius, tada turėjęs trisdešimt aštuonerius metus amžiaus, kelionę iš Honolulo uosto pradėjo 1939 m. birželio 17 d. su trisdešimtmete žmona Lorma, šešiamečiu sūneliu Tariu ir keturiais jūrininkais. Po kelių didelių audrų, kovos su šešių pėdų aukščio per laivelį besiritančiomis bangomis San Francisko uostas buvo pasiektas 1939 m. liepos 8 d. E. Danilevičius primena "Valstiečių laikraščio" skaitytojams, kad šiemet kaip tik sukanka 50 metų, kai Vytautas Brazė-Brazevičius paties pasistatytu laiveliu perplaukė Ramųjį vandenyną, turbūt tapdamas pirmuoju jį įveikusiu lietuviu buriuotoju.

MATULAIČIO BAŽNYČIA

Palaimintojo Jurgio Matulaičio bažnyčia bus pastatyta Vilniuje, Kosmonautų prospekto ir Ozo gatvių kampe, ties trijų naujų miesto rajonų riba. Paskelbtam konkursui buvo gauta penkiolika projektų, kuriuos peržiūrėjo būsimosios bažnyčios klebono Medardo Čeponio vadovaujama vertintojų komisija. Deja, ji nerado nė vieno tinkamo projekto ir nepaskyrė pirmosios premijos. Dvi lygiavertės antrosios premijos paskirtos: už vieną projektą — V. Dineikai, G. Aperavičiui, R. Krištapavičiui ir V. Balčiūnui, už kitą — G. Baravykui, A. Bučui, M. Cukermanui, R. Bimbai. Paskirtos ir keturios paskatinamosios premijos. Visuomeninis projektų aptarimas birželio 21 d. įvyko Statybininkų kultūros rūmuose, kur buvo surengta ir projektų paroda. Jame konstatuota, kad konkurso dalyviai pasižymėjo profesionalumu, tačiau ne itin gerai žinojo liturgiką. Spaudoje cituojama Niujorke vitražus ir skulptūras bažnyčioms kuriančio dail. Vytauto Kazimiero Jonyno pastaba: "Nereikia daug kryžių ant kiekvieno kampo, kaip kai kuriuose projektuose. Užtenka vieno — tikro, kurį Lietuva per savo amželį nešė . . . Nors funkcionalumas Lietuvos architektūroje gerokai šlubuoja, tačiau visų eksponuojamų bažnyčios projektų architektoniniai sprendimai yra geri. Džiaugiuosi, kad tiek yra pažengę Lietuvos architektai. Linkiu jiems, kad visi šie projektai, dar patobulinti, taptų bažnyčiomis". Galutines išvadas projektų klausimu turės padaryti Vilniaus arkivyskupo Julijono Steponavičiaus vadovaujama komisija. Projektų aptarime buvo pasiūlyta surengti ir platesnę visuomenės apklausą. Palaimintojo Jurgio Matulaičio bažnyčia bus statoma Lietuvos tikinčiųjų lėšomis. **V. Kst.**

AUDRA Travel Corporation

1989 m. kelionės į LIETUVĄ

"PAV... ...Ė" gegužė ... (Finair) PARDUOTA

"SKAMBA, SKAMBA KANKLIAI!" Gegužės ... birželio 6 (Air France) PARDUOTA

"GEGUŽ..." Gegužės ... birželio 12 (Air France) PARDUOTA

"ŠVEN..." Birželio ... liepos 16 (Finair) PARDUOTA

"JUBILIEJINĖ" Liepos 10-23 (Air France)

"ŽOLINĖ" Rugpjūčio 11-20 (Finair)

"GINTARINĖ PALANGA" Rugpjūčio 11-27 (Finair)

"BOBŲ VASARA" Rugsėjo 6-19 (Air France)

"RUDENINĖ" Spalio 6-17 (Air France)

SPECIALIOS GRUPĖS

MEDIKŲ Gegužės 17-24 (Lufthansa)

KREPŠINIO MĖGĖJŲ Liepos 5-23 (Air France ir LH)

Kviečiame užsisakyti keliones iš anksto.

Mūsų biuras:
- Pageidaujantiems paruošia individualias keliones į Lietuvą ir į kitas pasaulio šalis.
- Sutvarko keliones į šiltus kraštus, išvykas pramoginiais laivais, organizuoja slidininkų grupes.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Ruošia keliones į geriausias pasaulio sanatorijas.
- Nuperkame automobilius bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279

Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7

Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

Jachtų kapitonai, juos sutikę lietuvių visuomenės atstovai su Niujorko burmistru Edvard Koch Ntr. A. Norvilos

Hamilton, Ontario

A. a. **KAZIMIERAS BUNGARDA** prieš metus iškeliavo amžinybėn. Jo atminimui bus atnašaujamos Mišios rugpjūčio 9, trečiadienį, 10 v. r. Aušros Vartų parapijos šventovėje. Žmona Angelė kviečia visus pažįstamus šiose metinių Mišiose dalyvauti ir pasimelsti už jos brangaus vyro vėlę.

Winnipeg, Manitoba

. . . Ne, nesvarbu, ar tavo kapą
brangiausi puoš žiedai
svarbu labai, ar kas už metų
atmins, jog gyvenai – – –

(A. Prižgintaitė)

A. a. **MONIKA BARBORA TAUTEVIČIŪTĖ - GRABIENĖ** mirė 1989 m. liepos 2 d. Velionė buvo gimusi 1899 m. gegužės 25 d. Naujosios Impilties kaime, Laukžemės valsčiuje, Kretingos apskrityje. Užaugo su savo sesute, Juozo ir Barboros Tautevičių šeimoje. Tėvas Juozas dalyvavo 1863 m. sukilime, ir jiems caro valdžia nusavino didelį ūkį.

Mirus pirmajai žmonai, a.a. Monika ištekėjo už Valentino Grabio, Lazdininkų kaime, Darbėnų valsčiuje, Kretingos apskrityje. Atėjus čia, ji rado šešis našlaičius vaikus, kuriuos užaugino ir sudarė jiems sąlygas mokytis. Monikai ir Valentinui gimė dar trys vaikai: Valentinukas, kuris mirė dar būdamas kūdikiu, o užaugo Juozas ir Eugenija.

Velionės Monikos vyras Valentinas mirė 1959 m. Kiti mirę šeimos nariai: Stasė, Antanas ir Justinas Lietuvoje, o Stefanija Bukauskienė Australijoje. Nuliūdę liko: Eleonora Bendžiuvienė – Australijoje, Juzė Barkauskienė – Lietuvoje; dukra Eugenija Fedarienė su vyru Evarestu, sūnus Juozas Grabys ir jo žmona Bunny, vaikaičiai Edvardas Fedaras ir Violeta Seib su jos vyru Barry ir provaikaitė Lisa Kanadoje.

A. a. Monika buvo draugiška, darbšti ir religinga. Labai mėgo gamtą, gėles ir rankdarbius, ypač siuvinėti ir austi lietuviškas juostas. Paprašyta, dalį savo padarytų rankdarbių ir juostų padovanojo Manitobos Man & Nature muziejui. Kiek galėdama ji prisidėdavo ir padėdavo lietuvių Šv. Kazimiero parapijos ir lietuvių kolonijos darbuose. Velionė buvo "Tėviškės žiburių" skaitytoja bei rėmėja.

Dėkojame visiems už pareikštas užuojautas, atsiųstas gėles, dalyvavimą laidotuvėse ir užsakytas Mišias.

Nuliūdę –
dukra, sūnus, marti, žentas
vaikaičiai ir provaikaitė

A. a. MONIKOS B. GRABIENĖS atminimui Kanados lietuvių fondui aukojo: $100 – J. B. Grabiai; $20 – E. K. Kalasauskai, E. V. Januškos, V. Zavadskienė, G. V. Jančiukai; $10 – V. J. Kriščiūnai, V. A. Rutkauskai.

A. a. Apolonijos B. Malaškevičienės atminimui Kanados lietuvių fondui aukojo: $20 – E. K. Kalasauskai, V. E. Januškos, V. Jungelevičienė, L. Stanius, V. Zavadskienė, A. Malaškevičienė; $10 – A. Razmienė, L. Samulaitienė. **KLF**

PRANEŠIMAS

Šių metų liepos 30 dieną sueina dešimt metų, kai Dievulis pasišaukė mūsų šeimos galvą-tėvą

JONĄ RAČINSKĄ.

Visus jo buvusius draugus bei pažįstamus prašome tą dieną prisiminti velionį savo maldose. Mišios už a.a. Joną bus atnašaujamos St. Catharines 10 v.r., Wasagoje 11 v.r.

Nuliūdę šeimos nariai

London, Ontario

PARAPIJOS DVIDEŠIMTPENKMETIS, įvyksiantis rugsėjo 10, sekmadienį, susilaukia dėmesio net ir aukštuosiuose dvasiškijos sluoksniuose. Jau gautas popiežiaus Jono Pauliuas II palaiminimas, o taip pat ir sveikinimai išeivijos vyskupo Pauliaus Baltakio, OFM, ir Londono diezecijos vyskupo John Sherlock. Tai sukakčiai paminėti išleidžiamas specialus leidinys. Jis jau atiduotas spaustuvei. Nepamirština, kad bilietai į tą iškilmingą minėjimą įsigijami tiktai iš anksto (!), nes dėl vaišių kitaip yra neįmanoma. Platesnė informacija numatoma sekančiuose "TŽ" numeriuose. **D. E.**

St. Catharines, Ont.

PADĖKA

Persikėlus mums gyventi į St. Catharines miestą vieną gražią šeštadienio popietę prigužėjo mūsų namas ir kiemas pilnas žmonių. Tai buvo mūsų seni draugai, pažįstami bei šeimos nariai iš Toronto, Hamiltono, Burlingtono, St. Catharines ir net iš Lietuvos. Netik suvažiavo, bet ir visokių gėrybių prisivežė naujų namų įkurtuvėms. Popietė praėjo linksmai: seni draugai, seniai besimatę, šnekučiavosi, kitame kampe skambėjo dainos, juokas. Ypatinga mūsų padėka įkurtuvių rengėjams F. ir V. Venskevičiams ir jų padėjėjoms – M. Kalvaitienei, B. Stanienei, J. Šarūnienei ir K. Dervaitienei, kurių pastangomis ir triūsiu šis pobūvis buvo suorganizuotas. Taupydami mūsų brangaus laikraščio vietą, dalyvavusių pavardžių neminėsime, nes susidarytų gana ilgas sąrašas.

Dėkojame kun. K. Butkui, OFM, kuris su malda pradėjo vaišes, ir visiems dalyviams už atsilankymą bei dovanas. Taip pat ir tiems, kurie prisidėjo prie bendros dovanos, tačiau dėl susidariusių priežasčių dalyvauti negalėjo.

Dar kartą visiems nuoširdus ačiū. *Irena ir Aleksas Kusinskiai*

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 29 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki . 5.5%
santaupas 7.5%
kasd.pal.taupymo s-ta 7%
90 dienų indėlius 9.75%
1 m. term. indėlius 11.5%
1 m. term.ind.mėn.pal. 11%
3 m. term.indėlius 11%
RRSP ir RRIF (pensijos)..8.5%
RRSP ir RRIF 1 m. 11.5%
RRSP ind. 3 m. 11%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 15.5%
nekiln. turto pask. 1 m..13.5%
nekil.turto pask. 3 m.. 14%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000.

MOGUL STEREO

Visos sistemos • Pal • Secam
110-220 voltų
tinka naudoti Lietuvoje ir Europoje
Turime didžiausią pasirinkimą nešiojamų radijų, televizijų, video aparatų, filmavimo kamerų, magnetofonų bei kitokių prekių iš šių žymių firmų:
Sony, Toshiba, Sharp, Hitachi ir t.t.
Garantuojamos geriausios kainos

JAVID MIRZA
FAX: 664-5737

170 Highway 8
Stoney Creek, Ont.
664-5733

891 Upper James, Unit 4
Hamilton, Ont.
574-3310

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Aukštesnioji lituanistikos mokykla Bostone 1988-89 mokslo metus baigė Mišiomis Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje. Jas atnašavo ir šiai progai pritaikytą pamokslą sakė parapijos klebonas kun. Albertas Kontautas, pabrėždamas mokinių ištvermę ir mokytojų kilnų darbą. Oficialiojo mokslo metų užbaigimo dalis įvyko parapijos salėje. Lietuviškom juostom buvo papuošti gyveniman išleidžiami keturi abiturientai — Daiva Kiliulytė, Rimas Kiliulis, Lukas Manomaitis ir Jonas Navickas. Dalyvius su jais supažindino mokyklos direktorė Daiva Matulionytė-Pareira, kiekvienam įteikdama diplomą ir vysk. Antano Baranausko "Anykščių šilelį". Geriausiai mokyklą baigęs Jonas Navickas gavo velionies mokytojo Algio Makaičio fondo premiją. JAV LB Bostono apylinkės vardu abiturientus sveikino Gintaras Čepas. Su mokytojais atsisveikino ir jiems dovanėlę įteikė abiturientai Jonas Navickas ir Daiva Kiliulytė. Pirmą kartą šiemet diplominiai pažymėjimai buvo išduoti ir baigusiems VIII skyrių mokiniams, išlaikiusiems lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir geografijos egzaminus. Mokslo metų užbaigos programėlę atliko mokytojų paruoštas kiekvienas skyrius.

St. Petersburge veikiantis Floridos lietuvių klubas jau ilgus metus leidžia biuletenį "Lietuvių žinios". Birželio laidoje apgailestaujama, kad vieno mėnesio laikotarpyje klubas neteko keturių veiklių narių: gegužės 23 d. mirė amžinuoju nariu paskelbtas a.a. Jonas Jakštys, gegužės 31 d. Putname — amžinasis narys a.a. prelatas Jonas Balkūnas, birželio 4 d. — aktyvusis narys a.a. Kęstutis Miklius, birželio 7 d. Toronte — aktyvusis narys a.a. Antanas Štuikys. Jie visi dalį savo gyvenimo yra atidavę Floridos lietuvių klubui. Floridoje buvo palaidotas tik a.a. Jonas Jakštys, Memorial Park kapinių mauzoliejun St. Petersburge palydėtas iš Šv. Vardo bažnyčios. Putname miręs a.a. prel. Jonas Balkūnas klubo narių buvo prisimintas birželio 25 d. Mišiomis Šv. Vardo bažnyčioje ir akademine dalimi klubo salėje. Klubo pirm. A. Gudonis dalijosi įspūdžiais iš pirmo susitikimo su velioniu Maspethe, Niujorko mieste, kai jis ten buvo dar jaunas ir energingas kunigas. JAV LB St. Petersburgo apylinkės pirm. A. Dūda taip pat kalbėjo apie a.a. prel. Joną Balkūną, pasižymėjusį ne tik religine, bet ir šakota visuomenine lietuvių veikla, paskelbtą JAV LB garbės pirmininku. Velionies biografinių duomenų pateikė Adolfas Armalis. Prisiminimais dalijosi Kazimieras Vilnis-Vilniškis, a.a. prel. J. Balkūno bičiulis ir bendradarbis nuo jaunystės dienų.

Australija

ALB Melburno apylinkės narių posėdis buvo sušauktas birželio 4 d. Lietuvių namuose. Praėjusių metų veiklos apžvalgą padarė valdybos pirm. inž. Kęstutis Lynikas. Jis taipgi pranešė, kad Australijos senatorius J. R. Shortas, liberalas, ruošiasi vykti Lietuvon susipažinti su jos tautiniu atgimimu. Inž. K. Lynikas ten vyks su juo ir bus vertėju. Susirinkimas buvo sušauktas išrinkti naują apylinkės valdybą. Balsavo 69 ALB apylinkės nariai. Išrinkti gavusieji daugiausia balsų: dr. Jonas Kunca — 59, Aidas Žiogas — 54, inž. Kęstutis Lynikas — 50, Algimantas Žilinskas — 50, dr. Jadvyga Mulevičienė — 44, Albina Ramoškienė — 36. Naują valdybą sudarė: pirm. dr. J. Kunca, vicepirm. inž. K. Lynikas, ižd. A. Ramoškienė, ryšininkas su etninėmis grupėmis A. Žilinskas, švietimo reikalų vadovė dr. J. Mulevičienė, renginių ir jaunimo reikalų vadovas A. Žiogas.

Britanija

Londono lietuvių Maironio savaitgalio mokykla birželio 10 d. pamokas sujungė su pavasarine išvyka į Lietuvių sodybą. Vyresniųjų ir pačių jaunųjų mokinių pamokos vyko po mėlynu dangumi, tik dvi vidurinės klasės diktantą rašė ir linksniavimo pratybas atliko Lietuvių sodybos patalpose. Popietė buvo praleista žaidynių aikštelėje su kamuoliu rankose ir besisukančiuose rateliuose. Antruosius mokslo metus Maironio mokykla baigė liepos 15 d. Didžioji mokinių dalis žadėjo vėl susitikti Lietuvių sodyboje, kur liepos 29 — rugpjūčio 5 d.d. bus surengta jau keturiasdešimtoji skautų stovykla.

Baltiečių taryba, Londone paminėjusi sibirinius trėmimus, po dvejų metų pertraukos balandžio 19 d. vėl surengė priėmimą Britanijos parlamento žemųjų rūmų ir aukštaisiais vadinamų lordų rūmų nariams. Priėmimas įvyko parlamento rūmų terasoje. Svečius šį kartą globojo parlamentaras T. Sackville. Kvietimai buvo išsiuntinėti jo vardu. Tad jis ir pasveikino priėmiman atėjusius svečius. Po jo kalbėjo Baltiečių tarybos pirm. Nora Morley-Fletcher, Aleksas Vilčinskas ir užsienin išvykusį latvį Zigurdą Kronbergą pavadavęs Guntis Berzinis. Baltiečiams buvo sudaryta proga stebėti abiejų parlamento rūmų salėse vykstančius posėdžius.

Trėmimų į Sibirą 48-tųjų metinių minėjimą birželio 17 d. Derbyje, Ukrainiečių klube, surengė vietinis DBLS skyrius. Dalyvių buvo susilaukta ne tik iš Derbio, bet ir iš Notinghamo, Šefeldo, Burtono ir netgi Lietuvos. Skyriaus valdybos vardu juos pasveikino pirm. J. Levinskas, supažindinęs su lietuvių tautai 1941 m. įvykusia tragedija. Asmeniškais įspūdžiais iš tremties Sibire dalijosi iš Lietuvos pas gimines atvykęs G. Pilipavičius. Jis taipgi kalbėjo apie dabartinius įvykius Lietuvoje ir atsakinėjo į klausimus. DBLS centro valdybos vicepirm. Vida Gasperienė priminė iš Vilniaus atvykstantį "Vorutos" ansamblį ir ragino visus dalyvauti jo koncerte Notinghame.

Vokietija

Europos lietuvių dienos ketvirtąjį birželio savaitgalį įvyko Vasario 16 gimnazijoje, prie jos esančiame Huettenfelde ir kaimyniniame Lampertheime. Birželio 23 d. vėl buvo atgauta Romuva vadinama Rennhofo pilis, atnaujinta po ją ištikusio gaisro. Atnaujinimas kainavo 7,2 milijono markių, kurių didžiąją dalį parūpino drauda ir vokiečių valdžios įstaigos. Patys lietuviai visame pasaulyje sutelkė 500.000 markių. Pilį pašventino vysk. Paulius Baltakis, OFM. Gausių svečių eilėse buvo Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio pirm. Vytautas Landsbergis ir PLB valdybos pirm. dr. Vytautas Bieliauskas. Pilies atidarymo iškilmei vadovavo Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas. Jos bokšte vėl suplevėsavo Lietuvos trispalvė, o kieme — Vokietijos, Hesseno krašto ir Lampertheimo miesto vėliavos. Atnaujintoje pilyje atidarytos trys parodos: išeivijos dailininkų, tautodailės ir vilniečio fotografo Zino Kazėno nuotraukų. Išeivijos dailininkų darbų parodą paruošė Alfonsas Krivickas ir Jūratė Batūraitė-Lemkienė, tautodailės parodą — Irena Krivickienė. Zinas Kazėnas savo nuotraukose įamžino istorinius pastarųjų mėnesių įvykių vaizdus Vilniuje. Antrąjį parodai atsiųstų nuotraukų rinkinį atvežė Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio pirm. V. Landsbergis ir perdavė PLB valdybos pirm. dr. V. Bieliauskui surengti tų vaizdų parodoms JAV ir Kanados lietuvių kolonijose. Susipažinimo vakare programą atliko dvi estrados solistės — Nelė Paltinienė iš Mannheimo ir Nijolė Tallat-Kelpšaitė iš Kauno.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, birželio 24 d. rytą pašventino Romuvos pilyje įrengtą koplytėlę, skirtą Vasario 16 gimnazijos mokytojams ir mokiniams, ir joje atnašavo pirmąsias Mišias. Pilies salėje PLB valdybos pirm. dr. V. Bieliauskas skaitė paskaitą "Viltys nesibaigiančios kelionės", susietą su Lietuvos įvykiais. Jų analizę pateikė Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio pirm. V. Landsbergis. Jiedu taipgi kalbėjo prieš pat Europos lietuvių dienoms skirtą koncertą Lampertheimo salėje. Programą atliko dainininkai ir šokėjai iš Britanijos, Hamburgo, Miuncheno, Memingeno ir Vasario 16 gimnazijos. Diena baigta šokių vakaru toje pačioje salėje. Šokiams grojo Paulius Petrikaitis, dainavo sol. Simas Babravičius iš Lietuvos. Birželio 25, sekmadienį, Mišias katalikams Huettenfelde, Šv. Andriaus bažnyčioje, vysk. P. Baltakis, OFM, koncelebravo su vysk. A. Deksniu ir lietuviais kunigais. Jis taipgi teikė Sutvirtinimo sakramentą. Evangelikų pamaldoms vadovavo jų kun. Fr. Skėrys, Vasario 16 gimnazijos evangelikų kapelionas. Europos lietuvių dienoms skirti renginiai susilaukė po keletą šimtų dalyvių.

Gintariečiai ir jų vadovai pagerbia Romą Kalantą Kauno muzikinio teatro sodelyje — Nuotr. O. Burzdžiaus

Toronto "Gintaro" viešnagė Lietuvoje

Tūkstančiai žiūrovų, ovacijos, gėlės. Jaudinamės mes, jaudinasi ir publika

RŪTA GIRDAUSKAITĖ

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Važiuojame į Kauną

Pirmadienis. Yra amerikietiškas filmas, pavadintas "Jei šiandien antradienis, čia turbūt Belgija." Ten pasijuokiama iš turistų, kurie per kelioliką dienų apkeliauja visą Europą. Lengvai galime juos užjausti, sakydami "Jei šiandien pirmadienis, turbūt važiuojam į Kauną". Pakeliui sustojame Rumšiškėse. Čia yra Liaudies buities etnografinis muziejus, kuriame per valandą galima pamatyti visą Lietuvą. Gražaus parko aplinkoj čia atstatytos visiems Lietuvos rajonams būdingos sodybos. Iki smulkiausių detalių kruopščiai vaizduojamas gyvenimas Aukštaitijoj, Dzūkijoj, Suvalkijoj (arba Sūduvoj) ir Žemaitijoj. (Sakoma, vienintelis kitas tokio lygio muziejus yra Švedijoj). Ir šioj miniatiūrinėje Lietuvoje jaučiasi atgimimo vėjai. Dar prieš metus buvo slopinamas religinis bei dvasinis gyvenimas. Dabar pristatyta daug naujų kryžių, koplytstulpių, ir ant gyvenamųjų namų sienų kabo religiniai paveikslai. Sekminių proga pirmas naujas kryžius buvo pašventintas, ir netrukus bus pašventinti visi kiti.

Važiuojant į Kauną išbraukiame iš dienos programos vieną numatytą punktą. Nespėsim aplankyti Muzikos instrumentų muziejaus, tad važiuojame tiesiog į M. K. Čiurlionio meno muziejų. Nors muziejuje šiandien ne darbo diena, vedėja mus mielai priima, išsamiai pasakoja dailininko biografiją ir įveda į ekspozicijos salę. Paveikslų reprodukcijos mums matytos, bet jos neprilygsta šiems žavingiems originalams. Kiekviename, rodos, slypi gili paslaptis.

Pagerbiame Romą Kalantą

Susipažįstame su Kauno muzikinio teatro scena, parepetuojame. Salė iškilminga, puošni, scena atitinka aplinkai. Persirengę einam į Laisvės alėją pagerbti Romą Kalantą. Prie jo aukos vietos paliekam gėlių. Aišku, ne pirmieji šiandien jį prisimenam – šaligatvis nuklotas šviežiomis gėlėmis. Nueinam ir prie Laisvės statulos, kur padedam vainiką ir sugiedam Tautos himną. Grįžtant į teatrą, pastebim, kad praeiviai rodo į mūsų tautinius drabužius ir sako: "Čia tai ne lietuviai". Neaišku, ar jiems atrodom kokie nors bulgarai, vokiečiai, ar tik lietuviškai apsirengę užsieniečiai . . .

Pasirodymas Kaune

Prie teatro vėl laukia giminės, vėl gėlės, vėl mums atleidžiama, kad neturim laiko pabendrauti. Trys skambučiai ir prasideda koncertas. Patys žinom, kad mūsų pasirodyme jaučiamas nuovargis, bet publika vistiek šiltai priima su didelėm ovacijom. Po koncerto iš naujo liejasi jausmai, susiję su grįžimu tėvų žemėn. Nepažįstami žmonės šypsosi, sveikina, dovanoja gėles . . . Dar vienas graudus atsisveikinimas, ir važiuojam į "Metropolį" vakarieniauti. Čia puiki aplinka – interjero senoviškumas gražiai derinasi su moderniais įrengimais, sudaro savitą nuotaiką. Trumpai atsikvėpę, ruošiamės grįžti į Vilnių, jau įprastu laiku.

Keturi tūkstančiai žiūrovų

Didingi Vilniaus sporto rūmai. Repeticijos metu juose pasijuntam labai maži, pradedam rūpintis, ar neliksime žiūrovų nepastebėti. Repetuojame beveik visą dieną – pirma vieni, vėliau kartu su VU ansambliu. Bendroj repeticijoj mus stebina VU ansambliečių drausmė. Nors jų per 100, kiekvienas atidžiai seka vadovų nurodymus, ir todėl labai sklandžiai sustato programą. Šio vakaro koncerto tema – "Lietuviais esame mes gimę". Šalia mūsų programos, VU ansamblis pasirodys su ištraukomis iš lietuviškų vestuvių, aktoriai deklamuos eilėraščius. Kai ką parodysime bendromis Lietuvos ir išeivijos pastangomis.

Kadangi šiandien nereikia niekur važiuoti, atrodo, turim marias laiko. Todėl rengiamės ir grimuojamės neskubėdami, priiminėjam nesibaigiančią srovę svečių ir giminių, džiaugiamės, galėdami jiems skirti nors valandėlę. Prieš pat koncertą jų atsiprašom, kad galėtumėm trumpai susikaupti.

Salėje sėdi maždaug 4,000 žiūrovų, pritemdytoj scenoj sustoja VU ansamblio choristai, vietas užima muzikantai. Mes užkulisiuose susigraudinam, išgirdę "Maldą už tėvynę". Seka daina, eilėraštis, vienas už kitą gražesni, ir ateina laikas mums išeiti į sceną. Chorui dainuojant, iš abiejų šonų artinamės prie scenos, užlipam, sveikinamės su jau pažįstamais ansambliečiais. Sustojame tarp jų ir klausomės, kaip jaunas aktorius deklamuoja Bernardą Brazdžionį:

Ir bus Aukštaičiuose,
ir bus Žemaičiuose
Dvasia jų amžiais vis gyva!
Ir žengs į ateitį,
ir bus gyva tauta,
Laisva, kad šviestų amžiais
Lietuva!

Tokio atidarymo yra sujaudinta publika, sujaudinti ir mes. Toliau viskas plaukia savaime. Gintarietės sušoka "Sadutę", atsisveikina su nuotaka, kuria nusiveda VU ansamblietės. Tada seka apeiginis šokis "Rezginėlė", kurio metu gintarietė nuotaka (Daina Kalendraitė) šoka su vilniečiu jaunikiu. Jų rankas juostomis supynus, simboliškai surišami mūsų ansambliai. Seka linksmi šokiai – "Rolenderį" šoka abu ansambliai, o "Piršlį", "Kupolinį" ir kitus – VU šokėjai. Visai šiai pirmajai daliai akompanuojama liaudies instrumentais.

Ir mūsų programa, atrodo, publikai patinka. Pritaria mums plojimais, Henriko Nagio poezijos sugraudinti šluosto ašaras, solistui Rimui Strimaičiui dainuojant tapnoja kojomis. Pabaiga panaši į praėjusių koncertų. Subėga scenon žmonės mums rankų paspausti. Ir vėl daugybė gėlių . . .

Vėl staigmena

Po koncerto važiuojame į Didžiąją aulą vakaronei. Nežinom tiksliai kas čia bus, niekas mums neaiškina. Pamatysim. Randame pagrindinėje salėje ansambliečių suneštais skanėstais apkrautą vaišių stalą. Užkandam ir dairomės, kur dingo mus čia sukvietę. Staiga atsidaro scena ir mums šypsosi mūsų šeimininkai. Pasijuntam lyg Paryžiaus kabarete. Visą valandą mus linksmina dainomis, šokiais, humoristika. Vaizdai greitai kečiasi, neaišku, kaip aktoriai spėja persirengineti. Šį jų nelauktą pasirodymą sutinkame triukšmingomis ovacijomis – tikrai sužavėti ansambliečių talentais ir nesibaigiančia jų energija. Bet pasirodo, dar ne viskas. Nusiveda mus į repeticijų salę, kur laukia orkestras. Suskamba muzika ir prasideda šokiai! Šokam poromis, šokam rateliais, ilgai, ilgai, kol kojos nebepaneša . . .

Keliaujame

Keičiasi miestai ir veidai, bet mūsų programa kartojasi. Iš ryto išvažiuojam iš Vilniaus, Alytaus link. Sustojame Trakuose, garlaiviu priplaukiam pilį, apžiūrime senų lietuviškų monetų parodą. Pasidžiaugiam atstatyta pilimi ir ją supančia gamta. Papietaujame įdomiai išdekoruotame "Nendrės" restorane, (ant vienos sienos didžiulė nendrės mozaika, o medinės lubos vaizduoja ežero bangas) ir tęsiame kelionę į Alytų. Autobuse dainuojam, gėrimės pro mus lekančiais Lietuvos gamtos vaizdais. Su VU ansambliečiais sprendžiame gyvenimo problemas. Kalbame savo tarpe lietuviškai – pradedame įterpti naujai įsisavintus žodžius "siaubas", "klaiku", "nesikuklink". Malonu, kad niekas mūsų čia nesmerkia už kalbos klaidas, nesijuokia iš sumaišytų galūnių, tik švelniai pataiso ar žodį pasiūlo, kai jo mums trūksta.

(Bus daugiau)

"Gintaro" koncertas Vilniuje buvo surengtas su universiteto ansambliečiais — Nuotr. O. Burzdžiaus

Kanados Lietuvių Bendruomenės žinios

KLB Krašto valdybos posėdis įvyko liepos 10 d. Lietuvių namuose. Posėdyje taip pat dalyvavo Kanados lietuvių kultūros muziejaus-archyvo vedėja dr. R. Mažeikaitė ir R. Bilevičius. Jie pristatė projektą muziejaus-archyvo vidaus įrengimui. Vien eksponatams vitrinų pagaminimas kainuos iki $6,000. Dabar sparčiai ruošiamasi oficialiam atidarymui, kuris įvyks š.m. rugsėjo mėn. 24 d. KLB kultūros komisijos pirm. R. Kurienė pranešė, kad rugsėjo mėnesį yra planuojamas trijų dienų seminaras apylinkės chorvedžiams bei choristams. Seminarą praves muz. D. Viskontienė, J. Govėdas ir svečias dirigentas iš Lietuvos. Pranešta, kad Londono apylinkėje yra susikūrusi grupė asmenų, kurie rūpinsis atvykstančiais studentais iš Lietuvos į Kanadą studijuoti. KLB švietimo komisijos pirm. Alg. Vaičiūnas sutiko šią grupę įjungti į komisiją ir palaikyti ryšius su jais. Buvęs KLB pirm. advokatas Algis Pacevičius paprašytas atgaivinti lietuvių verslininkų sąjungos veiklą. Svarbiausia šios organizacijos užduotis – išrūpinti ekonominę paramą Lietuvai.

KLB tarpininkaujant, Sąjūdžio atstovai Kazimieras Motieka ir Mečys Laurinkus dalyvavo tarptautinėje konferencijoje "Taikingas perėjimas į demokratiją", kuri įvyko birž. 28-30 d.d. Londone, Anglijoje. Konferencijos organizatoriai, Tarptautinio juodojo kaspino komiteto nariai, buvo labai patenkinti, turėdami progą išgirsti tiesiogiai apie vykstančius procesus Lietuvoje bei siekius. Konferencijoje taip pat dalyvavo kitų rytų Europos tautinių judėjimų atstovai. Remiantis šios konferencijos pasisekimu planuojama suruošti panašų įvykį ateinančiais metais.

Birželio mėnesį buvo baigta išsiųsti knygas, kurias Kanados lietuviai suaukojo Lietuvai. Knygos buvo skirtos Sąjūdžiui, "Katalikų pasaulio" redakcijai, Lietuvos tikintiesiems ir jaunimo vadovaujamai skaityklai Lietuvių literatūros ir meno institute. Knygų buvo išsiųsta per 350 kg. Siuntimo išlaidos siekė arti $1,500. Sąjūdžio vardu Alvydas Medalinskas išreiškė padėką Kanados lietuviams. KLB Krašto valdyba dėkoja jaunimui, kuris paaukojo daug valandų knygų supakavimui.

Birželio mėnesį įvyko du pagrindiniai Baltiečių federacijos Kanadoje ruošiami renginiai. Pirmasis – birželio trėmimų minėjimas, prie kurio kasmet prisideda ir jaunimas, suruošdamas eitynę į Toronto miesto rotušės aikštę. Šiais metais pagrindinė organizatorė buvo Kanados lietuvių jaunimo sąjungos pirm. pavaduotoja Onutė Žukauskaitė. Jai talkino daug lietuvių jaunimo iš Toronto ir Hamiltono. Už puikiai suruoštą eiseną bei įspūdingą programą organizatorei ir visiems prisidėjusiems nuoširdus ačiū. Antrasis renginys – Baltiečių vakaras, kuris įvyko birželio 21 d. Parlamento rūmuose Otavoje. Šiais metais dalyvavo daugiau kaip 200 svečių. Ne vienas kitatautis svečias komentavo apie profesionalumą šio vakaro organizavime bei sklandžią eigą. Tam didelė padėka tenka Otavos LB apylinkės pirm. Ritai Rudaitytei, kuri jau antrus metus vadovauja šio vakaro vietiniam rengimo komitetui. Jai talkino mažas būrys Otavos lietuvių, kurių pastangos ir darbštumas užtikrino šio neeilinio vakaro pasisekimą. Šių visų veikėjų dėka lietuviai gali didžiuotis savo įnašu į baltiečių veiklą Kanadoje.

KLB iškvietimu, Kanadoje dviem savaitėm lankėsi ilgametis kalinys Balys Gajauskas su šeima. Birželio 18 d. Toronto Lietuvių namuose įvyko jų pristatymas Toronto visuomenei. Birželio 20 – 23 d.d. buvo Otavoje, kur dalyvavo Baltiečių federacijos Kanadoje suruoštame Baltiečių vakare Parlamento rūmuose susitiko su žurnalistais ir apylinkės lietuviais. Birželio 25 d. Gajauskų šeima aplankė Hamiltono lietuvius medžiotojų klube. Sugrįžęs į Torontą, B. Gajauskas turėjo visą eilę pasimatymų su Kanados spaudos atstovais ir lietuviais veikėjais. Minėtų apylinkių lietuviai parodė jau įprastą savo dosnumą. Gajauskų šeimai Hamiltone suaukojo – $679; Toronto Lietuvių namuose – $821. Be to, Toronte buvo suaukota $1,018 padengti jų kelionės išlaidoms iš Kalifornijos. KLB krašto valdyba dėkoja visiems aukotojams!

A.a. A. Staugaičio atminimui KLB veiklai aukojo: $50 – P. Kaziukonis; A.a. Jurgio Šimaičio atminimui: $15 – J. E. Bubniai; $10 – R. Tirilis, V. Galeckas, A. G. Vinerskiai.

A.a. S. Rudienės atminimui vietoje gėlių KLB veiklai aukojo: $100 – I. Maziliauskienė, p. Puskepalaitienė; $50 – A. Rudytė, E. Čuplinskas; $30 – A. Zubrickas, J. L. Yčai, V. L. Zubrickai; $20 – V. T. Bačėnai, P. G. Stripinis, E. Senkuvienė, A. Kalendra, A. V. Kulniai, V. Kubilienė, V. F. Mockai, A. V. Valiuliai, J. Paršeliūnas, S. J. Poškai, P. Jutelis, A. R. Zubrickai, P. B. Sapliai, J. Pacevičienė, G. Balčiūnienė; $10 – A. A. Vaičiūnai, D. V. Šaltmirai, A. Jankaitienė, A. Matulienė, L. V. Sendžikai, J. Batūrienė, E. Kazakevičius, G. Baltaduonienė, J. Nešukaitis, K. Jasutytė.

Kanados lietuvių kultūros muziejui-archyvui aukojo: $1,125 – A. F. Kantautai (Edmonton); $501 – J. B. Mažeikos (Wasaga Beach); $100 – J. O. Ažubaliai (Toronto).

Otavos apylinkėje KLB veiklai aukojo: $100 – J. V. Danys; $50 – dr. M. Ramūnienė, S. A. Danaičiai; $30 – P. Regina; $25 – kun. V. Skilandžiūnas, L. Giriūnas; $20 – V. Trečiokas, dr. A. Šidlauskas, V. Kongelis, R. Barisa, A. Paškevičius, V. Priščeponka, P. Jurgutis, A. Rimas, B. Čeponkus, V. Kudzma; $10 – A. Jurkus, J. Morkūnas, V. Balsevičius, V. Paukštaitis, J. Verbyla, J. Augaitis, dr. Gutauskas, G. Mitalas, R. Vilbikaitis.

Kiti aukotojai KLB veiklai: $200 – J. Dabkus (Kvebekas); $148 – B.C. apylinkės lietuviai; $100 – V. S. Liuimos, I. S. Girdzijauskai, V. Jonynas, A. V. Stanevičiai (Lynden). Visiems aukotojams KLB krašto valdybos nuoširdi padėka.

Lietuviška baldų dirbtuvė Trout Creek

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys, telefonas(705) 723-5522

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

UKRAINIEČIŲ IMPORTO IR EKSPORTO BENDROVĖ
FIRCHUKS

Siunčiame siuntinius į Lietuvą.
Turime moteriškų, vyriškų bei vaikiškų drabužių. Taip pat 220 voltažo radijų ir vaizdajuosčių rekordavimo aparatų.
610 Queen St. W., Toronto, Ont., M6J 1E3. Tel. 364-5036

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2
Po sėkmingai pavykusios "Gintaro" kelionės į Lietuvą pranešame, *kad išrūpinam kvietimus ir suplanuojam išvykas pasirodymams į Lietuvą atskiriems menininkams ar ansamblinėms grupėms.*
Sudarom sąlygas *privačiai apsilankyti Lietuvoje.*
Nuperkam automobilius *ir kitas dovanas valiutinėje parduotuvėje.*
Sutvarkom dokumentus *iškvietimui giminių iš Lietuvos.*
Kreipkitės į **Stefą** arba **Algį Medelius**, vakarais tel. **(416) 434-1847**

Nauji ir naudingi pasikeitimai siuntiniams į Lietuvą
Dabar galime siųsti siuntinius su pilnai apmokėtu muitu ir visomis kitomis išlaidomis, kaip buvo daroma iki 1984 metais. Leidžiamųjų siųsti daiktų sąrašas yra platesnis, kiekiai didesni ir muitas mažesnis.
Siūlome praktišką, naudingą ir pageidaujamą tokios sudėties siuntinį: sportinis kostiumas, "Adidas" arba "Puma" firmos, sportiniai vyriški arba moteriški žymiųjų firmų batai, puošni palaidinukė, išeiginiai marškiniai, 500 gr naturalios kavos (instant), 2 sv. įvairaus tualetinio muilo, moteriškas arba vyriškas lietsargis, striukė. **Siuntinio kaina $500**
Taip pat parduodame prekes ir Vilniaus užsienio valiutos parduotuvėje "Merkurius", kur kliento nurodytas asmuo gali pats prekę pasirinkti. (Automobiliai, šaldytuvai, mezgimo mašinos, televizijos aparatai, video, stereo magnetofonai ir kt.)
Sudarant testamentus suteikiame praktišką patarimą, persiunčiame palikimus į Lietuvą naudingiausiu ***paveldėtojui būdu***.
Baltic Stores Co. Z. Juras
11 London Lane, Bromley, Kent, BRI 4HB. England
Tel. 01 460 2592
Tik per Angliją pigiau ir greičiau

SONA HI FI
VISOS PASAULIO SISTEMOS • PAL • SECAM• NTSC
SONA HI FI TURI VISKĄ
SHARP WQ-T221Z
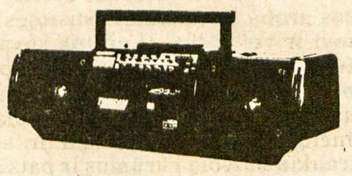
$129.99
110-220 VOLTS 50-60 Hz
Užsukite pas mus įsigyti dovanų savo mylimiesiems arba savo asmeniškai pramogai Kanadoje.
SONY CFS-W350S
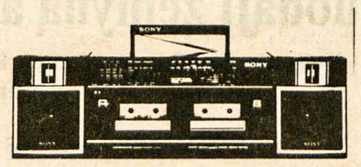
$149.99
TOSHIBA V-83CZ
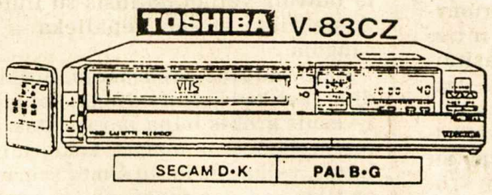

$499.99
YAMAHA DX100
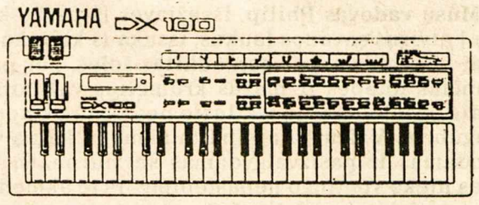
HITACHI VT-517E VCR $529.99
HITACHI VM-600E
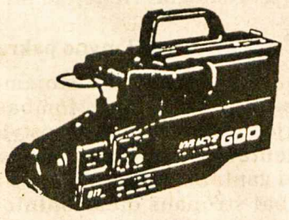

$1699.99
Mes turime didžiausią pasirinkimą foto aparatų, video aparatų, televizorių, nešiojamų radijų trumpomis bangomis, dvikasetinių magnetofonų ir kitokių aparatų iš tokių žymiųjų firmų:
NATIONAL PANASONIC NV-M7EN
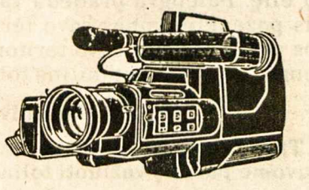
$1699.99
SONY, JVC, AKAI, AIWA, NATIONAL, PANASONIC, SHARP, HITACHI, TOSHIBA, SANYO, SANSUI ir PHILIPS , YAMAHA & CASIO
MES TAIPGI SKAITLINIU BŪDU PERFILMUOJAM VIETINĖN SISTEMON UŽSIENIETIŠKAS VAIZDAJUOSTES IR IŠNUOMOJAM DAUGIASISTEMIUS TELEVIZORIUS BEI VCR
SONA HI FI
332 YONGE STREET (North of Eaton Centre) TORONTO, ONT. (416) 591-6616
232 RIDEAU STREET, OTTAWA, ONT. (631) 238-7090
VISA MasterCard

Vasario 16 gimnazijos V. Vokietijoje abiturientai su gimnazijos vadovybe

Vasario šešioliktosios gimnazija

Polkalbis su gimnazijos direktoriumi A. Šmitu

Vasario 16 gimnazija Vakarų Vokietijoje yra vienintelė lietuvių gimnazija laisvame pasaulyje. Jos tikslas yra išauklėti lietuvių jaunimą lietuviškoje, krikščioniškoje bei demokratiškoje dvasioje. Ji sudaro puikias sąlygas vaikams išmokti ar pagerinti lietuvių kalbos mokėjimą bei istorijos žinojimą, susitikti su lietuvišku jaunimu iš viso pasaulio ir net aplankyti Lietuvą Velykų metu. Šiame pokalbyje gimnazijos direktorius Andrius Šmitas atsako į eilę esminių klausimų apie šią gimnaziją.

— Kokie dalykai mokomi gimnazijoje?

— Čia išeinami visi dalykai, kurie dėstomi visose vokiečių gimnazijose. Pagrindinė gimnazijos programa yra Hesseno valstybinių gimnazijų programa. Skirtumas – čia dėstoma lietuvių kalba visose klasėse, ir tam tikrose klasėse išeinamas Lietuvos istorijos kursas. Taip pat visuose kituose dėstomuose dalykuose atsispindi lietuviškos temos. Kadangi mes turime daug mokinių iš užsienio, tai vokiečių gimnazijų programa yra papildyta kursais specialiai mokiniams iš užsienio, daugiausia iš Amerikos, kad jie galėtų išeiti jiems reikalingą kursą, nes yra skirtumų tarp Vokietijos ir Amerikos gimnazijų. Taip pat turime vadinamą tryliktą B klasę, kurioje mokosi mokiniai jau baigę gimnaziją savo krašte ir atvyksta pas mus pagrindinai mokytis tik lituanistinių dalykų.

— Ar yra įmanoma gerai išmokti lietuvių bei vokiečių kalbas per vienerius metus?

— Taip, jeigu kas nori ir stengiasi, gali tai padaryti – neblogai išmokti abi kalbas. Pav. iš Pietų Amerikos atvyksta mokiniai visiškai nemokėdami lietuviškai ir vokiškai. Po vienerių metų su jais galima susikalbėti abiem kalbom.

— Kiek mokytojų dirba šioje gimnazijoje?

— Mes turime keturiolika mokytojų, kurie yra pilnai įdarbinti. Jų tarpe yra bendrabučio vedėjai ir auklėtojai. Šiaip darbuojasi trisdešimt mokytojų. Kai kurie turi tik po kelias pamokas. Yra samdomi vokiečių mokytojai, kad jie paruoštų mokinius abitūrai. Lietuviai mokytojai dėsto iki vienuoliktos klasės.

— Kiek mokinių vienoje klasėje?

— Įvairiai. Praeitais metais mažiausioji klasė turėjo du mokinius, o didžiausioji – penkiolika. Bet kartais sujungiame kai kurias klases dėl sporto, muzikos, pagalbinių pamokų. Tada klasėje būna daugiau kaip 15 mokinių.

— Kiek mokinių buvo praeitais metais ir kiek tikitės šiais metais?

— Praeitais metais turėjome labai daug mokinių. Buvo devyniasdešimt devyni. Kiek šiais metais bus, nežinau. Ligi liepos 12 d. yra užsiregistravę septyniasdešimt mokinių, bet registracija dar tik prasideda. Bus tikriausiai apie aštuoniasdešimt, gal ir daugiau.

— Iš kur mokiniai atvyksta ir ar sunku jiems susikalbėti?

— Praeitais metais turėjome mokinių iš vienuolikos kraštų. Buvo iš Vokietijos, Anglijos, Prancūzijos, Kanados, Amerikos, Brazilijos, Argentinos, Urugvajaus, Dominikonų Respublikos, Mali Afrikos ir Australijos. Jų bendra kalba yra lietuvių kalba, nors metų pradžioje girdisi kitos kalbos.

— Kokie mokiniai čia gali mokytis?

— Čia gali mokytis visi lietuvių kilmės vaikai iš viso pasaulio ir įvairaus amžiaus. Iš Vokietijos priimami mokiniai baigę bent keturis pradžios mokyklos skyrius. Gimnaziją lanko nuo dešimt iki devyniolikos, dvidešimt metų amžiaus. Iš kitur patartina atsiųsti į vienuoliktą klasę, kai būna jau laisvesnis kursų pasirinkimas, ir daugiausia į šią klasę ir atvyksta. Jei kas norėtų ilgiau pasilikti, turėtų atvykti į dešimtą klasę, ypač jei norėtų padaryti vokišką abitūrą, kuri yra ir užsienyje pripažįstama.

— Ar turi sunkumų mokiniai grįžę į savo kraštus?

— Ligi šiol tokių nusiskundimų negirdėjome. Paprastai visi grįžę mokiniai gauna reikalingas užskaitas iš čia išeitų dalykų.

— Kokios yra gyvenimo sąlygos?

— Gyvenamos patalpos dabar yra labai geros naujame pastate, kuris prieš du metus buvo pastatytas. Visi mokiniai gyvena po du vienam kambaryje ir kiekvienas kambarys turi savo dušą, prausyklą. Šia vasarą dar bus atnaujintas mergaičių bendrabutis ir kiekviename kambaryje bus įvestas šiltas ir šaltas vanduo, kiekviename aukšte bus įrengti dušai. Taigi, visi mokiniai tikrai gyvena kaip viešbutyje. Be to, kiekvienas bendrabutis turi savo laisvalaikio kambarius, kiekviename aukšte yra virtuvėlė, televizijos kambariai, skaitykla, salė ir žaidimų kambariai. Dėl sąlygų niekas negalėtų skųstis.

— Ką turėtų mokiniai su savimi atsivežti?

— Nereikia atsivežti knygų, nes gimnazija jų turi pakankamai. Svarbiausia reikia atsivežti pakankamai drabužių šaltam ir šiltam orui, nes Vokietijoje ruduo būna labai įvairus, pvz. rugsėjo mėnesį dažnai būna labai karšta, spalio gali jau būti šalta, o nuo lapkričio gali būti žiema.

— Kiek kainuoja mokslas ir pragyvenimas?

— Už mokslą nereikia mokėti, išskyrus pagalbines vokiečių kalbos pamokas. Jos kainuoja tiktai 150 markių. Pragyvenimas bendrabutyje – 4200 markių, o ligonių kasos draudimas, kuris yra kiekvienam privalomas, kainuoja apie 950 markių. Iš viso kainuoja 5400 markių ar 3000 amerikietiškų dolerių.

— Ar yra įmanoma mokiniams gauti kokią nors paramą?

— Kas laiku paprašo Lietuvių fondo, gauna stipendijas, jei ta stipendija yra reikalinga. Jeigu atsiranda reikalas ir tėvai negali mokėti, tai daromos nuolaidos ir ieškomos stipendijos.

— Ką mokiniai daro per laisvąlaikį? Ar yra kokių nors organizacijų?

— Taip, yra skautai, ateitininkai. Jie gana gerai veikia. Taip pat yra choras, tautinių šokių grupė, orkestrėlis, yra ir sporto galimybių. Kadangi mokinių skaičius nėra didelis, sporto komandas kartais yra sunku sudaryti. Vis dėlto kartais sudaromos krepšinio komandos. Kai kurie mokiniai eina į kaimą kartu su vokiečiais sportuoti.

— Ar yra galimybė mokiniams pakeliauti?

—Taip, Velykų metu yra organizuojama dviejų savaičių kelionė į Lietuvą. Kalėdų metu jaunesni mokiniai arba turi važiuoti namo, nes yra trys savaitės atostogų, arba mes surandame jiems šeimas. Vyresnieji mokiniai gali pakeliauti. Jie dažniausiai gauna iš tėvų "Europass" ir su tuo keliauja po visą Europą. Dažnai naktis jie praleidžia traukiny, o per dieną apžiūri įvairius Europos miestus.

— Į ką galima kreiptis, jei yra kokių nors klausimų?

— Reikia rašyti gimnazijai: Litauisches Gymnasium, 6840 Lampertheim-Huettenfeld, Romuva, West Germany.

Kalbėjosi –

Marytė Balaišytė

Vasario 16 gimnazijos naujai pastatytas berniukų bendrabutis V. Vokietijoje

Baltiečių vakare birželio 21 d. Kanados parlamento rūmuose. Iš kairės: dr. Milda Danytė, senatorė Joana Neimanienė ir Juozas Danys Ntr. L. Giriūno

Lietuvos kamerinis orkestras Britanijoje

S. KASPARAS

LONDON, BRITANIJA. Po Armėnijos žemės drebėjimo, D. Britanijoje susiorganizavo šios nelaimės ištiktiems žmonėms gelbėti komitetas, kuris nutarė surengti koncertą. Koncerto surengimo pareigas pasiėmė Quinlan de Mussan Management Ltd.

Lietuvos kamerinis orkestras, vadovaujamas prof. Sauliaus Sondeckio, buvo pakviestas koncertuoti Londone jau anksčiau. Rengėjai negalėjo gauti atitinkamos koncertinės salės. Staiga atsirado The Royal Festival salė neužimta birželio 8 d. Tai viena iš geriausių koncertinių salių Londone. Paskubom buvo surengtas koncertas.

Programoje skambėjo W. A. Mozarto ir P. I. Čaikovskio kūriniai. Kiekvienas kūrinys buvo palydėtas ilgais plojimais. Programai pasibaigus, koncerto publika taip nuoširdžiai plojo, kad pagaliau Saulius Sondeckis sutiko pagroti dar du kūrinius.

Lietuvos kamerinis orkestras su solistais iš Prancūzijos, Gudijos ir Uzbekistano pirmą kartą pasirodė Londone. Buvo priimti nepaprastai šiltai. Anglų publikos tarpe koncerto klausėsi gana gausus lietuvių būrys, ne tik londoniečių, bet ir iš JAV. Labai gaila, kad anglų muzikos kritikai nerašo apie koncertus, kurie yra atliekami labdaros reikalams.

Po koncerto Vilniaus ir Londono lietuviai susitiko The Royal Festival salės artistams skirtame kambaryje. Buvo daug džiaugsmo ir kalbų, o juo labiau buvo įdomu išgirsti kas vyksta dabar Lietuvoje. Londono lietuviai buvo dėkingi, kad visą pasaulį apkeliavusiam Lietuvos kameriniam orkestrui teko pasirodyti Londono geriausioje koncertinėje salėje su dideliu pasisekimu.

Prof. Saulius Sondeckis yra lankęsis Londone maždaug prieš 20 metų, vykdamas koncertuoti į Montrealį. Buvo norėta surengti koncertą Londone, bet sovietinė atstovybė sutrukdė.

Londono lietuviai linki Lietuvos kameriniam orkestrui iš sostinės Vilniaus geros sėkmės, tikėdamiesi, kad neužilgo vėl galės gėrėtis jo muzika.

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!
Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.
REMKIME TAUTOS FONDĄ
aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.
Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:
TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

Juodąjį žemyną aplankius

Kelionė per Afrikos safari parkus Kenijoje, Zimbabvėje, Botswanoje

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Liūtas!

Mūsų vadovas Philip, išvažiavęs iš parko krūmynų į atvirus savanos laukus, išsuka iš keliuko ir tiesiai per laukus, per gan aukštas žoles, per pasitaikančias duobes ir mažus krūmelius važiuoja staigiais posūkiais prie iškilusio neaukšto akmens kalnagūbrio. Važiuoja aplink tą akmenų kalną vis sustodamas ir pasižvalgydamas su žiūronais, tačiau mes nieko ypatingo nepastebime. Prie akmenų krūvos prisiglaudęs vienas krūmokšnis.

— Žiūrėkite, ten dešinėje prie krūmo liūtas! — šūkteli Philip.

Privažiuojam dar arčiau ir pamatome didžiulį gauruota liūtą, begulintį po krūmu. Tingiai pakėlęs galvą apžvelgia mus, paskiau atsikėlęs plačiai nusižiovauja, parodydamas savo iltis ir plėšrių dantų eilę. Palengva pradeda vaikščioti aplink krūmą vis paženklindamas savo teritoriją iš vienos ir kitos pusės. Apėjęs savo teritoriją ir pasižvalgęs, palengva per kalną nudūlina tolyn.

Velka buivolą

Taip iš arti pasigrožėję žvėrių karalium liūtu jau buvome pasukę važiuoti toliau, bet kitoje laukų pusėje pamatėme vieną prie kito skubančius autovežimius viena kryptimi. Nors rytmetinio išvažiavimo laikas jau baigėsi, bet Philip nusprendžia, kad reikia į tą pusę pavažiuoti ir pasižiūrėti kas ten yra. Tuojau pasuka atgal ir dideliu greičiu vejasi nutolusius autobusiukus. Keletą mylių pavažiavę, atsirandam vėl savanos pievų plotuose, kur sukiojasi keletas kitų autobusiukų. Prisiartinam ir mes. Ir ką pamatome?

Viduryje pievos, aukštoje žolėje, stovi gauruotas liūtas, o prie jo kojų guli sumedžiotas buivolas. Liūtas pastovėjęs griebia buivolą už sprando ir apžergęs pradeda vilkti. Pavilkęs keletą dešimčių metrų sustoja ir giliai liežuvį iškišęs lėkuoja, o jo šonai irgi kaip dumplės pulsuoja. Saulė jau stipriai kaitina, o ir buivolas gerokai sveria, tad liūtas, vilkdamas grobį, pavargsta ir sustojęs ilsisi. Pastovi, pastovi ir vėl velka. O aplink suvažiavusieji autobusiukai su turistais suka ratu aplink liūtą. Šis, atrodo, nekreipia dėmesio į žmones ir jų foto aparatus. Kiek pailsėjęs velka buivolą prie atokiau stovinčių krūmų. Galop, kad ir sunkiai vilkdamas, įtraukia buivolą į krūmus ir pats šalia atsigula.

Pasirodo, kartais medžioja ne vien tik liūtės, bet ir liūtai, jei pasitaiko grobis arti. Dabar sumedžiotą buivolą vėliau dalinsis su liūtėm ir jaunikliais. Sumedžioto grobio nepalieka — įvilkęs į krūmus saugoja.

Kaip vadovas papasakojo, liūtai medžioja ne kasdien, bet kas kelinta diena, kai išalksta ir kai ankstyvesnis grobis būna jau suėstas. Tai čia iš arti galėjom stebėti ir matyti, kokią milžinišką jėgą turi liūtas, velkantis kelių šimtų svarų buivolą. O turėjo atvilkti per visą savanos pievą gal poros mylių pločio, kur vienuose krūmuose ganėsi buivolai iki mūsų matytos vietos.

Su šia išvyka baigėsi Masai Mara parko lankymas, ir po pietų pasikrovę visą mantą į autobusiukus pasileidom atgal į Nairobį. Teko vėl blogais ir duobėtais keliais važiuoti, kol pasiekėm asfaltuotą kelią. Po to smagiai riedėjom iki pat miesto.

Indijos vandenyno pakrantėje

Nairobio mieste jau nesustojam, važiuojame tiesiai į orauostį skrydžiui į Mombasa miestą, esantį prie Indijos vandenyno. Orauostyje mus sutiko kelionių agentūros atstovas ir padėjo sutvarkyti lagaminus bei gauti bilietus. Palaukus apie valandą laiko, po labai stropaus elektroninio patikrinimo buvom įleisti į didelį keturmotorinį lėktuvą skridimui į Mombasą. Skrisim apie 45 min. laiko, nes tiktai 300 km atstumas skiria Nairobį nuo šio miesto.

Prieš lipdami į lėktuvą, atsisveikinom su labai paslaugiu šoferiu-vadovu Philip, kuris visai mūsų grupelei labai nuoširdžiai padėjo, aiškindamas ir kantriai po parko plačius laukus vežiodamas. Atsilygindami nepagailėjom įspausti stambesnį banknotą į jo delną.

Lėktuvas pilnas keleivių, daug baltųjų turistų, bet nemažai ir vietinių su vaikais. Mombasos orauostyje jau laukė nauji palydovai, kurie sklandžiai sukrovė lagaminus ir atvežė į "Travellers Beach" viešbutį, stovintį Indijos vandenyno pakrantėje.

Viešbutis naujas, moderniai išplanuotas ir viskuo aprūpintas, vos prieš kelis mėnesius atidarytas. Trijų aukštų, bet be keltuvų, tad reikia vaikščioti laiptais, o mes kaip tik pakliuvom į trečią aukštą, tad teko gerokai pasimankštinti belaipiojant aukštyn ir žemyn. Apatiniame aukšte kelios krautuvės, pilnos vietinių prekių bei suvenyrų. Puikus maudymosi baseinas po stogu. O už baseino po eilės sustatytų kėdžių jau ir vandenyno paplūdimio smėlis geltonuoja.

Kol gavome kambarį ir pavėluotą vakarienę, atėjo vidurnaktis, tad tą naktį miegas buvo be jokių sapnų ir užtikrintas.

Miesto centre

Smagiai pailsėjusius sekantį rytą viešbučio autobusiukas nuvežė keliom valandom į Mombasos miestą, turintį daugiau kaip pusę milijono gyventojų. Miesto centras — su moderniais pastatais, bet toliau nuo centrinių gatvių spiečiasi vietinių krautuvėlės ir turgus su daugybe žmonių.

Masei kaimelyje 1988 m.

Šioje kamšalynėje, kaip paprastai, švara neegzistuoja: gatvės ir šaligatviai pilni šiukšlių ir purvo klanų. Gatvės pakraščiais įvairios būdelės su pardavėjais, kurie lengvai nepraleidžia praeinančių baltųjų. Jeigu neperki, tai nori skrybėlę mainyti ant kokios statulėlės arba prašo pieštuko su Kanados įsegama vėliavėle. Mano draugužis vienam juodukui, paprašiusiam pieštuko, nieko negalvodamas atidavė savo paskutinį. Vėliau teko ieškoti krautuvės ir naują nusipirkti.

Mieste matėsi gan daug gatvėse sėdinčių elgetų. Kai kurios jaunos moterys su mažais vaikais sėdi irgi elgetaudamos. Turgaus rajono gatvelėse bevaikščiodami bemaž pasiklydom ir suvargę bei suprakaitavę vos suspėjome laiku ateiti į centrą, iš kur atvažiavęs autobusiukas pardangino į viešbutį.

Kur pasas?

Grįžęs į viešbutį, mano draugužis skubėjo prie savo lagamino ir vartė daiktus kažko ieškodamas. Susidomėjau — ko gi taip nuoširdžiai ieško? Pasirodo, palikęs užrakintame lagamine pasą, pinigus ir lėktuvo bilietus. Dabar gi, kad ir viską išvertė, nesuranda. Dingo. Susirūpinu ir aš. Dabar jau abudu paimam lagaminą ir pasidėję ant stalo atidžiai kraustom ir visus kampus apčiupinėjam. Nei pinigų, nei paso nerandame. Nėra ir tiek. Dėl pinigų tai nieko, betgi pasas — daug bus bėdos, kol naują gausime, o gal ir kelionė susitrukdys.

Dar sykį perkratėm lagaminėlį, bet nieko neradom. Jau buvau beeinąs pro duris į raštinę pranešti apie apvogimą, nors žinojau, kad nieko gero iš to neišeis, nes kiekviename kambaryje buvo iškabinti perspėjimai, kad pasą ir pinigus reikia palikti viešbučio saugykloje arba nešiotis su savimi, bet niekad nepalikti kambaryje. Vos spėjau atidaryti duris, išgirdau sūktelėjimą:

— Jau radau!

Pasirodo, viską buvo padėjęs ne į lagaminą, bet į perpetinį krepšį. Laimė, kad rado viską nepaliestą. Tai buvo gera pamoka ateičiai, kad nieko vertingo negalima palikti kambaryje. Įtampai atslūgus, turėjom juoko dėl tokio užsimiršimo ir jau patenkinti popietę praleidom saulindamiesi prie Indijos vandenyno pakrantės.

(Bus daugiau)

Toronto "Atžalyno" šokėjos, pasiruošusios kelionei į Lietuvą ir koncertams — Nuotr. B. Tarvydo

Žvelgiant į prūsų likimą

Plačios apimties Mato Pretorijaus rankraštis Vilniuje "Prūsijos grožybės arba Prūsijos scena"

A. SMAILYS

Kur mano sesuo esi, tu, Prūsija,
Gyva katarsy kruvinų aukų,
Ošime Baltijos ir vėjo gūsiuose?
Prūsės vėl rauda žuvusių vaikų.

M. Pretorijus 1631-1635 m. gimė Klaipėdoje. Studijavo Karaliaučiaus ir Rostocko universitetuose. Istorikas, etnografas. Rašė vokiečių kalba. Jono Bretkūno vaikaitis. Filosofijos magistras (1661). Nuo 1665 kunigavo Nybūdžiuose (dab. Krasnogarskoje, netoli Gumbinės) ir V. Prūsijoje. Subūrė senovės tyrinėtojų būrelį. Mirė 1704 m. Veiherove (Gdansko vaivadijoje, Lenkijoje).

Stambus veikalas

Žymiausias jo veikalas "Prūsijos grožybės arba Prūsijos scena" (Deliciae Prussicae oder Preussische Schaubuehne). Šitas rankraštis taip ir liko neišspausdintas, išskyrus tai, kad 1871 m. Berlyne buvo išspausdinta jo santrauka, kuri toli gražu neapėmė visų jame paliestų klausimų.

1945-46 m. akad. J. Jurginis, dalyvavęs prof. P. Pakarklio ekspedicijoje Karaliaučiuje, nurodė, kad Karaliaučiaus archyve, Lioksteto pilyje, netoli Piliavos (Pillau), buvo rasti K. Donelaičio ir M. Pretorijaus rankraščiai, kurie buvo atvežti į LTSR MA biblioteką. Čia buvo nustatyta, kad rasta ne originalas, o M. Pretorijaus rankraščio dalies nuorašas, padarytas XIX š. Pirmoji rankraščio pusė, 421 psl., sudaryta iš 7 knygų, yra Vilniaus universiteto bibliotekoje, nupirkta žymiai vėliau iš privataus asmens. Apie šią rankraščio dalį, rašydamas rekomendaciją, kad ją įsigytų universiteto biblioteka, 1982 m. balandžio 12 d. akad. J. Jurginis išreiškė pageidavimą išversti rankraštį į lietuvių kalbą, paraleliai spausdinant ir vokišką tekstą.

Mums pavyko nustatyti, kad LTSR MA bibliotekoje yra ne dalis rankraščio, o pilnas jo tekstas, perrašytas XIX š. J. Jurginio tvirtinimas "apie dalies kopiją", esančią LTSR MA bibliotekoje, nėra tikslus. Vilniaus universiteto bibliotekoje esanti rankraščio dalis yra originalas, apimantis 7 iš 18 skyrių. Tokiu būdu klaidas, kurias padarė perrašinėtojas pirmose septyniose knygose, labai lengva patikrinti.

LTSR MA bibliotekoje esantis rankraštis parašytas vokiečių kalba, gotiškom raidėm. Tekstas suskirstytas į 18 skyrių ir daugybę poskyrių. Kiekvienas skyrius prasideda tituliniu lapu, kuriame duotas bendras skyriaus pavadinimas, o toliau poskyrių pavadinimai. Iš rankraščio teksto jau aiškiai matosi, kad tai nėra originalas ir parašytas skubant, lyg ir vienu atokvėpiu. Nėra nei teksto pabraukimų, nei loginio minties paryškinimo išretinimais, didesnėm ar kitokiom stilizuotom raidėm. Tai aiškiai mechaniškas, pagal užsakymą atliktas darbas. Šiame nurašytame tekste yra klaidų, net skyrių, kurie net nenurodyti poskyrių tituliniuose puslapiuose. Originalo dalis esanti VVU bibliotekoje, ir perrašytas tekstas rodo, kokį milžinišką darbą atliko M. Pretorijus.

Kruopštus darbas

Kai pirmą kartą pamačiau šį rankraštį, pajutau didžiausią pagarbą jo autoriui, atlikusiam tokį be galo kruopštų darbą, palyginti su tokiu nedideliu klaidų skaičiumi. Šis darbas savo rašymo ir minčių dėstymo būdu popieriuje man truputį priminė Imanuelio Kanto "Grynojo proto kritiką". Bet tai tik išorinė darbo pusė. Prasmine puse šis darbas negali pretenduoti nė į mažiausią palyginimą su Kanto minties gilumu, mąstymo jėga ir kosmologija. M. Pretorijaus rankraštis pilnas lotyniškų citatų, istorijos klasikų – Herodoto, Tacito pasisakymų ir t.t.

Didelį darbą transkribuodamas rankraštį lotyniškomis raidėmis atliko velionis E. Kraštinaitis, Mažosios Lietuvos kultūros mylėtojas. Transkribuotas tekstas sudaro 2191 mašinraščio puslapį ir žymiai palengvina pažintį su originalu.

Pavadinimas

M. Pretorijaus rankraštis savo keistu pavadinimu "Apie Prūsijos grožybes arba Prūsijos scena" primena mirusios tautos dienoraštį, kurį parašė svetimtautis, remdamasis savo požiūriu, bet su meile šiai tautai. Jeigu įvykius, aprašomus 18 rankraščio skyriuose pamėgintume matyti sinchroniškai, tai knygos pavadinimas būtų pateisintas, mes matytume tarytum didžiulėje istorijos scenoje gyvenančią ir veikiančią seną, teisingą tautą, kuriai nepriimtini nedorovingi veiksmai arba noras ką nors pavergti. Matytume tarytum lėlių teatre veikiančius žmones, apšviestus istorinės šviesos, ne plokštuminį, bet tūrinį spalvotą gyvenimo atvaizdą. O tai jau beveik atitiktų knygoje minimą grožybių arba linksmybių pavadinimą. Aplamai, rankraščio pavadinimas sunkiai išverčiamas į lietuvių kalbą – jo vertimas yra tik apytikris.

Turinys

Rankraštyje yra eilė tarytum sceninių vaizdų, kurie liečia: prūsų vardyną, tautą, geografiją, stabmeldystę, šventes, atnašavimus, bažnyčios kroniką (apkrikštijimą), valstybę, sukilimus, kariuomenę, augaliją, bajoriją, buitį, pinigus, kalbą, kryžiuočių ordiną, bajorų ryšius su gyventojais.

M. Pretorijaus veikalas, matyt, buvo skirtas parodyti pačios prūsų tautos grožiui. Tai buvo gera, dora, sveika tauta, taikiai norėjusi gyventi su savo kaimynais, tiekdavusi jiems grūdus, sabalus, kiaunių kailius, medų, vašką ir net sidabrą.

Prūsai buvo ištikimi savo dievams ir garbino milžiniškus ąžuolus, kurių paunksmėje degė šventoji arba amžinoji ugnis. Melsdavosi po šventaisiais medžiais, prie šaltinių, upių, ežerų, prie didžiųjų akmenų ir ant kai kurių kalnų.

Romantikai, kai kurie istorikai teigia, kad aukavietėse senovės prūsai turėdavo dievaičių statulas. Tačiau kiti, vėlesnio laiko istorikai tai neigia, esą prūsai neturėję nei religinės, nei buitinės, nei sakralinės skulptūros paminklų. Sunku šiam teiginiui patikėti, nes neįmanoma, kad tauta, ramiai gyvenusi prie jūros, palaikiusi ryšius net su Romos imperija bei senuoju Novgorodu, nebūtų mėginusi pasireikšti kūryboje. Tikriausiai buvo ir medinių, ir molinių, ir akmeninių skulptūrų, dievų ir dievaičių atvaizdų. Yra M. Pretorijaus rankraštyje paveikslas, kuriame pavaizduoti medžio kamiene išpjaustyti prūsų dievai. Jis tikriausiai juos matė kažkur ir nupiešė. Tai paneigia tvirtinimą, kad prūsai neturėjo savo meno, savos kultūros. Tačiau negirdėto žiaurumo kare, kurį vedė vokiečių ordinas prieš nelaimingą tautą, visos jos kultūrinės apraiškos buvo sunaikintos, o pati tauta, jos žmonės – pavergti arba iššudyti. Taip, Prūsija buvo pirmoji tautžudystės auka Europoje. Jos sunaikinimas dar ir dabar turėtų slėgti vokiečių tautos sąžinę.

M. Pretorijus aprašo kaip prūsai statė laivus, žvejojo, įdirbdavo žemę ir sunkiu darbu pelnėsi sau duoną. Gyvenimas dar pablogėjo, kai prūsų šalį užplūdo vokiečiai, kurie grobė ne tik turtą, bet ir žmones. Ne veltui prūsai, nenorėdami atiduoti vokiečiams savo mergaites, vienu momentu jas, vos gimusias žudydavo. Tautai reikėjo tik karių. Daug ir nepagrįstų gandų, šmeižtų apie prūsus mini rankraščio autorius, būtent žmonių aukojimą, kraujo gėrimą ir t.t. M. Pretorijus to netvirtina, kad taip iš tikro buvo.

Ilgos kovos

Kelis šimtmečius prūsų gyvenimas buvo be perspektyvos, pilnas sunkių išmėginimų ir mirties pavojų. Tauta pergyveno nuolatinę mirties ir sunaikinimo baimę, šimtmečiais trukusią savo agoniją. Buvo deginamos prūsų gyvenvietės, grobiama gyvuliai. Merginos ilgus metus ausdavo drobes savo kraičiui, laukdavo jaunikių, kurie dažnai negrįždavo iš karo. O kartais ir jos, jau kaip vergės, papuldavo į vokiečių miestus.

Baisus, lyg vilkolakis, atrodė prūsams vokietis. Nesuprantama jiems atrodė ir per prievartą, kardu brukama religija. O visa tauta tapo kankinių tauta. Dėl tokio žiauraus kryžiuočių ordino elgesio prūsai ne vieną kartą sukilo ir pasiekė didelių pergalių. Tačiau po kiekvieno sukilimo vergijos grandinės dar labiau užveržtavo nelaimingą tautą.

Daug sykių tuose sukilimuose prūsams talkino lietuviai ir jotvingiai. Kunigaikštis Sventopelkas dar 1243 m. sutriuškino kryžiuočių ordiną, žuvo net pats magistras, o 1263 m. Herkaus Manto sukilėliai taip pat sumušė kryžiuočius, tačiau iš Vokietijos atvykusieji kryžiuočiai vėl pavergė prūsus. Ir paskutinis sukilimas, jau XVI š. vadovaujant J. Gerikui, taip pat buvo pralaimėtas.

M. Pretorijaus rankraštyje dažnai minimi "pas mus vokiečius", "mes vokiečiai". Tuo autorius parodo savo vokišką požiūrį, tačiau parašyta Prūsijos istorija su užuojauta Prūsijai. Joje tiek daug faktų, tiek daug tiesos ir netiesos, kad medžiagos mąstymui pakanka ne tik dabarčiai, bet ir ateičiai.

Sveikatos klausimai

Mes esame smulkiau nagrinėję prūsų medicinos klausimus, kurie buvo aprašyti 14-toje knygoje. Galime drąsiai tvirtinti, kad tuometinė medicina turėjo aktyvią profilaktinę kryptį, būtent rekomendavo organizmo užgrūdinimą pirtyse, šaltose maudyklėse. Pripažino aktyvius žaidimus ir sportą. Kai kurios gydymui vartotos žolės, kaip pvz. pelynas ir jų sultys, biologiškai yra labai aktyvios, ir jų medicinis poveikis nėra pilnai ištirtas dar ir dabar. Kitos gi žolės, kaip gryžžolė, penningszalė, miršmanė ir dabar yra neidentifikuotos. Tačiau iš kai kurių aprašymo detalių jas galima būtų atpažinti. Gi sulos, midaus biologinis poveikis dar ir dabar reikalingas detalaus tyrimo. Gaila, kad dėl tuolaikinio neigiamo vokiečių požiūrio į liaudies mediciną daugelis prūsų gydymo būdų dingo užmarštyje ir niekad nebus išaiškinti.

Tragiška tautos istorija

M. Pretorijaus rankraštis yra kūrinys, kurį jis rašė visą gyvenimą. Tai paminklas, kuris pastatytas dedant akmenį prie akmens, aplaistytas sūriu prakaitu. Tai prūsų tautai paminklas. Iš šios knygos galima pasisemti išminties ir šviesos, kurios mes visi taip trokštam. Tai iš tamsos išvesta į šviesą sena tauta, parodyta visiems, kurie mėgsta tiesą ir istoriją. Tai knyga, kuri primena apie prarastas tautos galimybes ir jos mirtį.

Skaitant šį veikalą, kupinos liūdesio mūsų mintys nuolatos grįžta į istorijos tarpsnį, kuriame gyveno mūsų broliška tauta. Nors ir nedrąsu brautis į nesugrąžinamos praeities šventovę, kai Europa buvo jauna, kai susikūrusios tautos tikėjo ateitimi, tačiau Prūsijai likimas buvo baisus. Jos saulė nusileido. Tai buvo tikrai nuostabi tauta.

Ačiū M. Pretorijau, kad tu lyg šviesos spinduliais apšvietei Prūsijos gyvenimą, parodei jos likimą, jos baisią istoriją. Mes lenkiamės tau su pagarba ir dėkingumu. O būtų gerai, kad šis veikalas būtų greičiau išverstas į lietuvių ir kitas kalbas.

Red. prierašas. Šis straipsnis gautas iš Lietuvos. Kai kurie jo duomenys yra skirtingi nuo "Lietuvių enciklopedijoje" pateiktųjų. Jos XXIII t. rašoma, kad Praetorius (ne Pretorijus) Matas (Matthaeus) gimė Klaipėdoje 1635 m., mirė Weiherstadte, Kašubuose, 1707 m. Buvo M. Lietuvos tikybinis rašytojas ir prūsų praeities tyrinėtojas, evangelikų kunigas, dirbęs evangelikų parapijose, 1684 m. perėjęs į katalikybę ir dėl to turėjęs daug nemalonumų. Rašė ir teologiniais klausimais – apie katalikų ir protestantų suvienijimą. Klebonavo katalikų parapijoje Štrasburge, Stargarde (V. Prūsijoje) ir Weiherstadte. Mokėjo vokiečių, lietuvių ir lotynų kalbas ir jomis rašė.

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Tu man brangi

Tu man brangi baltų berželių syvuos,
parimusi ant Nemuno krantų.
Menu tave kvepėjime alyvų
ir šakose senųjų ąžuolų.

Jaučiu tave plačioj dangaus mėlynėj,
nors ir toli nuo Baltijos krantų.
O Lietuva, tu man gyva krūtinėj
su kiekvienu širdies manosios
plakimu.

Matau tave nakties žvaigždynų guoly,
mėnulio sidabrinėj pilnaty,
tu man, kad ir už begalinių tolių,
brangiausia žemėje esi.

Esi gyva, nors tavo veidą plauna
krauju ir ašarom pasruvusi banga,
Per Nemuno bangų dejonę sraunią
girdžiu, kaip tu šauki mane.

Girdžiu, kaip rauda senas šilas,
o vieškeliais keliauja svetimi.
Bet kartą aš tave, o Lietuva, pamilus,
žinau, kad man gyvybė tu esi.

Tu man gyvenimo šviesos šaltinis.
ir mano varganų dienų šviesiausias
spindulys,
Prisiminimą tavo brandinu krūtinėj,
Aš tavo vaikas, tu man motina esi.

1987 m. rugpjūtis

Lietuvos krikšto sukakties leidinys

Prieš dvejus metus viso pasaulio lietuviai minėjo Lietuvos krikšto sukaktį. Nuo Aliaskos iki Australijos, nuo Romos iki Amerikos didmiesčių, pačiame Vilniuje ir visoje Lietuvoje ši sukaktis buvo prasmingai minima. Jai prisiminti spaudoje netrukus pasirodys specialus leidinys-knyga "600 Lietuvos krikšto jubiliejus". Knyga jau paruošta ir atiduota spaustuvei.

Tai bus didesnio formato 315 psl. knyga, gausiai iliustruota (maždaug 370 nuotraukų, daugiausia iš minėjimų įvairiuose kraštuose). Keletas originalių straipsnių iškelia ir pabrėžia krikščionybės reikšmę lietuvių tautai, įvertina ir apžvelgia buvusius minėjimus. Straipsnių autoriai: dr. A. Damušis, kun. dr. A. Paškus, A. Vėlius, ses. Ignė Marijošiūtė, J. Kavaliūnas. Atskiruose knygos skyriuose sutelkta įvairi dokumentinė medžiaga, Lietuvos vyskupų laiškai, dvasinio atsinaujinimo programa, pal. Jurgis Matulaitis, kardinolo V. Sladkevičiaus paskyrimas, Lietuvos evangelikų gyvenimas, platūs pasaulyje vykusių minėjimų aprašymai ir nuotraukos, konkursai, ištraukos iš premijuotų knygų ir t.t.

Knygą leidžia Lietuvos krikščionybės sukakties vykdomasis komitetas. Spausdina "Draugo" spaustuvė Čikagoje.

Knygos redaktorius nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie atsiliepė į jo prašymus ir prisiuntė leidiniui medžiagos ir nuotraukų. Pradėjus knygą spausdinti, nuotraukas ir dokumentinę medžiagą bus stengiamasi prisiuntusiems galimai greičiau grąžinti.

Juozas Baužys

Kauno tremtinių choras su savo vadovu ANTANU PAULAVIČIUMI koncerto metu — Nuotr. A. Kairio

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Kompozitoriaus Vlado Jakubėno (1904-1976) 85-tasis gimtadienis paminėtas gegužės 12 d. jo atminimui surengtoje vakaronėje Jaunimo centro kavinėje. Čikagos lietuvius į šį renginį pakvietė 1981 m. gruodžio 13 d. įsteigta Vlado Jakubėno draugija jo kūriniams leisti. Susirinkusius velionies bičiulius ir jo talento gerbėjus pasveikino draugijos valdybos pirm. Edvardas Šulaitis. Apie Vlado Jakubėno draugiją ir jos veiklą kalbėjo vicepirm. Leonardas Šimutis. Muzikologė Loreta Tamulytė-Venclauskienė, rašanti V. Jakubėno monografiją, aptarė jo gyvenimą ir kūrybą. Paskaita buvo iliustruota velionies kūrinių ištraukomis. Kelias V. Jakubėno dainas atliko sol. Aldona Buntinaitė su pianisto Arūno Kaminsko palyda. Didelį įspūdį vakaronės dalyviams paliko fotomenininko Algimanto Kezio sukurtas dokumentinis filmas apie Čikagoje gyvenusį ir mirusį kompozitorių, pedagogą ir muzikos kritiką Vladą Jakubėną. Vaišes vakaronės dalyviams paruošė valdybos izd. Erika Dilytė-Brooks ir jos talkininkės.

Chorinių dainų konkursą paskelbė Australijos lietuvių šešioliktųjų dienų rengėjų komitetas Melburne. Konkursinėmis dainomis norima praturtinti šį renginį, įvyksiantį 1990 m. pabaigoje. Konkursui skirtas dainas rengėjai yra padalinę į tris grupes. Pirmon grupėn įjungiami stambesnieji kantatos pobūdžio kūriniai, kurių trukmė — 15-30 minučių, antron grupėn — trumpos dainos, trukme neperžengiančios 4 minučių. Trečioji grupė yra skirta dainoms, sukurtoms jaunų kompozitorių iki trisdešimt penkerių metų amžiaus. Ilgis nepažymėtas. Reikalaujama, kad konkursinės dainos turėtų lietuviškas temas, tiktų Australijos lietuvių dienoms ir išeivijos chorų pajėgumui. Gali būti įjungtas ir solistas ar deklamatorius su akompanimentu. Konkursui skirtų dainų tris egzempliorius prašoma atsiųsti iki š. m. spalio 31 d. šiuo adresu: Mrs. Dana Levickis, 39 The Boulevard, Doncaster, Vic. 3108, Australia. Tel. (03) 848 8836. Atsiųstos dainos lieka konkurso rengėjų nuosavybe. Premijas paskirs vertintojų komisija, kurią sudarys Australijos lietuvių dirigentų atstovas, Lietuvių fondo įgaliotinis ir valstybinės konservatorijos atstovas. Premijos bus skiriamos Australijos doleriais. Pirmajai grupei numatytos trys premijos: I premija — $1.500, II — $750, III — $500; antrajai grupei — dvi: I — $500, II — $250; trečiajai grupei — viena $500.

Dr. Stasio Budrio lietuvių foto archyvas Čikagoje tradicinę lietuvių fotografų nuotraukų parodą rengia spalio 20-29 d.d. M. K. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre. Dalyviai ir vėl galės pasirinkti vieną iš dviejų temų — laisvą arba privalomą. Laisvoji tema apima įvairias nuotraukas, privalomoji — konkursui skirtas eksperimentines nuotraukas, atskleidžiančias fotografų patirtį optinėje ir cheminėje srityse. Konkursinei grupei galima pateikti nedaugiau kaip šešias nuotraukas, sujungtas viena tema, vientisu filosofiniu bruožu. Fotografai prašomi pridėti trumpą žodinį tos minties paaiškinimą. Profesionalai ir mėgėjai fotografai konkurse dalyvaus lygiomis teisėmis. Vienodai bus traktuojamos spalvotos ir nespalvotos nuotraukos. Laisvosios temos atstovai dalyvaus tik parodoje, bet nebus įjungti konkursan. Visi parodos dalyviai gali atsiųsti nedaugiau kaip šešias nuotraukas, priklijuotas prie kartono, kuris turi būti nemažesnis kaip 11" x 14". Kitoje kartono pusėje reikia užrašyti nuotraukos pavadinimą, fotografo vardą, pavardę, adresą ir telefoną. Paštu siunčiamas nuotraukas prašoma įpakuoti dėžutėje, kurioje jos po parodos galėtų būti grąžintos siuntėjui. Reikia pridėti $5 dalyvio mokestį ir atitinkamą priedą nuotraukų grąžinimui paštu. Nuotraukos turi būti pristatytos arba atsiųstos iki š. m. spalio 15 d. šiuo adresu: Budrys Lithuanian Photo Library, 2345 W. 56 St., Chicago, IL 60636, USA. Informacijų galima gauti tel. (312) 749-2843 iš parodos organizatoriaus Algimanto Kezio. Parodai tinkamas nuotraukas atrinks speciali komisija. Konkursui skirtoms eksperimentinėms nuotraukoms tris premijas: I — $150, II — $100 ir III — $50 paskirs parodos lankytojai. Jos bus įteiktos lapkričio 3 d. vakaronėje Jaunimo centro kavinėje.

Šiaulių dramos teatro repertuarą vyr. rež. Gytis Padegimas praturtino naująja Vidmantės Jasukaitytės dviejų dalių tragedija "Žilvinas". Ji sukurta žinomo mito motyvais, bet sprendžia dabartines dvasinio atgimimo problemas, jų kelius ir galinčias pasitaikyti vilkduobes. Žilvino vaidmenį sukūrė Antanas Venckus, o Eglės vaidmenį paruošė trys aktorės — Irena Marija Leonavičiūtė, Aušra Keluotytė ir Vilija Paleckaitė.

Niokojamų paminklų parodą "Kultūros paminklų sąrašo užkaboriai" kauniečiams surengė Lietuvos kraštotyros draugijos Kauno skyriaus paminklų sekcija, nufotografavusi labiausiai apleistus paminklus, aprašiusi jų vertę ir suminėjusi šių vertybių nesaugojančius šeimininkus. Nuotraukas paruošė ir centrinio knygyno vitrinose Laisvės alėjoje išstatė K. Linkus ir A. Andriuškevičius. Jose liūdnai atrodo buvusios Kauno tvirtovės keturi fortai — III, IV, VII ir VIII, Botanikos sode esantis dvaro pastatas, landynėmis paverstos koplyčios.

Kauno tremtinių choras, vadovaujamas 1948 m. į Bogučiano rajoną ištremto Antano Paulavičiaus, jungia 110 buvusių tremtinių ir tremtyje gimusių vaikų. Choristai scenon ateina su degančiomis žvakėmis rankose ir koncertą pradeda buvusio tremtinio Vytauto Naraškevičiaus jiems sukurtos dainos posmais: "Apvaikščiok gūdžią stepę / Su Vėlinių žvake, / Atraski tėvo kapą / Prie Angaros miške . . . / Jau vyturėlis gieda / Pavasario vardu. / Žmonos atraski žiedą / Tarp Laptevo ledų . . ." Vadovas A. Paulavičius atsisakė etnografinio kelio su senosiomis tremties dainomis. Kauno tremtinių chorui jis parenka naujas dainas, artimas tremties nuotaikoms. Jas kuria pats A. Paulavičius, kompozitoriai V. Bagdonas ir V. Telksnys, pasinaudodami Bernardo Brazdžionio, Antano Miškinio ir kitų poetų žodžiais. Repertuaran stengiamasi neįsileisti gal kieno širdžiai ir labai brangių, bet neaukšto meninio lygio dainų. "Tiesos" korespondentei Ramunei Lazauskaitei A. Paulavičius pasakojo: "Jei dainas, kuriose skardėjo politiniai lozungai, pakeisime dainomis, kuriose skambės tautiniai šūkiai, — gero nedaug tenuveiksime. Užtektinai vaizdavome gyvenimą — kaip prisimename, net darbo šokius dainų šventėse šokome. Dabar atėjo laikas ne vaizduoti, ne atspindėti, o kurti. Sulydyti švino sunkumą, tėviškės laukų varpas, vilties saldumą ir atnešti žmonėms tai, kas tarnautų ne vien liūdnai praeičiai prisiminti, bet būtų gražu ir reikalinga visiems laikams . . ."

Mirusiems rašytojams skirtą knygženklių parodą Vilniuje, vienoje Šv. Jono bažnyčios koplyčioje, surengė Lietuvos kultūros fondas, Lietuvos rašytojų sąjunga, Lietuvos knygos bičiulių draugija ir Šiaulių rajono "Naisių" kolchozas. Paroda pavadinta "Ex libris in memoriam". Kristina Miklaševičiūtė "Literatūroje ir mene" pasakoja: "Taip vadinasi ekslibrisų paroda, skirta šviesiam atminimui žymių Lietuvos rašytojų, kurių daugumos vardai lyg egzotiški drugiai daug metų sklandė mūsų literatūros prietemoje. Nenuostabu, jeigu jie daug kam nežinomi ir šiandien, nes buvo išimti iš mokyklinių vadovėlių ir skaityklų lentynų. Kiek neįprastai atrodo kilnus dailininkų siekis mažame grafikos kūrinėlyje — ekslibrise įamžinti ne knygos savininko asmenybę (kaip yra įprasta), o pagerbti XVI-XX a. pirmos pusės (iki 1941 m.) literatų vardus, kurie greičiau suvoktini kaip tautos atgimimo ženklas, užpildant nors mažą dalelę tos baltos dėmės, plačiai išsidriekusios mūsų kultūros istorijoje . . ." Parodai skirtų knygženklių konkurse dalyvavo trisdešimt Lietuvos dailininkų, po du iš Ukrainos ir Rusijos, po vieną iš Latvijos ir Moldavijos. Jai sutelkta apie 150 mirusiems Lietuvos rašytojams skirtų knygženklių. Zigmo Gėlės atminimui buvo sukurta šešiolika knygženklių, Kristijono Donelaičio ir Maironio — po trylika, Vydūno — aštuoni, Antano Strazdo — septyni, Antano Baranausko ir Oskaro Milašiaus — po šešis, Kazio Binkio ir Vinco Kudirkos — po keturis. Nuotraukos liudija, kad į knygženklius taipgi buvo įjungtas Jonas Bretkūnas, Šatrijos Ragana, Pranas Mašiotas, Vytautas Mačernis, o dail. Alfonsas Čepauskas į vieną knygženklį įtraukė daugelio XVI-XX š. pirmosios dalies rašytojų pavardes.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:		IMA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	9½%	Asmenines paskolas nuo	13 %
180-185 d. term. ind.	9¾%	Sutarties paskolas nuo	13 %
1 metų term. indėlius	10 %	Nekiln. turto paskolas:	
2 metų term. indėlius	9¾%	Su nekeičiamu nuošimčiu	
3 metų term. indėlius	9¾%	1 metų	13¼%
1 metų GIC-met. palūk.	11 %	2 metų	13 %
2 metų GIC-met. palūk.	10¾%	3 metų	13 %
3 metų GIC-met. palūk.	10½%	Su keičiamu nuošimčiu	
1 metų GIC-mėn. palūk.	9¾%	1, 2 ir 3 metų	11½%
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%		
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	11 %		
RRSP ir RIF-2 m. term. ind.	10¾%		
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10½%		
Taupomąją sąskaitą	8 %		
Kasd. pal. taupymo sąsk.	9¼%		
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%		

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 42 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
2239 Bloor Street West.
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
* *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
* *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 ***Savininkas – Tom Thompson***

Kokia jūsų namo vertė?
Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.
ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

Greitas ir tikslus ***patarnavimas!***
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857
Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

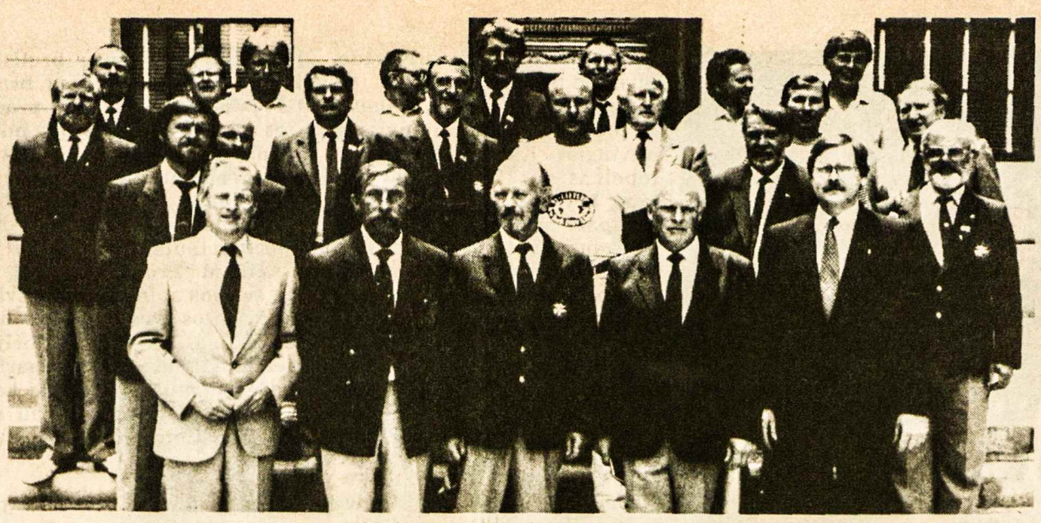

Jachtų "Audra", "Dailė" ir "Lietuva" kapitonai bei jūreiviai prie New Jersey valstybės atstovų rūmų Trentone

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

T.V.

Krepšinio federacijos pirmininko pasisakymai

Lietuvos TSR krepšinio federacijos prezidiumo pirmininkas Henrikas Jackevičius savo 60-čio amžiaus sukakties proga pasikalbėjime su žurnalistu Karoliu Bartoniu Vilniaus "Sporte" yra pareiškęs įdomių minčių krepšinio reikalais.

"Yra šiandien bėdų ir rūpesčių... Didėjant mūsų žmonių politiniam aktyvumui, aš pastebėjau, mažėja domėjimasis krepšiniu. Man tai kelia nerimą. Na, gal tai laikinas dalykas, gal apsipras žmonės su tokia politine situacija... Bet, manau, krepšinis – ar jį žaistum ar tik stebėtum – nekenkia. Visais laikais jis padeda išsiblaškyti, sukaupti teigiamų emocijų. Tai vien rūpesčiai. Kiti – keli geri mūsų krepšininkai pareiškė norą žaisti užsienio klubuose. Iš principo sutikimą duodame, vertiname tai teigiamai. Sakome: 'Važiuokite'. Žinoma, kris meistriškumo lygis pagrindinėse Respublikos komandose. Bet galvoju, kad tai – laikinas dalykas. Pabuvę užsienyje, pažaidę, ypač Jungtinėse Amerikos Valstybėse – krepšinio lopšyje – atsiveš įgūdžių ne tik kaip žaidėjai, bet gal ir kaip būsimi treneriai."

Užklaustas pareikšti nuomonę dėl A. Volkovo ("Žalgirio" krepšininkų atžvilgiu) metimo per antrąsias superfinalo rungtynes, ar federacijos prezidiumas nesiims jokių priemonių teisybei atstatyti?... Girdėjau, kad žalgiriečiai pasiuntė protestą į Maskvą ir žada atsisakyti sidabro medalių, jeigu TSRS sporto komitetas neišspręs šio klausimo?... (Volkovo tritaškis metimas, esant rezultatui 87:87, likus 3 sekundėms iki rungtynių galo, ženklino 90:87 Kijevo naudai. Teisėjams tačiau metimo neužskaičius, rungtynės buvo pratęstos, kur "Žalgiris" pasiekė laimėjimą 98:93. Tada Kijevas protestavo ir Sov. Sąjungos krepšinio federacija protestą išsprendė Kijevo naudai, ir taip "Žalgiriui" auksas išslydo... (Red.)

Henriko Jackevičiaus nuomonė buvo sekanti:

— Aš, pavyzdžiui, nepritariu tam. Reikia stengtis geriau žaisti, išlaikyti turnyro pabaigai sportinę formą, sutikti finalą bei žaidėjų traumų. Tai irgi menas. Deja, to nepadarė nei komanda, nei jos treneris. Manau, kad pralaimėta teisingai. Aš stebėjau šias rungtynes, ir jeigu būtų nesuabejoję teisėjai – ir Lietuvai, ir Sąjungai nekiltų jokių abejonių. Teisėjų suabejojimas sukėlė emocijas. Nereikalingos jos. Nieko federacijos prezidiumas nerašė ir nerašys. Buvo mūsų žmonės Maskvoje, išsiaiškino. Žinoma, gaila, visą laiką ėjome priekyje, priekyje... Ką padarysi, visi žaidžia..."

IV pasaulio Lietuvių sporto žaidynės (PLSŽ) Lietuvoje

Lietuvos tautinis olimpinis komitetas (LTOK) kartu su Lietuvos TSR valstybiniu sporto komitetu (LVSK) ir Kultūrinių ryšių su tautiečiais užsienyje "Tėviškės" draugija 1991 metais rugpjūčio mėnesį Lietuvoje organizuoja IV PLSŽ.

Sudaromas organizacinis sporto žaidynių komitetas, prie organizacinio komiteto įsteigiamos darbo komisijos.

1. Dalyviai. Lietuvos sportininkai dalyvauja atrankinėse varžybose, kurios bus surengtos 1990 metais sporto federacijų nustatyta tvarka. Atrankinėse varžybose turi teisę dalyvauti įmonių, mokslo įstaigų ir kitų organizacijų sporto kolektyvų sportininkai – mėgėjai.

Ne Lietuvoje gyvenančius sportininkus deleguoja jų sportinės ir visuomeninės organizacijos. Galima atvykti ir individualia tvarka, prieš tai pranešus organizaciniam komitetui ir gavus jo patvirtinimą apie priėmimą. Kelionės išlaidas į abi puses padengia deleguojančios organizacijos arba patys sportininkai.

2. Sporto varžybų programa. – Krepšinis (vyrai ir moterys), tinklinis (vyrai ir moterys), futbolas (vyrai), beisbolas (vyrai), rankinis (vyrai), plaukimas, lengvoji atletika, dviračių sportas (plentas), stalo tenisas, tenisas, golfas, šachmatai, boksas, jojimas, aviacijos sporto šakos, badmintonas, biliardas.

Sporto varžybose rungtyniauja suaugusieji (nenustatoma amžiaus riba). Ne Lietuvoje gyvenantiems lietuviams pageidaujant, gali būti surengtos ir kai kurių sporto šakų jaunių ir veteranų varžybos.

Sudarant sporto varžybų programos projektą, buvo atsižvelgta į Lietuvos tautinės olimpiados ir PLSŽ tradicijas bei sporto šakos populiarumą. Svarbus sporto žaidynių programos sudarymo principas yra tai, kad programoje figūruotų tos sporto šakos, kurių varžybose pageidaus tautiečiai, gyvenantieji už Lietuvos ribų. Todėl varžybų programa gali pasikeisti, išbraukiant vienas ir įjungiant kitas sporto šakas, pvz. buriavimą, šaudymą, šiuolaikinę penkiakovę, svorių kilnojimą, irklavimą, gimnastiką, fechtavimą, imtynes, dailųjį čiuožimą, dviračių treką, žolės riedulį, sportinius šokius ir kt.

Turistams ir sportininkams laisvalaikiu gali būti rengiamos virvės traukimo, žūklės, grybavimo ir lietuvių tautinių sporto žaidimų varžybos. Numatoma meninė-kultūrinė programa.

Iki š.m. rugpjūčio 15 d. laukiame sporto federacijų ir ypač ne Lietuvoje gyvenančių lietuvių pasiūlymų ir pageidavimų, į kuriuos pasistengsime atsižvelgti.

Pasiūlymus siųsti šiuo adresu: 232675, Vilnius, Žemaitės 6, LTOK IV PLSŽ programos komisijai.

Lietuvos sporto istorija

Lietuvos TSR valstybinio kūno kultūros ir sporto komiteto kolegija išplėstiniame posėdyje, tarp įvairių sportą liečiančių klausimų, svarstė, kaip parengti Lietuvos kūno kultūros ir sporto istorijos leidinį, ir apie tai kalbama:

"Kolegija pažymėjo, kad Lietuvoje liaudies kūno kultūra ir sportas vystomi labai seniai, o pirmieji kūno kultūros daigai sudygo dar žiloje senovėje. Daugiau kaip prieš 100 metų pradėta kultivuoti irklavimą, šio šimtmečio pradžioje – futbolą ir kitas sporto šakas. 1919 metais įkūrus Lietuvos sporto sąjungą, buvo pradėta organizuotai plėtoti kūno kultūros ir sporto sąjūdį. 1924 m. Lietuvos sportininkai pirmą kartą dalyvavo olimpinėse žaidynėse ir nuo to laiko kūno kultūros ir sporto vaidmuo bei laimėjimai nuolat didėjo. Tačiau iki šiol tik epizodiškai yra nagrinėta Lietuvos kūno kultūros ir sporto praeitis.

Kolegija, teikdama didelę reikšmę istorijos panaudojimui visuomenės gyvenime bei siekdama apibendrinti kūno kultūros ir sporto raidą Lietuvoje, nutarė organizuoti darbą, kad iki 1992 m. būtų parengtas Lietuvos kūno kultūros ir sporto istorijos rankraštis.

Patvirtinta istorijos rengimo darbo grupė, kuriai vadovauja Lietuvos Mokslų Akademijos Istorijos instituto skyriaus vadovas, istorijos mokslų daktaras H. Šadžius. Artimiausiu metu bus suformuotas autorių kolektyvas."

Idėja yra sveikintina. Tokį užmojį atlikti sugebės ir ištesės tiktai Lietuvos sporto darbuotojai. Reikia tikėtis, kad šios apimties leidinyje tilps ir išeivijos ilgametis ir šakotas sportinės veiklos reiškimasis, kelių emigracinių bangų laikotarpyje. Kol dar yra gyvųjų tarpe paskutiniosios pokario išeivijos sporto darbuotojų, jie, be abejonės, galėtų būti naudingi savo žiniomis, ruošiant šį leidinį. (Red.)

Skautų veikla

"Romuvos" stovyklautojams pranešimas

• Vadovai suvažiuoja į stovyklą rugpjūčio 12 d. ir 3 v.p.p. šaukiamas posėdis. Visų dalyvavimas būtinas.

• Rugpjūčio 13 d. atvyksta stovyklautojai ir visi registruojasi prie vartų. Čia gaus visą informaciją. Pasistato palapines, susitvarko. 3 v.p.p. numatytos Mišios. Kurie turi nuosavas palapines, patartina pasiimti. Visi privalo atsivežti darbo ir išeiginę uniformą, miegmaišį, lovelę, pakaitas baltinių, kojinių, batus ir asmeniškus higienos reikmenis. Atvykstantys tėveliai lankyti stovyklautojų prašomi nevežti maisto bei saldumynų ir neišvežti stovyklautojų už stovyklos ribų.

• Savaitgalių stovyklautojai taip pat užsiregistruoja ir bus įjungti į visus užsiėmimus. Vidurinį savaitgalį maloniai kviečiame atvykti ir paviešėti skautiškoj aplinkoj visus draugus, prijaučiančius ir buvusius skautus-tes.

Stovyklos vadovybė

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835
• *Patarnauja lietuvių kalba.*
• *Nemokamas namų įvertinimas*
130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9
Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

GEO. H. CREBER
MONUMENTS INC.
208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712, 694-1013
Namų tel. 762-3502
Roman Demkiw
Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių – didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais

Mes parūpinam savo klientams braižinius bei proporcingus pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistrų.
Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porceliano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lemputėms.
Varžytinių kainos – visų projektų meistriškumas garantuotas.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954
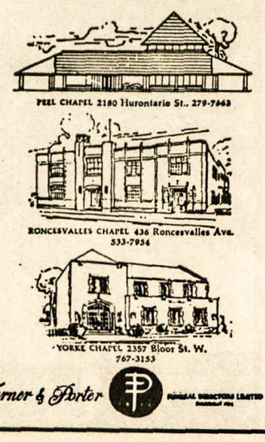
PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663
RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954
YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153
Turner & Porter

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:		IMA:	
9½% už 90 dienų term.indėlius		už asmenines paskolas nuo	13 %
9¾% už 6 mėn.term.indėlius		už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
10 % už 1 m. term. indėlius		su nekeičiamu nuošimčiu	
9¾% už 2 m. term. indėlius		1 metų	13¼%
9¾% už 3 m. term. indėlius		2 metų	13 %
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.		3 metų	13 %
11 % už 1 m. GIC invest. pažym.		(fixed rate)	
10¾% už 2 m. GIC invest. pažym.		su keičiamu nuošimčiu	
10½% už 3 m. GIC invest. pažym.		1, 2 ar 3 metų	11½%
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)		(variable rate)	
11 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.			
10¾% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.			
10½% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.			
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)			
8 % už taupymo sąskaitą			
9¼% kasd. pal. sąsk. virš 10.000			
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.			

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 72 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – **savininkai**
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) **773-6480**
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL
REAL ESTATE LTD., REALTOR
1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.
Nemokamas namo įkainojimas.
Telefonai 535-2331 arba **537-2869**

RE/MAX renown realty ltd., realtor
an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 239-9892
232-2322
DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, *turįs aštuonerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:*
- **RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai**
- **RRIF pensijų fondas**
- **metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)**
- **įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda**
- **atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm**
- **klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus**

Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Gyvai nusiteikusi Toronto atžalyniečių pora — Nuotr. B. Tarvydo

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

cijos, bingo lošimams nuomojančios sales, būna priverstos laikytis ne Ontario valdžios įstatymų, o salių savininkų nelegalių reikalavimų. Nesąžiningiems jų savininkams bingo lošimai galėjo tapti aukso kasyklomis. Kai bus atlikti išsamūs specialios komisijos tyrimai, turbūt teks priimti atitinkamus įstatymų pakeitimus. Sprendimus bingo lošimų klausimu žadama padaryti šį rudenį.

Ontario premjero D. Petersono vyriausybė nutarė pabranginti automobilių registraciją ir vairuotojų leidimus. Nuo š. m. rugpjūčio 1 d. vairuotojo leidimo pratęsimas trejiems metams nuo $21 pabranginamas iki $30. Tą dieną pabrangsta ir automobilio registracijos plokščių pratęsimas vieneriems metams. Jį liudijančios priekšijos tada Ontario pietinėje dalyje pabrangs nuo $54 iki $66, šiaurinėje Ontario dalyje – nuo $27 iki $33. Didžiajame Toronte š. m. gruodžio 1 d. metinės registracijos plokščių pratęsimo prieklijos pabrangs iki $90. Didžiuoju Torontu Ontario susisiekimo ministerija laiko ne tik metropolinį Torontą, bet ir kaimynines Durham, Halton, Peel ir York sritis.

Psichiatrinė Oak Ridge ligoninė Ontario Penetanguisheno vietovėje yra viena saugiausių institucijų visoje Kanadoje. Ji skirta visuomenei pavojingiems psichiatriniams ligoniams, kuriems iš jos beveik neįmanoma pabėgti. Prižiūrėtojus nustebino pas vieną pacientą rastas pilnas ligoninės pastatų planas, pateikiantis netgi langų grotų metalinių virbų detales – iš kokio metalo jie pagaminti ir kiek reikėtų laiko virbui nupjauti metalo pjūklu. Į planą taipgi buvo įjungtas pastatų stogas, išėjimai gaisro atveju ir ligoninės kiemas. Pasirodo, pacientas šį planą gavo paštu iš Ontario valdžios paslaugų ministerijos. Prižiūrėtojams jis sakėsi neplanavęs pabėgimo, tik norėjęs pasijuokti iš per didelio kai kurių valdžios tarnautojų paslaugumo. Esą jiems turėjo būti žinoma, kad ligoninės plano prašo joje uždarytas pacientas. Tačiau planas nedelsiant buvo nusiųstas ligoninės adresu ir įteiktas jo prašiusiam pacientui.

Britų Kolumbijos medicinos seserų unija, turinti 17.500 ligoninėse dirbančių narių, atmetė pasiūlymą, kuris turėjo užbaigti jau senokai pradėtą streiką. Pasiūlymui pritarė unijos vadovybė, bet ji atmetė balsavusios medicinos seserys. Naujoji sutartis medicinos seserų atlyginimą turėjo padidinti 29,5% trejų metų laikotarpyje. Valandinis pradedančių dirbti naujų medicinos seserų atlyginimas būtų padidėjęs nuo $15,07 iki $19,52, o patyrusių medicinos seserų – nuo $17,43 iki $22,58. Streikas yra dalinio pobūdžio, visiškai nesustabdantis ligoninių darbo, bet gerokai sulėtinantis medicinines ligoninių paslaugas, ypač galimas atidėti operacijas. Šv. Pauliaus ligoninei Vankuveryje reikia 50 medicinos seserų. Šiai mokyklinio tipo ligoninei yra būtinas pilnas personalas. Ligoninės vadovybė pažadėjo $1.000 kiekvienam savo tarnautojui, atvedusiam dirbti sutinkančią medicinos seserį. Toks asmuo gautų $200, kai atvestoji medicinos sesuo pradeda dirbti, $300, kai ji atlieka bandomąjį laikotarpį, ir $500, kai baigia pilnus tarnybos metus. Tokiu būdu ligoninė 50 medicinos seserų suradimui yra pasiruošusi išleisti $50.000. Tokia suma anksčiau būdavo išmėtoma medicinos seserų pajieškoms radijo, televizijos ir spaudos skelbimuose.

SKAITYTOJAI PASISAKO

NAUDINGAS PATARNAVIMAS

"TŽ" nr. 23 (1989.VI.6) pastebėjau žinutę, liečiančią jauno lietuvio Lenkijoje, prašančio lituanistinės medžiagos savo tėvų kalbai pagerinti.

Atsiliepdama į jo labai gerus norus, pasiunčiau 10 įvairių vadovėlių iš JAV LB krašto valdybos švietimo tarybos fondo. Tikiuosi, siuntinys jį pasieks ir bus jam naudingas. JAV LB švietimo taryba yra pasiruošusi tokiais atvejais pagelbėti mūsų tautiečiams, norintiems išmokti arba pasitobulinti mūsų garbingoje kalboje.

"TŽ" redakcija daro didelį patarnavimą, talpindama panašius, tautiečiams pagalbos reikalingus laiškus. **Regina Kučienė,**
JAV LB krašto valdybos švietimo tarybos pirmininkė

KANADOS LIETUVIŲ DIENOS

Labai apgailestaujame, kai korespondentai neatsakingai perduoda skaitytojams netikslias žinias (žiūr. "TŽ" psl. 5, Kanados lietuvių dienos 1989.V.30).

KLD programoje buvo įrašyta, kad dalyvauja lietuviškų šeštadieninių mokyklų mokinių jungtinis choras, o leidinyje tarp kitų muzikinių vienetų randasi ir Hamiltono Vysk. M. Valančiaus liet. mokyklos choro nuotrauka su aprašymu. Koncerto metu scenoje pirma eilė pačių mažiausių buvo Hamiltono mokyklos choro dalis. Straipsnyje buvo išleista ne tik mokyklos vardas, bet ir chorvedžių – Irenos Čerškuvienės ir Rūtos Valaitienės pavardės vadovų sąraše.

Šis mokyklos choras kelis mėnesius stropiai ruošėsi šiam koncertui. Kad patys jauniausi (nuo 4 m.) galėtų dalyvauti – išmokti žodžius, chorvedės įrekordavo koncerto dainas ir išdalino kiekvienam mokiniui po juostelę. Tėvai ir mokytojai nepabijojo autobusu išleisti mokinius, jau nuo 4 m. amžiaus, ilgokai kelionei į Londoną.

Kai korespondentas rašė, kad Maironio mokyklos choras susilaukė stiprių ovacijų iš publikos (publika net atsistojo), tai tikrai nemažai buvo per 40 Hamiltono mokinių nuopelnas. Iš mokyklos chorvedžių ir iš kiekvieno choristo atmintinai išmokti dainas pareikalavo daug rūpesčio ir pastangų. **V.S.**

A†A
JADVYGAI ALEKSIEJŪNIENEI

Lietuvoje mirus,

jos dukrai REGINAI AUDET su šeima gilią užuojautą reiškia –

Londono "Pašvaistės" choras

RAŠO IŠ LIETUVOS

Birželio 24 dienos vakare Telšiuose turėjome įspūdingą renginį. Žemaičių kultūros draugija organizavo Rainių kankinių koplyčios kertinio akmens pašventinimą. 20 val. katedroje buvo gedul. pamaldos už Lietuvos kankinius, kur paminėjo ir vysk. V. Borisevičių, ir vysk. Pr. Ramanauską ir kitus. Po to eisena prie kalėjimo, iš kur prasidėjo Rainių kankinių kančios. Iš čia – prie kapinių, kur kankiniai palaidoti. Pagerbėme tylos minute, pagiedojome "Viešpaties Angelą". Dalyvavo vyskupas su grupe kunigų. Priekyje minios – kryžius su Lietuvos ir Popiežiaus vėliavomis. Minia su degančiomis žvakėmis ėjo giedodama Kalnų giesmes. Žvakės buvo statomos visu pakeliu. Neužmatoma minia. Telšiai to nebuvo matę. Turbūt buvo apie 50.000! Kaip Nemunas išsiliejo, ir kai išėjome toli už Telšių į Rainių pusę, atsigręžę negalėjome galo matyti. Nuėję sustojome prie nužudymo vietos. Po tam tikros programos ėjome į kankinių koplyčios statymo vietą. Čia pašventino kertinį akmenį ir pasakė žodį... Grįžome apie antrą valandą nakties. **N.N.**

TYLA DAR NEPRALAUŽTA

"TŽ" bendradarbė A. M. Balašaitienė džiaugiasi, "kad pagaliau ilgus dešimtmečius užsitęsęs Amerikos spaudos tylos sąmokslas jau yra pralaužtas – dažnai minimos Baltijos tautų pastangos išsilaisvinti". O, kad tai būtų iš jos burnos į Dievo ausį!

Deja, žodis "pralaužtas" galbūt dar per anksti panaudotas. Mes gauname tik trupinio nuolaužos dalelytę. Ir tai tik dažniausiai vietinėje spaudoje, kuri yra balsas šaukiąs tyruose. Dar gilesnė tyla – televizijos ekrane. Kai Pabaltijo delegatai vieningai apleido posėdžių salę, dienos metu televizorius davė trumpą pranešimą, vakaro laidoje dar paminėdama, kad "lietuviai sugrįžo". Su nekrantumu sekiau vakaro tarptautines žinias. Ir Peter Jennings, ir Tom Brokow rado daug svarbesnių naujienų: buvo duotas pasikalbėjimas su komentarais apie moterį, kuri protestavo, kad išleidžiamas iš kalėjimo jos prievartautojas. Istorinis įvykis Sovietų Sąjungos debatuose – menkas įvykis, nevertas JAV tarptautinių žinių "gurų" dėmesio.

Nuo 1945 m. karo pabaigos tūkstančiai kartų buvo mūsų spaudoje minėta, kad tas ar kitas prezidentas, viceprezidentas, gubernatorius, senatorius, kongresmanas pasakė, jog JAV nepripažįsta Baltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą. Ir mes džiūgavome, rašėme padėkos laiškus... O visa didžioji Amerikos spauda ir TV rodo SSSR žemėlapius, kur Baltijos valstybės nė mažiausiu brūkšneliu neatskirtos nuo "didžiosios tėvynės". Kieno tai darbas?!

Taip, gerb. p. Balašaitiene, tyla dar nepralaužta. Kažkos sąmokslas prieš mus nuo 1945 m., kai Rooseveltas nakvojo Stalino ambasadoje. Gal šalia Molotovo-Ribbentropo akto buvo dar ir kitas – nebūtinai dokumentuotas.

Vyt. Abromaitis

"Lietuvių burės Atlante"

Aukojo: $500 – iš Montrealio per B. Nagienę; $400 – iš Hamiltono per V. Venckevičių; $300 – Hamiltono kredito kooperatyvas "Talka"; $100 – Mažosios Lietuvos moterų draugija; $96 – J. A. Mašalas; $75 – S. Tibaldi (Bloordale Business Association); $50 – E. Bersėnienė, V. A. Bersėnai, W. S. Mastis, N. Liačas, V. Stanaitis; $40 – P. Čiurlys; $30 – M. Paškus; $20 – I. Adomavičienė, G. Baltaduonienė, St. Gampp-Mašalaitė, A. Kernius, T. Supronas-Hunter; $15 – A. Lemežytė; $10 – keturi asmenys; $5 – keturi asmenys; $2 – du asmenys.

Iš Londono: $1,100 – St. Keras; $150 – J. Paulionis; $100 – J. Butkus (Midas bendrovė) $50 – J. N. Aušrotai, J. Butkus, M. Chainauskas, A. Dragunevičius, D. Judickas, O. K. Kudukiai, E. Petrauskas, R. Vilembrechtas, Londono LSK "Tauras"; $40 – R. Miškinienė; $30 – E. Daniliūnas; $25 – P. Kuras, R. Mitalas; $20 – J. Brazlauskas, Z. Didžbalis, P. Genčius, P. Jokšas, S. Navickas, V. Staškūnas, A. Styga, J. Valaitienė, B. Zabulionis; $10 – J. Švilpa, $6 – V. Simanavičius.

Dėkojama talkininkams – G. Baltaduonienei, E. Namikienei, E. H. Stepaičiams, J. Zaviui; S. Kerui (Londonas); B. Nagienei (Montrealis); V. Venckevičiui (Hamiltonas), kurių dėka buvo sėkmingai pravestas vajus.

S. Kuzmas,
komiteto pirmininkas

Siunčiame ir parduodame
220 voltų/50 H_2
elektrinius reikmenis
įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje–Lietuvoje
Universal Overseas Services
1960 Ellesmere Rd. Unit 6
Scarborough, Ont. M1H 2V9
Tel. (416) 438-7500

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

HALLING ELECTRICAL
(Estonian)
Gyvenamiems namams ir komerciniams pastatams.
- elektros išvedžiojimas
- elektros vielų atnaujinimas
- elektrinis šildymas
- vėdinimo įrenginas
- geras darbo atlikimas

Tel. 762-9190 LIC E 1044

OVERSEAS VIDEO TAPE
Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už $45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemas į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video.
KODĖL MOKĖTI DAUGIAU? Skambinkite tel. 244-1822.

Century 21 **OFFORD REALTY LTD.**
Member Broker
1531 Mosley St., Site 311, Box 79, Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A., pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121, namų tel. (705) 429-6428.

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
allan BROWN
624-6336 namų **897-0068**
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, *B.Sc., LL.B.*
2 Jane St., Suite 500
Bloor ir Jane gatvių kampas
Toronto, Ontario M6S 4W3
Telefonai:
įstaigos (416)**762-7393**
namų **233-0303**

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS
B.C.L., LLB., M.B.A., M. Eng.
15 John St., Suite 2
Weston, Ontario M9N 1J2
Tel. 240-0594
Fax. 248-5922

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS *B.A. M.L.S. LL.B.*
perėmė a.a.advokato **Algio Puterio**
bylas ir testamentus
3425 Dundas St. W., Suite 200
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416) **763-3362**
namų **621-2136**

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

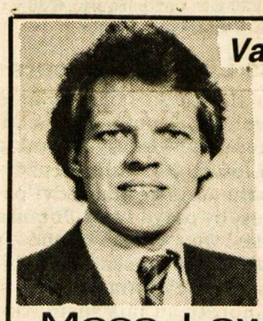
Vaidotas Jonynas, *M.B.A., C.F.A.*
Telefonas (416) 864-2734
- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžinigai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC REALTOR
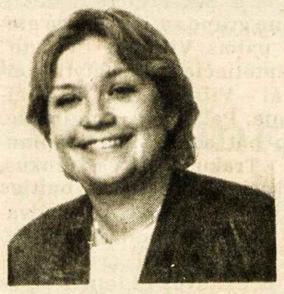
Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Century 21 **DRESHER Ltd.**
Member Broker
Tel. 233-3334
FAX 233-0285
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Birutę Spudienę, B.A., namų 445-9469 arba į Valterį Drešerį. *Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.*
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

Ar jūs domitės pirkimo ir pardavimo (Real Estate) karjera?
Jeigu taip, skambinkite į mūsų raštinę. Mes paruošime jus, duodami pamokas kas antrą antradienį.
Century 21 geriausiai paruošia pardavėjus pirkimo ir pardavimo versle. Dėl informacijų skambinkite **Valteriui** ar **Rick tel. 233-3334.**
Century 21. Dresher Ltd.

GALITE PRISISKINTI PATYS
AVIEČIŲ
Whittamores ūkyje
nuo pirmadienio iki penktadienio 6 v.r.-9 v.v., šeštadienį ir sekmadienį 6 v.r.-2 v.p.p.
Whittamores ūkis yra prie Steeles Avenue, 4 mylios į rytus nuo Markham Road, (Highway 48). Dėl informacijos skambinkite tel. **294-3275.**
Taip pat galite prisiskinti juodųjų ir raudonųjų serbentų, žalių bei geltonų pupelių.

1989 metų **EKSKURSIJOS į LIETUVĄ**
Vienintelė likus rugpjūčio 23 – rugsėjo 4 – British Airways. 11 naktų Kaune – $2,533
Privačiam 7 naktų apsilankymui Lietuvoje rugsėjo 28 – spalio 7.
Užsakymus priimsiu tik iki liepos 21 d. Dėl smulkesnių žinių skambinti ar rašyti:
A. MEDELIS
KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1 Tel. (416) 593-0600
(Visi a.a. V. Bačėno klientai kelionių reikalu prašomi kreiptis pas A. MEDELĮ)

DRESHER **INSURANCE BROKERS**
Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1KB
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Mūsų parapijoje svečiuojasi iš Lietuvos atvykęs kun. Izidorius Butkus, Kelmės klebonas. Praėjusį sekmadienį jis sakė pamokslus mūsų šventovėje.

— Lietuvių pamaldos Midlande, Kanados kankinių šventovėje, bus rugpjūčio 6, sekmadienį, 3 v.p.p. Pamaldų metu giedos mūsų parapijos choras. Pamokslą pasakys svečias iš Lietuvos kun. Izidorius Butkus. Po Mišių bus garbinamas Švč. Sakramentas ir teikiamas palaiminimas, tada eisena iš šventovės bus einama prie lietuviškojo kryžiaus ir ten užbaigiamos iškilmės.

— Argentinos senelių namams "Židinys" papildomai surinkta $61. Aukojo: $20 – J. M. Nacevičiai, V. E. Krikščiūnai; $10 – R. J. Dūdos, J. E. Gudai; $5 – K. B. Žutautai; $4 – J. Gudelis. Viso surinkta ir bus pasiųsta $1,301.

— Motinos Teresės labdarai aukojo: $40 – N. Jonušaitienė; $10 – J. Jagėla; Šv. Kazimiero lietuvių kolegijai: $440 – J. E. Gudai; Kanados lietuvių kultūros muziejui Anapilyje: $500 – S. Sinkienė; Lietuvos religinei šalpai: $100 – E. Juzėnienė; Šv. Jono lietuvių kapinėms: $50 – E. Dubininkas, M. Zabulionis, I. Račinskienė; parapijos skoloms numokėti: $200 – dr. A. V. Valiuliai, J. Arštikaitis.

— Mišios liepos 30, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. kun. Petrą Ažubalį, 11.00 v.r. už parapiją; Wasagoje 10.00 v.r. už a.a. Joną Račinską, 11.00 v.r. už Monkevičių šeimos mirusius.

Lietuvių namų žinios

— LN valdybos posėdis – liepos 27, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— Lietuvių slaugos namams aukojo: $25 – T. Stanulis. Iš viso statybos fonde yra $130,492.04. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir "Talkoje" sąsk. nr. 4259. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 300 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: B. Aušiūra, A. Jonuškienė, R. Kaledinskaitė, A. Kaledinskienė, S. Kulakauskas, A. Kvedarienė, J. B. Liutkevičiai, P. Meškauskas, E. Nalipavičienė, V. Raškauskas, dr. G. Rauba, R. Raubienė iš Vilniaus; V. Andriukaitytė, M. Daunevičienė, K. Varnaginis, G. Zujus iš Kauno; E. Dainius, K. Raškauskas, E. Sabaliauskienė iš Marijampolės; A. Lingis iš Klaipėdos; R. Daunoras, Z. Jakimavičienė, L. Polekaitė iš Šiaulių; A. Juozapavičiūtė iš Tirkšlių; I. Veisienė iš Tauragės; J. V. Jocai iš Delhi; A. Slapšinskas iš Montrealio; R. Žekas iš Parry Sound; G. Musteikienė iš Čikagos; S. E. Budriai iš Anglijos.

— Lietuvių namų poilsio stovykla Tėvų pranciškonų stovyklavietėje, Wasagoje, atidaroma rugpjūčio 12, šeštadienį, 12 v. ir uždaroma rugpjūčio 20, sekmadienį. Kainos vienam asmeniui – $50, šeimai – $85. Registracija ir informacija gaunama pas LN vyrų būrelio pirm. W. Drešerį tel. 1-416-231-2661, po 7.00 v.v. tel. 233-4446. Paskutinį stovyklos šeštadienį įvyks šauni gegužinė, kurioje dalyvaus muzikas V. Povilonis. Stovyklos rengimu rūpinasi ir jai vadovaus LN vyrų būrelio pirm. V. Drešeris, vicepirm. Z. Revas ir stovyklos komendantas A. Sukauskas. Rengėjai kviečia visus tautiečius stovykloje dalyvauti.

Paieškojimas

Angelija Bubulaitė-Kharakh ieško **Pranciškaus Stradomskio**, Kajetono, ir jo vaikų Juozo bei Vandos. Patys ar žinantys apie juos rašyti: Angelijai Kharakh, 3598 S 2175 E. Salt Lake City, Utah, 84109, USA.

Danutė Urbanavičiūtė - Vaičiulienė, 33 m. amžiaus, ieško savo dėdės **Stasio Urbanavičiaus**, Juozo; mamos pusbrolių **Juozo, Vinco ir Jono Laimutavičių.** Taip pat norėtų susirašinėti su tautiečiais šiapus Atlanto. Adresas: Lithuania, USSR 2345 20 Marijampolė, J. Angariečio 107-13.

Opera "Dux Magnus" Lietuvoje praėjo su dideliu pasisekimu. Visų keturių spektaklių bilietai buvo išparduoti ir opera publikos buvo labai šiltai priimta. Paskutiniam spektakliui pasibaigus, sustoję pilnutėlė salė žmonių giedojo Lietuvos himną. Operos kompozitorius D. Lapinskas ir lietuviai solistai – Laima Rastenytė, Bronius Kazėnas ir Slava Žiemelytė buvo apdovanoti gražiausių gėlių puokštėmis. Vokietijoje ši opera įrašyta plokštelėn. **Slava**

Prisikėlimo parapijos žinios

– Maldininkų kelionė į Midlando kankinių šventovę įvyks rugpjūčio 6 d. Mišios – 3 v.p.p., kurių metu giedos Lietuvos kankinių parapijos choras, vadovaujamas muz. J. Govėdo. Po Mišių palaiminimas su Švenčiausiuoju ir eitynė prie lietuviško kryžiaus. Pamokslą sakys svečias iš Kelmės kleb. kun. Izidorius Butkus. Norintieji vykti autobusu yra kviečiami registruotis parapijos raštinėje. Autobusas išvyks nuo parapijos 12 v. ir grįš apie 7 v.v. Kelionės kaina į abu galus – $12. Šią šventę organizuoja Kanados lietuvių katalikų centras, kuriam pirmininkauja V. Taseckas 824-4461.

– Pakrikštyta Claire-Elizabeth, Janet (Stulginskaitės) ir Jose T. Narisco dukrelė; Rebecca-Antonina, Rimanto ir Leslie-Ann Budrių dukrelė; Christina-Sophia, Ralph-Jono ir Ritos (Kusinskytės) Dobilų dukrelė.

– Ateinantį sekmadienį mūsų šventovėje visus pamokslus sakys svečias iš Kelmės kun. Izidorius Butkus.

– "Kretingos" stovyklavietėje Wasagoje, šiuo metu vyksta lietuviškai nekalbančių lietuvių kilmės vaikų stovykla. Stovyklautojų yra per 100. Komendantas – Andrius Kaknevičius, kapelionas – kun. Edis Putrimas. Stovyklas suorganizavo parapijos tarybos jaunimo sekcijos vardu Lina Kuliavienė. Jaunų šeimų stovykla prasidės rugpjūčio 5 d. ir baigsis rugpjūčio 12 d. Stovyklos telefonas 1-705-429-2788.

– Kelionė į Amerikos sostinę Vašingtoną, organizuojama parapijos įvyks spalio 6-9 d.d. Registruotis klebonis raštinėje bet kada, paliekant $100 užstatą ir $20 kelionės pinigų apdraudai. Jau pradėjom užpildyti antrą autobusą. Vietų dar yra.

– Parapijai aukojo: $1,000 – N.N.; $200 – S. B. Sakalas; $100 – G. H. Chvedukas, A. M. Bumbuliai a.a. Marijos Kuzmickienės atminimui, N. Preibienė savo vyro a.a. Platono atminimui, A. Virkutis; $60 – P. S. Ūkelis; $50 – O. Skėrius; Religinei šalpai: $100 – N. Preibienė savo vyro Platono atminimui; Šv. Kazimiero koleg. Romoje: $500 – N.N.; pranc. klierikų fondui: $200 – E. Šimaitienė savo vyro a.a. Jurgio atminimui; Vyskupo fondui: $500 – N.N.

– Mišios liepos 30, sekmadienį, 8.30 v.r. – už a.a. Adelę Auštrienę, 9.20 v.r. – už a.a. Leoną Vekterį, 10.15 v.r. – už a.a. Vytautą Petravičių, už a.a. Antaną ir Sofiją Bubelius, 11.30 v.r. – už parapiją, 8.30 v.v. – už a.a. Eleną Tuinykienę.

Miss Lietuva Toronte

Nuo liepos 30 iki rugpjūčio 11 Toronte privačiai viešės kovo mėnesį Vilniuje išrinkta Miss Lietuva – Liucija Gruzdytė. Kartu su ja keliauja dvi palydovės ir palydovas: Jolanta Girčytė, Ona Macevičienė ir Vladas Valančauskas. Organizacijos ar pavieniai asmenys, kurie norėtų su jais susipažinti ar pabendrauti, prašomi kreiptis į Algį Medelį, Oshawa, vakarais tel. 1-434-1847.

Žurnalistas Alfonsas Nakas, "Tėviškės žiburių" ir kitų laikraščių bendradarbis, lankėsi redakcijoje. Jis šiuo metu vieši Toronte, lanko savo bičiulius, taip pat dalyvavo Stratfordo festivalyje.

Leonas Radzevičius lankėsi Toronte. Šiuo metu jis su žmona Onute gyvena Barbados saloje ir yra orauosčio vedėjas. Gyvendamas Toronte, ilgus metus ėjo atsakingas pareigas Pearsono-Toronto tarptautiniame orauostyje ir buvo KLB Toronto apylinkės pirmininkas bei veikė "Vyčio" klube. Už šešių mėnesių baigiasi jo tarnybos sutartis ir ketina grįžti Torontan.

"The Toronto Star" liepos 18 d. laidoje rašo, kad iš Estijos yra atvykę 28 įvairių sričių pramonės vadovai, kurie mokysis kapitalizmo metodų. "Mes norime tartis su Kanados verslo žmonėmis, kurie galėtų mums padėti kaip partneriai ar patarėjai ką statyti, kaip statyti ir išplėsti Estijoje turizmą" – pareiškęs Estijos turizmo bendrovės vadovas. Mat estams vienoje jų salų Baltijos jūroje leista užsiimti turizmu. Visi 28 atvykę estai gyvens Tartu kolegijoje ir čia jie lankys atitinkamus verslo kursus. Tartu kolegija yra Toronto universiteto dalis, finansuojama estų išeivių Kanadoje.

Lietuvių namams reikalingas sekmadienio popiečių

virėjas - virėja

Dėl atlyginimo ir darbo sąlygų skambinti LN vedėjui Teodorui Stanuliui tel. **532-3311**, po 8 val. vakaro į namus tel. **231-4937.**

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į

"Atžalyno" išleistuves Lietuvon

1989 m. rugpjūčio 2, trečiadienį, 7 valandą vakaro,

Prisikėlimo parapijos salėje. Bus trumpa programa, užkandžiai ir kava.

Įėjimas laisva auka.

"Atžalyno" tėvų komitetas

1989 metų Toronto Lietuvių namų

POILSIO STOVYKLA

rengiama Tėvų pranciškonų vasarvietėje Wasagoje

Atidaroma – rugpjūčio 12, šeštadienį, 12 v.r. Uždaroma – rugpjūčio 20, sekmadienį.

Stovyklos užbaigimo GEGUŽINĖ su įdomia programa įvyks **rugpjūčio 19, šeštadienį, 7 v.v.**
Kaina – $85 vienai šeimai savaitei; $50 – vienam asmeniui. Veiks pigi stovyklos virtuvė.
Informacija ir registracija – V. Drešeris tel. **1-416-231-2661** arba **233-4446.**

Rengia Toronto Lietuvių namų vyrų būrelis

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI" atostogauja pirmąsias dvi rugpjūčio savaites. Prieš atostogas paskutinis numeris išeis liepos 25 d., o poatostoginis numeris — rugpjūčio 15 d. Atostogų metu neveiks redakcija ir spaustuvė. Administracija dirbs visas dienas, išskyrus šventes ir savaitgalius. Redakcija ir spaustuvė po atostogų pradės dirbti rugpjūčio 9 d.

Europos lietuvių savaitė šiais metais rengiama Švedijos Stockholme liepos 30—rugpjūčio 6 d.d. Rengėja – Švedijos lietuvių bendruomenė. Dalyvaus išeivijos ir Lietuvos moksliniai veikėjai bei padarys studijinius pranešimus. Iš Kanados dalyvaus Irena Lukoševičienė, PLB valdybos narė kultūriniams reikalams, ir dr. Petras Lukoševičius. Neseniai jiedu persikėlė iš Montrealio į Torontą. Po studijų savaitės jiedu aplankys kitus Skandinavijos kraštus ir savo įspūdžius aprašys "TŽ".

Toronto "Atžalyno" tautinių šokių grupė rugpjūčio 13 d. išvyksta į Lietuvą. Skris į Helsinkį, o iš ten laivu plauks į Taliną. Laive praleis ir naktį. Taline grupę sutiks ir savo globon paims Vilniaus "Vingio" ansambliečiai. Numatyti koncertai – Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Palangoje, Šiauliuose. Taip pat atžalyniečiai aplankys Trakus, Druskininkus, Anykščius, Rumšiškių buities muziejų. Pabuvos Aukštadvario studentų poilsio stovykloje. Rugsėjo 3 d. grįš Torontan. Išleistuvės į Lietuvą įvyks rugpjūčio 2 d. Prisikėlimo parapijos salėje.

XV lituanistikos seminaras šiais metais įvyks rugpjūčio 6-20 d.d., La Salle Manor vietovėje, Plano, IL (netoli Čikagos). Galima registruotis vienai ar dviem savaitėm. Programa skiriama studentams, mokytojams, jauniems profesionalams ir visiems kitiems, kurie domisi Lietuvos kultūra, istorija, kalba, literatūra ir t.t. Kanados Lietuvių Bendruomenės švietimo komisija yra pasiruošusi apmokėti registracijos mokestį. Studentai turės pasirūpinti kelionės priemonėmis. Asmenys, kurie jau yra užsiregistravę tiesiogiai arba kurie nori vykti, bet dar nėra užsiregistravę, prašomi kreiptis pas Algirdą Vaičiūną tel. 416-245-3209 arba tel. 762-1777.

Lituanistinių mokyklų mokytojai yra kviečiami į Mokytojų studijų savaitę Dainavoje prie Detroito. Ir čia KLB švietimo komisija yra pasiruošusi apmokėti registracijos mokestį. Studijų savaitė tęsis nuo rugpjūčio 13-20 d.d. Mokytojai, studentai ir visi darbuotojai lituanistinėje srityje yra raginami aktyviai prisidėti prie vyksiančių rinkimų į KLB tarybą. Besidžiaugdami vykstančiais pasikeitimais Lietuvoje, neužmirškime, kad mes ir mūsų jaunoji karta turi toliau puoselėti lietuvių kalbą, papročius ir kultūrą čia išeivijoje.

KLB švietimo komisija

Vilniaus akademinio teatro dramos aktorės

Agnės Gregorauskaitės

DAILIOJO ŽODŽIO VAKARAS,

įvyks š.m. liepos 28, penktadienį, 7.30 v.v.,

Toronto Lietuvių namuose

Iškili aktorė skaitys – Žemaitės, Lazdynų-Pelėdos, Balio Sruogos ir kitų kūrybą. Įėjimas – $5.

*Visus kviečia – **LN** **kultūros komisija***

Kviečiame visus atsilankyti į

VASAROS MUGĘ **WASAGOJE**

š. m. rugpjūčio 13, sekmadienį,

Gerojo Ganytojo misijos salėje tuoj po 11 val. pamaldų.

Wasagos lietuvių moterų rankdarbiai, mezginiai, puikūs lėlių (Barbie) drabužiai, šilko gėlės, skanūs pyragai ir kt. Pasivaišinsite lietuvišku kugeliu, šiltom dešrom ir skaniais pyragais.

*Rengia – **Wasagos lietuvių moterų būrelis***

Vasario 16 gimnazija V. Vokietijoje ieško kvalifikuoto anglų kalbos mokytojo

1989-90 mokslo metams. Taip pat ieško ir

berniukų bendrabučio vedėjo.

Dėl informacijų kreiptis pas direktorių *Andrių Šmitą, Litauisches Gymnasium, 6840 Lampertheim-Huettenfeld, Romuva, West Germany.*

A. a. V. Bačėno atminimui V. ir M. Maceikos "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A. a. Juozo Girėno atminimui V. Zavadskienė iš Winnipego, Man., "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A.a. Sigutės Rudienės atminimui Jonas ir Bronė Maziliauskai "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A.a. Vinco Bačėno atminimui Sigita, Algis Štuopiai ir Nijolė, Albertas Benotai "Tėviškės žiburiams aukojo $40.

A. a. Stasės Petrauskienės, mylimos žmonos, penkerių metų mirties prisiminimui Mikalojus Petrauskis "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

A.a. Antano Štuikio atminimui Sofija Jelionienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A.a. Antano Štuikio atminimui Kanados lietuvių fondui Hamiltono dramos teatras "Aukuras" aukojo $25.

Per a.a. Vinco Bačėno laidotuvių priešpiečius buvo paliktas foto aparatas. Jį galima atsiimti Anapilio raštinėje.

Aukas Punsko lietuvių kultūros namų vajui galima įnešti į Toronte esančias sąskaitas lietuvių kredito kooperatyvuose. Sąskaitų numeriai: "Paramoje" 9188 ir Prisikėlimo parapijos 157064.17. Kitur gyvenantieji gali siųsti vajaus komisijai šiuo adresu: 9 Spencely Court, Weston, Ontario M9P 1N4. Čekius rašyti Punsko kultūros namų vardu.

"Tėviškės žiburių" administracija prašo skaitytojus pranešti pastebėtus netikslumus adresuose, kadangi pereinama į naują adresavimo sistemą. Pranešimus siųskite 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3.

Virginija Puškorienė, 24 m. amžiaus, nori susirašinėti su Šiaurės Amerikos lietuviais. Jos adresas: Lithuania, USSR, Klaipėda, Debreceno 18-64.

Renata Briedžiūnaitė, 14 m. amžiaus, norėtų susirašinėti su savo bendraamžiais lietuviais JAV ir Kanadoje, Adresas: Lithuania, USSR, Tauragė Puntuko 13.

Rimantas Rudzinskas, 19 m. amžiaus, nori susirašinėti su šeima Kanadoje, kuri neturi giminių Lietuvoje. Jo adresas: Lithuania, USSR, 23520 Marijampolė, Aušros 54.

Dr. V. A. Dambrava, PLB valdybos vicepirmininkas visuomeniams reikalams, "TŽ" ir kitų laikraščių bendradarbis, parašė populiarios formos studiją "Molotovo - Ribbentropo pakto užkulisiai" ir ją išleisdino Venezueloje 1989 m. Studijoje yra 52 mašinraščio puslapiai. Studija lengvai skaitoma, dabar labai aktuali, ypač besirengiant rugpjūčio 23-sios demonstracijoms ir informuojant kitataučius. Mat šiais metais sueina 50 metų nuo Molotovo-Ribbentropo sandėrio pasirašymo, sandėrio, kuris palaidojo Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių nepriklausomybę.

• **Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?**

MONTREALQUE

Kun. Paulius Mališka porai savaičių buvo atvykęs į Montrealį. Čia sekmadieniais laikė dvejas Mišias ir sakė pamokslus. Skubiai grįžo į Romą, kur nori įteikti tezę moksliniam laipsniui įgyti. Dar nėra apsisprendęs, ką darys vėlyvą rudenį, bet pasižadėjo kasmet aplankyti savo gimtąjį Montrealį.

Dr. Milda Danytė ruošia keletą literatūrinių straipsnių, kuriems medžiagos daugiausia randa "Rūtos" klubo bibliotekoje.

Jonas Ladyga atstatė vandalų nugriautą suolą ir Mišių skelbimo lentą prie AV šventovės didžiųjų durų. Seselės atsodino gėles, kurias prižiūri Vladas Kronkaitis. Kiti eiliniai šventovės pastatų pataisymai irgi atlikti. Parapijos klebonas ir komitetas visiems talkininkams dėkoja.

"Litas" rugpjūčio 25 d. organizuoja jaunųjų savo narių ekskursiją į Granby zoologijos sodą. Šiais metais kviečiami ne tik "Lito" nariai, bet ir visi Montrealio lituanistinės mokyklos mokiniai. Registruotis reikia "Lite".

KLB Montrealio apylinkės valdyba, Montrealio akademinis sambūris ir pavieniai asmenys ruošiasi sutikti ir priimti PEN klubo narius bei svečius, atvykstančius iš Lietuvos į suvažiavimą šį rudenį. Suvažiavimas vyks Toronte ir Montrealyje. Smulkmenos dar nėra išryškėjusios, bet žinoma, kad atvažiuos šeši rašytojai ir jie pageidauja, kad būtų suruoštas literatūrinis vakaras. **B.S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256:5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	11¼%	Taupymo – special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¾%
1 metų	10 %	Taupymo – kasdienines	5½%
180 d. - 364 d.	9¾%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	9¾%	RRIF – RRSP – term.	11½%
60 d. - 119 d.	9½%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	9¼%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 13, %, asmenines – nuo 13 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto tarybos rinkimai

įvyks 1989 metų spalio 1 dieną

Pagal KLB krašto tarybos rinkimų taisyklių bendrųjų nuostatų 17-tą straipsnį vyriausia rinkimų komisija skelbia:

skundai dėl kandidatų sąrašo siunčiami Garbės teismui ne vėliau kaip 15 dienų prieš balsavimo datą, o skundai dėl balsavimo eigos – 2 dienų laikotarpyje po balsavimo.

Dėl skundų kreiptis: **J. Lukoševičius, 4960 Carlton Ave., Montreal, Que. H3W 1G4. Tel. (514) 733-6583.**

Dėl smulkesnių informacijų ar rinkimų taisyklių kreiptis į vietinę apylinkės rinkiminę komisiją.

Vyt. Taseckas,
Vyriausios rinkimų komisijos pirmininkas

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

PRASIDĖJO REGISTRACIJA vaikučių į Nek. Prasidėjimo Marijos seserų lietuvių ir anglų kalbomis vedamą priešmokyklinio amžiaus darželį. Vaikučiai priimami pilnai dienai arba pusei dienos. Kreiptis tel. 534-5773 Toronte.

DAŽOM NAMUS, vidų ir išorę, valom kilimus, dedam aliuminijų, taisom ir dengiam naujus stogus, iškertam medžius – viskas už prieinamą kainą. Skambinti Pijui tel. 248-5064.

DĖMESIO! Pilna kaina su persiuntimu į Lietuvą: video kamera HITACHI 600 E – $1,240 (amerik.). NATIONAL M-7 su lagaminėliu – $1,340. Video magnetofonas TOSHIBA 83CZ – $415. Palyginkite kainas. SIUNČIAME IR VAISTUS. Romas Pukštys, TRANSPAK, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Įstaigos valandos: kasdien nuo 12-6 v.v., šeštadieniais nuo 10-4 v.p.p. Pirmadieniais uždaryta. Tel. 312 - 436-7772; namų tel. 312 - 430-4145. Rašydami būtinai pažymėkite savo telefoną.

TAUTIEČIAI! Norite pasveikinti savo giminaitį Lietuvoje su gimimo diena, vestuvėmis ar kokia kita proga? Jūsų nurodytą dieną jam bus įteikta gyvų gėlių puokštė, šampanas ir nuoširdžiai pasveikinta jūsų vardu. Gavote liūdną žinią apie jūsų artimo mirtį Lietuvoje? Laidotuvių dieną jūsų užsakytas vainikas ar gėlių krepšelis bus padėtas ant velionies kapo. Šiuos ir kitus patarnavimus jums siūlo Kauno ir Klaipėdos kooperatyvai. Skambinti tel. (416) 385-3453 Hamiltone bet kuriuo laiku.

REIKALINGA vyresnio amžiaus moteris ar vedusi pora našlei, kuri turi gražų namą su dideliu sklypu bei daržu kurorte. Gyvendami veltui kartu palaikytų draugystę. Prašau skambinti tel. 1-705-538-1374 arba rašyti Našlei, P. O. Box 10, Port Severn, Ont. L0K 1S0.

PARDUODAMI nauji 14-16 dydžio moteriški tautiniai drabužiai, atvežti iš Lietuvos. Skambinti tel. 242-3648 Toronte.

PARDUODAMOS koncertinės ir folklorinės kanklės, tautiniai drabužiai, 11-to dydžio. Skambinti tel. (403) 478-4838.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, "Vilnius Manor" pensininkų namuose pas J. Gustainį.

CATERING

Maistas gaminamas visom progom – vestuvėm, krikštynom, laidotuvėm, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučiulienei tel. (416) 626-5184.

REIKALINGA MOTERIS, kuri galėtų gyventi kartu su vyresnio amžiaus reikalingai priežiūros moterimi. Graži vieta prie tvenkinio. Dėl informacijų rašyti: Alda Pempė, 100 Woodlane, Apt. 4, Richmond Hill, Ont. L4C 4W1.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.